NEUVOSTOLIITTO

N:o 15 1958

Terve Gruusia! Suosittu gruusialainen elokuvanäyttelijä Leila Abashidze on palannut Italiasta, missä hän vieraili neuvostofilmin viikon aikana.

Valok, J. Halip.

NEUVOSTOLIITTO

KERRAN KUUSSA ILMESTYVÄ KUVALEHTI

N:o 15

VENÄJÄN, SUOMEN, KIINAN, KOREAN, HINDIN, URDUN, ARABIAN, VIETNAMIN, UNKARIN, SERBOKROAATIN, ENGLANNIN, RANSKAN, SAKSAN, ESPANJAN JA JAPANIN KIELELLÄ

1958

Havainnoitsijan huomioita

LASKUA VAIKO NOUSUA? Kuluvan vuoden alkukuukausia — niin hiljaisilta kuin ne vaikuttivatkin ensimmäisten neuvostosputnikien avaruuteen ampumisen ja neuvostovallan 40-vuotisjuhlinnan jälkeen — sävytti suuri sisäinen energia ja uusien luovien voimien panostuminen. Viime vuoden puolivälissä toimeenpantu teollisuuden uudestijärjestäminen on osoittautunut paljon antoisammaksi kuin alunperin osattiin odottaakaan. Vaikka kansantalousneuvostojen jokapäiväinen toiminta ei tavalliselle ihmiselle juuri näykään ulkonaisesti, se tarjoaa monia yllätyksellisiä teknillisiä ja taloudellisia etuja. Nyt on valmisteilla maatalouskoneasemien perinpohjainen uudestijärjestely, joka edellyttää maanmuokkauskoneiden perusosan antamista kolhoosien omistukseen. Helmikuussa pidettiin puuvillankasvattajien yleisliittolainen neuvottelukokous, minkä tulosten voidaan varmuudella odottaa myönteisesti vaikuttavan kuluvan vuoden puuvillasatoon. Äskettäin pidetyt Neuvostoliiton korkeimman neuvoston vaalit sujuivat innokkaan aktiivisuuden merkeissä.

"Meillä on tätä nykyä tapahtumassa eräänlaista höltymistä niiden hallinnollisten yhteysmuotojen ja -keinojen alalla, jotka ovat aikaisemmin säätyneet piirien, alueiden ja tasavaltojen välille. Mutta samalla ideologiset yhteydet alueiden ja tasavaltojen välillä voimistuvat ja lujittuvat ja neuvostokansan yhtenäisyys vahvistuu edelleen", huomautti N. S. Hrushtshev eräässä haastattelussa. Liittotasavaltojen oikeuksia on viime vuosina laajennettu huomattavasti, neuvostojen ja ammattiliittojen johtava osuus on kohonnut, uusia työntekijävoimia on kasvanut kaikkialla.

Tämä kehitys ei luonnollisesti voinut olla vaikuttamatta myös äskeisten vaalien luonteeseen. Niinpä korkeimpaan neuvostoon valittiin tähänastista huomattavasti enemmän työläisiä ja kolhoosilaisia. Voidaan olla varmoja siitä, että korkeimman neuvoston uusi kokoonpano tulee tarmokkaasti toteuttamaan sitä ohjelmaa, jonka Neuvostoliiton kommunistisen puolueen keskuskomitea vaalijulistuksessaan hahmoitteli.

TOTUUDEN VOIMA Kansainvälisellä alalla Neuvostoliitto pitää lujasti alotetta käsissään. On toiveita, että tänä vuonna saadaan aikaan korkeimman tason konferenssi. Tällainen konferenssi ei tosin näytä miellyttävän kaikkia, mutta korkeimmassa portaassa on jouduttu aika lujille alhaalta tulevasta painostuksesta. Eräiden länsimaisten lehtimiesten sekavat selitykset tämän asian johdosta muistuttavat vanhaa hokemaa: "Ensinnäkään en ota ryyppyä, toiseksi ei ole sopiva päivä, ja kolmanneksi — olen pari ryyppyä jo ottanut." Niinpä Amerikassa ilmestyvän Christian Science Monitorin täytyy kirvelevin mielin tunnustaa: eräiden maiden johtomiesten on suostuttava tällaiseen kohtaamiseen jo siitä syystä, "että he eivät voi selittää kansoilleen, minkä vuoksi tällaisesta keskustelusta Neuvostoliiton edustajain kanssa ei olisi mitään hyötyä".

Lontoon Times'in ulkomaanosaston toimittajalle I. McDonaldille antamassaan haastattelussa N. Hrushtshev sanoi: "Me olemme sillä kannalla, että armeijat pitäisi loppujen lopuksi laskea hajalle ja siirtyä miliisijärjestelmään, toisin sanoen ettei olisi asevoimia, vaan ainoastaan miliisivoimia sisäisen järjestyksen ylläpitämiseksi. . . Vakinaisen armeijan muodostaminen ei johtunut meidän vakaumuksestamme, vaan oli määrätyn tilanteen sanelema." Edelleen Hrushtshev selitti: "Kun puhumme kommunismin voitosta koko maailmassa, niin tarkoitamme ensi sijassa kommunismin aatteiden kiertämätöntä voittoa, marxilais-leniniläisen filosofian voittoa, eri maiden kehittymistä Marxin ja Leninin havaitsemien objektiivisten, meidän tahdostamme riippumattomien lainmukaisuuksien pohjalla." Juuri tämä luottamus historian objektiivisten lakien voimaan muodostaakin ulkopolitiikkamme optimismin ja rauhanrakkauden perustan.

VILPITTÖMYYS JA ASIALLISUUS Neuvostoliiton kulttuurielämä on ollut myös huomattavan vilkasta. Helmikuussa puolueen ja hallituksen johtajilla oli yhdessäolotilaisuus sivistyneistön edustajain kanssa. Vastaanotolla olleiden yksimielisen kertoman mukaan siellä vallitsi hyvin lämmin henki. Voidaan vain toivoa, että erinäisten maiden johtajat, jotka niin keikailevat sanalla "demokratia", olisivat yhtä vieraanvaraisia ja suhteissaan sivistyneistöön yhtä vilpittömiä ja välittömiä.

Asiallisessa ja hyvänsuovassa hengessä sujui myös yleisliittolaisessa taidenäyttelyssä esiteltyjen teosten arvostelu. Näyttely ilmensi voimakkaasti kuvaamataiteemme laajuutta ja suuntarikkautta sekä luovan ajatuksen vapaata lentoa (yksityiskohtaisemmin näyttelystä 38—39 ss.).

Jokin aika sitten pidettiin Neuvostoliiton kirjailijaliiton hallinnon kokous, jossa N. S. Tihonov alusti keskustelun kirjallisuutemme nelikymmenvuotisesta kehitystaipaleesta ja neuvostokirjailijain tehtävistä III yleisliittolaiseen kongressiinsa valmistautumisen yhteydessä. Kaikkien tasavaltojen edustajat kertoivat kokouksessa kirjallisuuselämän viime aikoina huomattavasti vilkastuneen ja totesivat yksimielisesti kirjailijavoimien menestyksellisen yhdistymisen periaatteellisella pohjalla. Eräät piirit lännessä mielivaltaisesti tulkiten kirjallisuusväittelyjemme sisältöä uskottelevat, että kommunistiseen puolueeseen kuuluvien ja siihen kuulumattomien kirjailijoiden välillä olisi usein erimielisyyksiä peruskysymyksissä. Tällaisten tulkitsijain osana on kokea vielä yksi pettymys.

"Puolueeseen kuulumattomilla kirjailijoilla, joihin minäkin kuulun, — sanoi runoilija S. Kirsanov, — on samat vakaumukset kuin puolueeseen kuuluvilla, he suhtautuvat samalla tavalla luovaan työhönsä ja heitä yhdistävät samat aatteet ja yhteinen päämäärä." Kokouksen päätyttyä kirjailijat korostivat sen sujuneen vilpittömän toveruuden ja asiallisuuden merkeissä. Suurta huomiota kokouksessa kiinnitettiin niiden kirjailijoiden auttamiseen saamaan uusia voimia, jotka hiljan harhautuivat nihilismin ja revisionismin petollisten ja hedelmättömien lumojen valtaan. On varmaa, että kokous koituu suureksi hyödyksi tämän vuoden lopuksi suunniteltua kolmatta kirjailijakongressia valmisteltaessa.

SURKUTTELIJAIN SURUKSI Olemme jo tottuneet siihen, että porvarillisen lehdistön palstoilla esiintyy nimekkäitä ja nimettömiä surkuttelijoita, jotka vuodattavat kyyneltulvia sen johdosta, että Neuvostoliiton musiikkitaide on muka mennyttä miestä, kuvataide toivottoman takapajuista ja kirjallisuus mihinkään kelpaamatonta. Samaan aikaan taiteilijoittemme vierailut ja näyttelyt ulkomailla saavat aina suuren menestyksen. Mitä enemmän kulttuuriyhteytemme laajenevat, sitä ahtaammalle joutuvat tällaiset surkuttelijat: tosiasiat puhuvat heitä vastaan. Tässä suhteessa tulee olemaan suurta apua niistä ulkomaisia kulttuuriyhteyksiä hoitavista seuroista, joita on alettu perustaa tänä vuonna. Nämä VOKSin tilalle astuvat järjestöt tulevat epäilemättä olemaan vaikutuksellisempia ja toiminnallisesti tehokkaampia.

Suuri merkitys on hiljakkoin solmitulla Neuvostoliiton ja Yhdysvaltain sopimuksella laajasta kulttuurivaihdosta vuosina 1958—1959. Jos tämä sopimus tulee täytetyksi — me olemme valmiit ylittämäänkin sen! — niin se merkitsee pitkää edistysaskelta yhteisymmärryksen aikaansaamisen ja rauhan lujittamisen tiellä. New York Herald Tribune kirjoitti tästä sopimuksesta seuraavalla tavalla: "Se ei sellaisenaan tee loppua kylmästä sodasta, mutta se vaikuttaa siihen. . . Se on tavattoman tärkeä tapahtuma Idän ja Lännen välisissä suhteissa."

Olisipa tällaisia tapahtumia enemmän!

Neuvostomaan puuvillankasvattajat pyrkivät jatkuvasti lisäämään tämän tärkeän kasvin satoisuutta. Esimerkiksi Tadzhikistanissa puuvillaa saadaan keskimäärin 2 650 kg hehtaarilta; Yhdysvalloissa vastaava luku on 1 410 kg ja Turkissa 750 kg. Suoritetun työn arvioimiseksi ja jatkuvan eteenpäinmenon viitoittamiseksi Keski-Aasian ja Taka-Kaukasian neuvostotasavaltojen puuvillanviljelijät kokoontuivat Kremliin ja pitivät siellä neuvottelukokouksen. Kuvassamme N. Hrushtshev neuvotteluun osallistuneiden Tadzhikistanin edustajain parissa. **Valok. S. Gurari.**

Maaliskuun 16 pnä 1958 toimitettiin Neuvostoliiton korkeimman neuvoston vaalit (Korkein neuvosto valitaan 4 vuodeksi). Neuvostoparlamentin molempien kamarien — Liittoneuvoston ja Kansallisuuksien neuvoston — jäsenet valittiin kommunistien ja puolueettomien vaaliliiton ehdokkaista. Kuvassa eräs heistä, veturinkuljettaja V. G. Blazhenov (vasemmalla), keskustelemassa Neuvostoliiton tiedeakatemian kirjeenvaihtajajäsenen I. I. Nikolajevin kanssa ulkomaisia kulttuuriyhteyksiä ylläpitävien yhdistysten yleisliittolaisen konferenssin aikana. **Valok. J. Tshernyshev.**

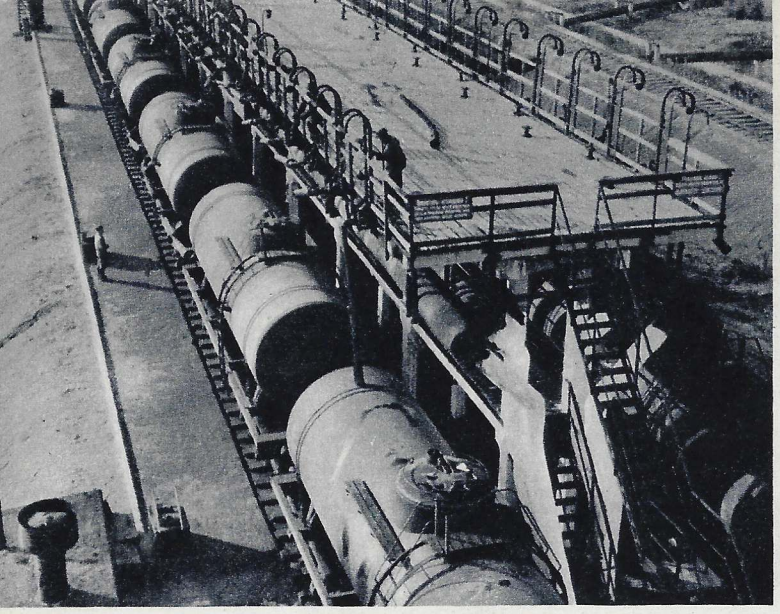

Neuvostoliitto toimittaa Suomelle öljyjalosteita. . .

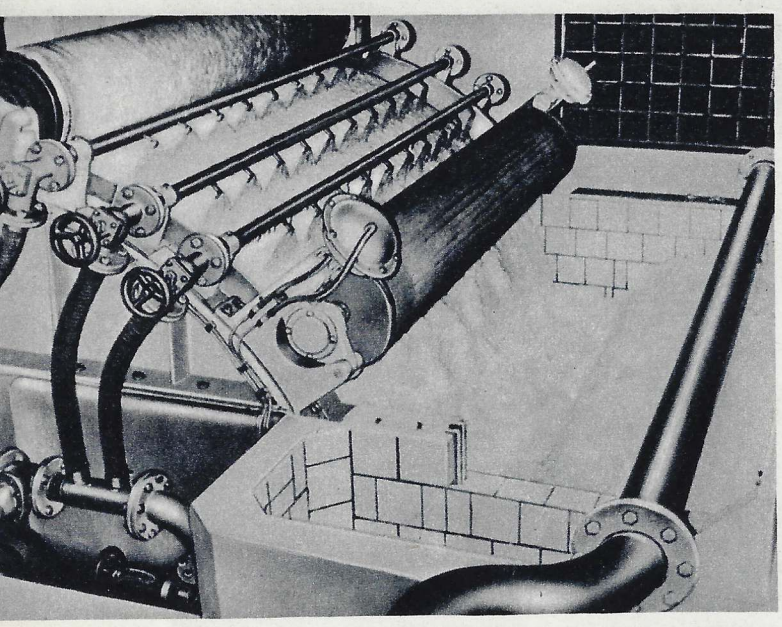

. . .Suomalaisvalmisteiset valkaisukoneet ovat saaneet tunnustusta Neuvostoliitossa.

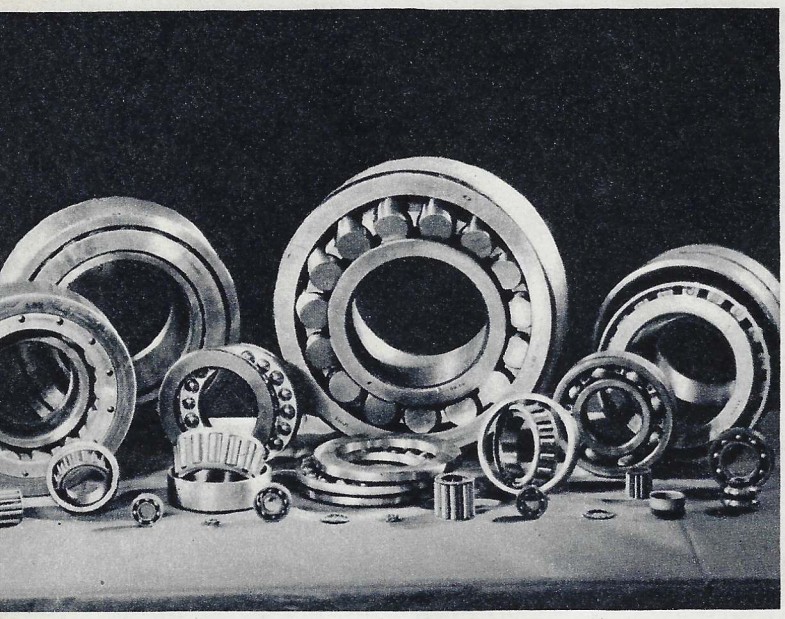

Suomalaiset tuojat osoittavat kiinnostusta neuvostoliittolaisiin kuulalaakereihin.

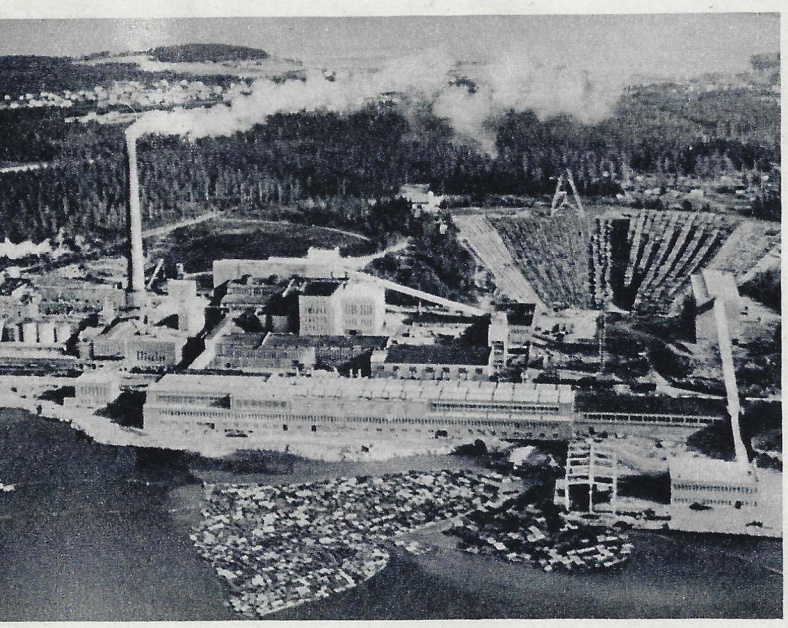

Enso-Gutzeitin selluloosalla on tärkeä tila Neuvostoliiton—Suomen kaupassa.

HYVIÄ NAAPUREITA

NEUVOSTOLIITON JA SUOMEN VÄLISEN YSTÄVYYS-, YHTEISTYÖ- JA AVUNANTOSOPIMUKSEN KYMMENVUOTISPÄIVÄ

Kymmenen vuotta sitten, huhtikuun 6 pnä 1948, Neuvostoliiton ja Suomen kesken tehtiin sopimus ystävyydestä, yhteistyöstä ja keskinäisestä avunannosta. Sopimus aloitti uuden vaiheen Neuvostoliiton ja Suomen välisten suhteiden historiassa.

Yhdenmukaisuus kansallisten etujen kanssa on valtiollisen asiakirjan arvon korkein määrittelijä. Kuten käytäntö on todistanut Neuvostoliiton—Suomen sopimus, jonka pohjana on rauhanomaisen rinnakkaiselon ja vilpittömän ystävyyden periaate, on juuri tällainen valtiosopimus. Samalla siitä on tullut tärkeä tekijä koko Pohjois-Euroopan turvallisuuden takaamiselle, ja Suomelle se on luonut mahdollisuuden harjoittaa riippumatonta ja rauhanomaista ulkopolitiikkaa.

Neuvostoliitto ja Suomi ovat saavuttaneet ilahduttavia tuloksia hyvien naapuruussuhteiden kehittämisessä. Sopimus on kestänyt ajan koetuksen. Ja sen allekirjoittamisen kymmenvuotispäivänä neuvostokansa tervehtii vilpittömästi Suomen kansaa ja toivoo kaikesta sydämestään, että Neuvostoliiton ja Suomen ystävyys entistä enemmän kehittyisi ja lujittuisi.

Taloudelliset yhteytemme rakentuvat keskinäisesti edullisille pitkäaikaisille kauppasuhteille, jotka ovat vapaat maailmanmarkkinoiden suhdanneheilahteluilta. Neuvostoliiton—Suomen kaupalla on laajat mittasuhteet ja kaikki edellytykset laajentuakseen entisestään. Sitä osoittavat myös huomattavien suomalaisten talousmiesten lausunnot, jotka seuraavassa julkaistaan.

Kauppaneuvos
S. A. HARIMA,

Suomalais-Neuvostoliittolaisen kauppakamarin puheenjohtaja

Neuvostoliitolla on nykyisin ensisijainen osuus Suomen viennissä ja tuonnissa. Tavaranvaihto kasvaa ja monipuolistuu vuosi vuodelta.

Kun Neuvostoliiton osuus Suomen ulkomaankaupassa oli vuonna 1956 16,4%, niin 1957 se oli jo 18,6%. Maittemme välinen tavaranvaihto lisääntyi yhden vuoden aikana 20%. Tällainen kasvu puhuu harvinaisesta saavutuksesta maittemme kaupallisten yhteyksien alalla.

Kauppavaihdon suotuinen kehitys pohjautuu viisivuotiskauppasopimuksiin, jotka solmittiin vuosina 1950 ja 1954 ja edellyttivät tämän vaihdon jatkuvasti kasvavan kummallekin osapuolelle edullisilla ehdoilla. Tulevaisuuden näköalat ovat hyvät vielä senkin vuoksi, että teollistamisen tuloksena kummankin maan tuotevalio laajenee, tavaroiden laatu paranee ja tuotantokustannukset alenevat.

Viime aikoina on taloudelliselle yhteistyölle hahmottunut uusia muotoja. Tarkoitan ennenkaikkea Suomalais-Neuvostoliittolaisen kauppakamarin aloitetta välittömien yhteyksien solmimiseksi Suomen ja sen naapurina sijaitsevan Leningradin talouspiirin kesken. Tällaisen kaupankäynnin aikaansaaminen olisi nähdäkseni suuri lisä maittemme välisiin kaupallisiin yhteyksiin.

Varsin suuri hyöty on mielestäni maittemme teollisuus- ja liikemiespiirien henkilökohtaisesta kosketuksesta. Olisi suotavaa että näille piireille annettaisiin laajemmat mahdollisuudet keskinäiseen vuorovaikutukseen. Olisi hyvä saada aikaan sellainen järjestys, että henkilöt, jotka kauppoja tekevät, voisivat vastavuoroisesti tutustua tehtaiden ja konttoreiden käytännölliseen työhön.

Maittemme kesken on jo saatu aikaan tieteellinen ja teknillinen yhteistyö, ja haluaisimme, että sen käytännöllisiä tuloksia voitaisiin käyttää kaupan laajentamiseksi.

Suomalais-Neuvostoliittolaisen kauppakamarin välityksellä on molemminpuoliset tavaranvaihtoa koskevat kysymykset 12 vuoden kuluessa ratkaistu yhteisymmärryksen hengessä, aiheetta erimielisyyksiin.

Viisikymmenvuotisen kokemukseni perusteella voin sanoa, että kaupan menestyminen riippuu ensi sijassa keskinäisestä luottamuksesta. Keskinäinen luottamus onkin mielestäni Suomen ja Neuvostoliiton kaupan perustana.

Vuorineuvos
Wilhelm WAHLFORSS,

Wärtsilä-Yhtymä OY:n pääjohtaja

Suomen metalliteollisuudelle, varsinkin laivanrakennusteollisuudelle, tarjosi Neuvostoliiton kanssa v. 1950 solmittu kaupallinen viisivuotissopimus auttavan käden.

Neuvostoliiton ja Suomen yhteistyö jäänsärkijäin rakenteen suunnittelussa johti kaksi vuotta sitten yhtymällemme sangen mieluiseen ja arvokkaaseen tulokseen. Neuvostoliiton ''Sudoimportin'' ja Wärtsilä-yhtymän kesken tehtiin silloin sopimus kahden jättiläisjäänsärkijän rakentamisesta Neuvostoliitolle. Toisen niistä saamme valmiiksi 1960 ja toisen 1962. Niistä tulee maailman suurimpia ja tehokkaimpia jäänmurtajia, jollei oteta huomioon neuvostoliittolaista atomijäänsärkijää.

Mainittakoon muuten, että Wärtsilä-yhtymä, jonka valvonnassa on noin puolet Suomen laivanrakennusteollisuudesta, on jo toimittanut Neuvostoliitolle 136 erilaista alusta, ja uuden viisivuotissopimuksen ansiosta yhtymä on saanut jälleen suuria tilauksia.

JA KAUPPAKUMPPANEITA

Kuluvan vuoden alussa teki Neuvostoliiton osuus yhtymän laivanrakennustilauksien joukossa noin 69%. On mieluista todeta, että hedelmälliset kauppasuhteemme ovat jatkuneet jo monia vuosia ja antavat työtä tuhansille maamme metallimiehille.

Ennen sotaa Suomen metalliteollisuus työskenteli sisämarkkinoita varten, mutta nyt se on tullut tunnetuksi ja tunnustetuksi suurimmassa osassa maailmaa. Viennillä Neuvostoliittoon on siinä ollut eittämättä välitön ja ratkaiseva osansa.

Siksi katsonkin toivehikkaasti Suomen metalliteollisuuden, varsinkin laivanrakennuksen, tulevaisuuteen. Olen vakuuttunut myös siitä, että uuden viisivuotissopimuksen puitteissa, josta neuvottelut aloitetaan luultavasti lähitulevaisuudessa, me pääsemme sellaisiin tuloksiin, jotka tyydyttävät kumpaakin osapuolta ja vielä enemmän lujittavat rauhanomaisia suhteita maittemme välillä.

Valokuva lounaalta, jonka vuorineuvos Walden tarjosi 1956 Neuvostoliiton korkeimman neuvoston puhemiehistön puheenjohtajan K. J. Voroshilovin ja Suomen presidentin Urho Kekkosen kunniaksi.

Vuorineuvos J. WALDEN,

Yhtyneet paperitehtaat Oy:n hallituksen puheenjohtaja

Suomen paperiteollisuuden piirissä tervehdittiin suurella tyydytyksellä itäisten vientimarkkinoiden avautumista sodan jälkeen. Maamme paperiteollisuudelle on ollut huomattavaa hyötyä siitä, että on voitu tehdä pitempiaikaisia myyntisopimuksia ja siten suunnitella tuotantoa jo hyvissä ajoin edeltä käsin. Suomen paperin ja kartongin viennissä oli Neuvostoliiton osuus 1957 noin 61%. Olen vakuuttunut siitä, että paperin ja kartongin jalostusteollisuus ovat tyydytyksellä todenneet Neuvostoliittoon suuntautuvan vientinsä vakiintumisen ja laajentumisen ja toivovat, että kehitys vastaisuudessakin kulkisi samaan suuntaan.

Vapaaherra G. W. WREDE

Valmet Oy:n pääjohtaja

Jo viime vuosisadalla Suomi kävi vilkasta kauppaa Venäjän kanssa. Vuosisatamme 20—30-luvulla Neuvostoliiton nopeasti kasvavasta teollisuudesta tuli Suomen konepajateollisuuden vakituinen asiakas. Luonnollisina edellytyksinä sille oli maittemme naapuruus sekä sopivat ja lyhyet kulkuyhteydet.

On mieluista todeta, että viimeksikuluneen vuosikymmenen aikana Neuvostoliiton ja Suomen suhteet sekä kaupalliset yhteydet ovat tulleet läheisemmiksi ja enemmän vastaavat molempien maiden etuja ja niitä luonnollisia edellytyksiä, joista edellä mainittiin. Riittää kun mainitsee, että Suomen metalliteollisuuden viennistä, joka teki viime vuonna noin 14% Suomen koko viennistä, 78% lankesi Neuvostoliiton osalle.

Vientiartikkeleinamme ovat olleet pääasiallisesti keskikokoiset alukset sekä paperi- ja puunjalostusteollisuuden tarvitsemat koneet. Vuosi vuodelta kasvaa pyrkimys kokonaisia tehtaita varten tarvittavan kaluston toimittamiseksi.

Neuvostoliiton teollisuuden kehitysnäköalat ovat jo vaikuttaneet Suomen kaupan kasvuun ja antavat aihetta luottaa kauppayhteyksiemme kehittyvän vast'edeskin.

Vuorineuvos V. LEHTINEN,

Suomen selluloosayhdistyksen hallituksen puheenjohtaja, Enso-Gutzeit Oy:n toimitusjohtaja

Suomi ja Neuvostoliitto ovat molemmat suuria selluloosan tuottajia. Sen vuoksi herää luonnollisesti kysymys: onko Suomella mahdollisuus viedä selluloosaa Neuvostoliittoon? Vastaisin tähän, että on. On nimittäin huomattava, että selluloosan tuotanto on laadullisesti niin moninainen, että tällä alalla kahden tuottajamaankin kesken löytyy aina mahdollisuuksia tuotteiden vaihtoon.

Neuvostoliitto onkin viimeisen viisivuotiskauppasopimuksen aikana ostanut Suomesta vuosittain lisääntyviä määriä tekosilkkiselluloosaa ollen vientimäärä vuodelle 1958 44 000 tonnia, jonka lisäksi viedään valkaistuja erikoispaperiselluloosalaatuja 15 000 tonnia ja suuret määrät kartonkia.

Lopuksi haluaisin lausua Suomen selluloosa- ja kartonkiteollisuuden puolesta miellyttävän tyydytykseni sen johdosta, että näiden alojen vienti Suomesta Neuvostoliittoon on jo löytänyt täysin perinteelliset ja vakiintuneet uomansa.

P. HONKAJUURI,

Rauma-Repola Oy:n pääjohtaja

Viime aikoina ovat Suomen ja Neuvostoliiton kauppasuhteet jatkuvasti kehittyneet. Aloitettuamme tavaratoimituksemme yksinkertaisista aluksista me viemme nykyisin Neuvostoliittoon tekniikan viimeisten saavutusten mukaan varustettuja laivoja. Samaa voidaan sanoa myös konepajateollisuuden tuotteista. Niinpä lähivuosina toimitamme Neuvostoliitolle viisi uutta valkaisukoneistoa ja modernisoimme yhtä monta vanhentunutta koneistoa.

Samanlainen tilanne on havaittavissa myös tuonnin alalla. Alussa me ostimme pääasiallisesti raaka-ainetta, mutta aikaa myöten aloimme ostaa myöskin kalustoa.

Neuvostoliitto haluaa ostaa vain valiolaadun tavaroita. Tätä vaatimusta on toisinaan vaikea tyydyttää, mutta toisaalta se pakottaa meidät pysyttelemään ajan tasolla tekniikassa.

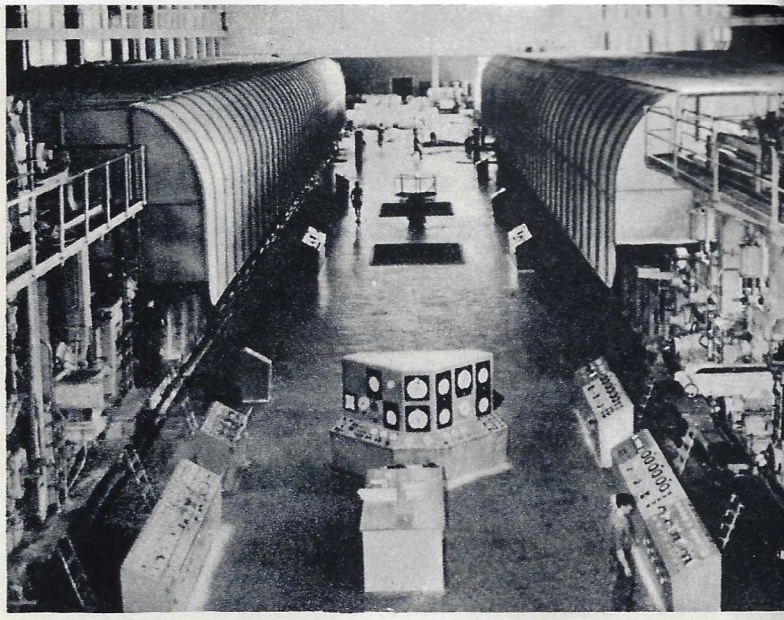

Neuvostoliitto ostaa Suomesta myös paperia.

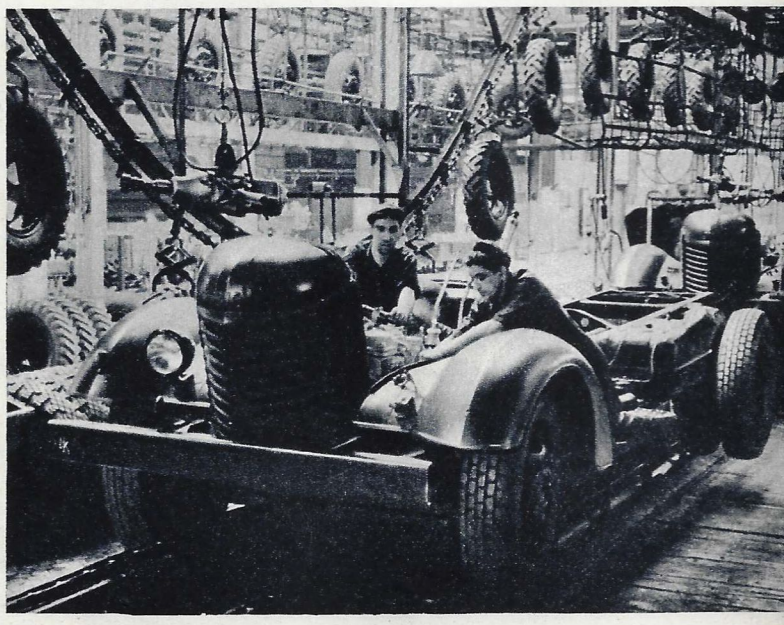

Suomalaiset tuntevat neuvostovalmisteisten autojen hyvät ominaisuudet.

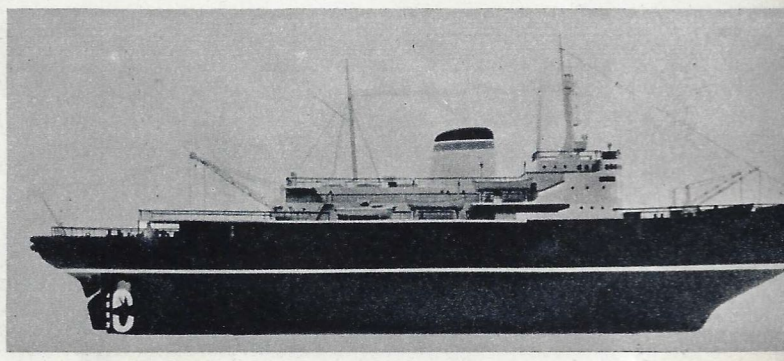

Wärtsilä-yhtymä rakentaa Neuvostoliitolle voimakasta jäänsärkijää. . .

. . . Suomen kirjapainoissa saattaa nähdä neuvostoliittolaisia latomakoneita. Kuvassa Leningradin latomakonetehtaassa säännöstellään Suomeen lähetettäviä latomakoneita.

Mahdollisuuksista tuottaa tavaroita Neuvostoliitosta Suomeen kertoo Kaupallinen Aikakauslehti.

MARCEL CACHIN

On kuollut kansainvälisen työväenliikkeen huomattava toimihenkilö, Ranskan kansan mainehikas poika Marcel Cachin. Koko pitkän elämänsä hän antoi työväenluokan asialle, taistelulle rauhan, demokratian ja sosialismin puolesta. Marcel Cachin taisteli uupumatta Ranskan työtätekevien valoisan tulevaisuuden, kotimaansa kansallisen suuruuden ja kansojen ystävyyden puolesta.

Marcel Cachinin, Neuvostoliiton uskollisen ystävän, valoisa muisto tulee säilymään iäti neuvostokansan sydämessä.

Neuvostoliiton ja Egyptin kesken on tehty sopimus taloudellisesta ja teknillisestä yhteistyöstä. Kuvassamme Egyptin hallituksen taloudellisen valtuuskunnan johtaja Aziz Sidki (vasemmalla) Neuvostoliiton korkeimman neuvoston puhemiehistön puheenjohtajan K. J. Voroshilovin vastaanotolla.

Valok. V. Kivrin.

100 000 000 dollariin vuodessa — voi Neuvostoliiton ja Argentiinan kauppa nousta lähiaikoina, sanoi Argentiinan kauppavaltuuskunnan johtaja Raul A. Ondarts. Valtuuskunta teki Neuvostoliitossa useita suuria kauppoja. Kuvassamme valtuuskunta porausteknikan instituutissa.

Valok. A. Stuzhin.

Neuvostoliitossa vieraili hiljattain Englannin Osuustukkukaupan edustajisto. Moskovassa tehtiin sopimus tavaranvaihdosta.

Valok. V. Kunov.

Tunnetut jugoslavialaiset historioitsijat akateemikko G. Ostrogorski ja professori D. Bošković ovat vierailleet Neuvostoliitossa. "Käynti Neuvostoliitossa on antanut meille sangen paljon", he sanoivat. "Unohtumattomia vaikutelmia saimme tutustuessamme Leningradin Eremitaashiin, Kievin Sofian kirkkoon ja Moskovan Kremlin nähtävyyksiin. Osaksemme tullut vilpitön ystävyys ja huomio auttoivat meitä keräämään runsaasti aineistoa ja pääsemään henkilökohtaiseen kosketukseen neuvostoliittolaisten ammattiveljiemme kanssa."

Valok. J. Tshernyshev.

Haastattelu

YSTÄVYYS LUJITTUU!

Neuvostoliiton laajat kansalaispiirit viettivät jokin aika sitten Neuvostoliiton ja Unkarin kansantasavallan ystävyys-, yhteistyö- ja avunantosopimuksen solmiamisen kymmenettä vuosipäivää. Moskovassa pidettiin merkkipäivän johdosta juhlakokous. Neuvostoliiton johtajat lähettivät Unkarille onnittelusähkeen.

— Jokin aika sitten kävin kotimaassani ja osallistuin Unkarin parlamentin kokouksiin, kertoi lehtemme edustajalle Unkarin kansantasavallan suurlähettiläs János Boldoczki. Keskustelin valtakunnankokouksen jäsenten ja Budapestin asukkaiden kanssa. He kaikki puhuivat suurella lämmöllä Neuvostoliitosta ja sen vilpittömästä avusta, jolla on suuri merkitys Unkarin sosialistiselle rakennustyölle.

Unkarin ja Neuvostoliiton suhteet ovat viime aikoina huomattavasti lujittuneet. Neuvostoliitossa on käynyt paljon unkarilaisia. Moskovan nuorisofestivaaliin osallistui toistatuhatta nuorta unkarilaista. Kolmisensataa unkarilaista kävi Neuvostoliitossa Rauhanjunan mukana ja miltei yhtä paljon opettajaretkikunnan jäseninä. Tieteellinen ja teknillinen yhteistyö laajenee; sitä kuvastaa viime vuoden lopulla tehty taloudellinen sopimuskin. Unkarin hallituksen pyynnöstä Neuvostoliitto antaa meille ylimääräistä teknillistä ja taloudellista apua metallinjalostuslaitosten, konepajojen, sähköteknillisten ja kemiallisten tehtaiden, nafta- ym. teollisuus- ja liikennelaitosten rakentamisessa ja uudistamisessa. Kaluston toimittamiseksi Neuvostoliitto on antanut Unkarille pitkäaikaista luottoa edullisilla ehdoilla. Kuluvan vuoden alussa pidettiin Neuvostoliiton ja Unkarin tieteellis-teknillisen yhteistyökomitean yhdeksäs kokous.

Neuvostoliitossa on perustettu ulkomaisia kulttuuriyhteyksiä hoitavien yhdistysten liitto, jonka tärkeimpänä tehtävänä on perehdyttää neuvostoihmisiä muiden maiden kansojen elämään ja levittää ulkomaille tietoja Neuvostoliiton elämästä. Liiton puheenjohtajaksi on valittu N. V. Popova. Alla kuva ulkomaisia kulttuuriyhteyksiä hoitavien yhdistysten konferenssista, jossa liitto perustettiin.

Valok. V. Mastjukov.

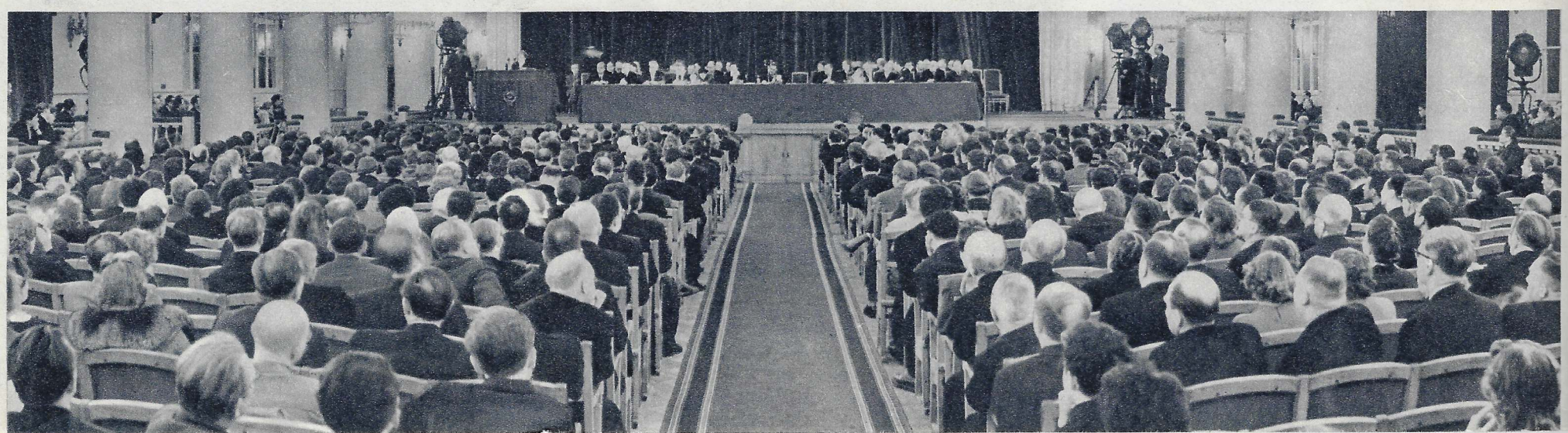

SPUTNIK *ja nainen*

Valok. J. Korolev.

← Alla Masevitsh (oikealla) tähtitieteellisessä tutkimuslaitoksessa.

Kirj. englantilainen lehtimies **Sam RUSSELL.**

Mikään tapahtuma ei liene viime vuosina herättänyt niin suurta huomiota kuin Neuvostoliitosta lähetetyt Maan keinotekoiset seuralaiset.

Niiden sinkoaminen kiertoradalleen on vaatinut monivuotisia valmisteluja, tieteellisten ja teknillisten voimien koulutusta, sopivien välineiden ja kojeiden rakentamista sekä kaikenlaisen tieteellisen toiminnan kannustamista. "Sivistys joukoille" ja "Tiede kansalle" ovat olleet tunnussanoina Neuvostoliitossa koko vallankumouksen jälkeisen ajan. Suoritettu kylvötyö on nyt antanut Neuvostoliitolle mahdollisuuden korjata kauniita hedelmiä — toinen toistaan seuraavia suuria tieteellisiä saavutuksia.

Neuvostoliiton lahjakkaiden tiedemiesten joukossa on huomattavalla paikalla eräs 35-vuotias nainen — tiedeakatemian astronomisen neuvoston varapuheenjohtaja Alla Masevitsh. Hän herätti huomiota mm. Rooman, Dublinin ja Barselonan kansainvälisissä astronomikongresseissa. Monien maiden tiedemiehet ovat perehtyneet hänen tutkimuksiinsa teoreettisen astrofysiikan alalta.

Useita kuukausia ennen kuin maailma alkoi uskoa Neuvostoliiton tiedemiesten kykenevän ampumaan tekokuun maailmanavaruuteen tämä nuori nainen — hän näyttää nuoremmalta kuin onkaan — ilahdutti Moskovassa olevia ulkomaisia lehtimiehiä sangen mielenkiintoisella ja perinpohjaisella tiedoituksella niistä ongelmista, joita neuvostotiedemiehet ryhtyvät tutkimaan kansainvälisen geofyysisen vuoden aikana.

Kun ensimmäiset tekokuut lähetettiin kiertämään Alla Masevitsh sai tehtäväkseen seurata niiden kulkua. Siinä työssä häntä auttoi 80 eri puolilla Neuvostoliittoa toimivaa havaintoasemaa.

Minulla oli joku aika sitten tilaisuus keskustella tuntikaupalla tämän tiedenaisen kanssa Sternbergin tähtitieteellisessä instituutissa, joka on eräs monista Moskovan yliopiston ympärille ryhmittyneistä tutkimuslaitoksista.

Tämän nuoren viehättävän naisen, jolla on pehmeät, tuuheat kastanjanväriset hiukset, suuret ruskeat silmät ja tasaisesti kaartuvat kulmakarvat, tarina on hyvin koruton mutta silti merkittävä. Hän on syntynyt Gruusian pääkaupungissa Tbilisissä, missä hänen isänsä, kansallisuudeltaan liettualainen, toimii asianajajana. Siellä tyttö päätti 10-vuotisen koulun, joita neuvostovallan aikana on perustettu Gruusiaan hyvin paljon. Yhdessä Allan kanssa päätti koulun 22 muuta neitosta ja nuorukaista, joista 19 lähti jatkamaan opintoja yliopistoihin ja muihin korkeakouluihin. Alla Masevitsh meni 1939 Moskovan yliopistoon, sen fysikaaliseen tiedekuntaan. Ei tarvitse luulla Allan päässeen yliopistoon siksi, että hänen isänsä on lakimies, taikka että hänellä olisi ollut jonkinlaisia etuoikeuksia ja mahdollisuus käydä koulua isänsä varoilla. Ei mitään sellaista! Hän pääsi yliopistoon vaikeat pääsytutkinnot suoritettuaan ja sitten tuli toimeen, kuten muutkin ylioppilaat, valtion stipendillä.

Tiedusteluuni, mikä häntä veti juuri tälle tieteen alalle, Alla sanoi hymyillen:

— Oi, se on pitkä historia.

Tämä "pitkä historia" vahvisti vielä kerran, että lause "Sivistys joukoille" ei ole Neuvostoliitossa ollut mikään pelkkä poliittinen tunnus, vaan jotain paljon suurempaa — mille tiedemiehet, opettajat ja insinöörit antaumuksellisesti uhraavat kaiken tarmonsa ja tietonsa.

Jo kouluvuosinaan Alla viehättyi Leningradin yliopiston professorin J. Perelmannin kansantajuisiin teoksiin fysiikasta ja tähtitieteestä. Jokaisen uuden kirjan mainitusta sarjasta Alla ahmi kuin nälkäinen. Kerran hän päätti kirjoittaa professorille lausuakseen ihastuk-

→ Sunnuntailenkillä tyttären kanssa.

sensa tämän kirjoista ja pyytääkseen samalla selitystä eräisiin epäselviin kysymyksiin. Hän saikin Perelmannilta vastauksen, ja siitä hetkestä professorin ja Allan välillä alkoi säännöllinen kirjeenvaihto.

— Olen suuresti kiitollinen professorin seikkaperäisistä selityksistä. Hänen kirjeensä oikeastaan antoivatkin suunnan elämälleni. Tullessani Moskovaan suorittamaan pääsytutkintoja olin jo hyvin perillä tähtitieteen alkeista, kertoo Masevitsh.

Päämäärän asettaminen ei kuitenkaan vielä merkitse sen toteutumista — kuten tietävät hyvin monet nuoret muissa maissa. Alla sanoi professorin auttaneen häntä vain ammatin valinnassa, kun taas sen toteutuminen on koko neuvostojärjestelmän ansiota.

Kolmikymmenvuotiaana Alla oli jo saavuttanut alan korkeimman tietotason ja tieteellisen itsenäisyyden, ts. sen, mikä on nostanut hänet maailmankuulujen tiedemiesten rinnalle, joista monet ikänsä puolesta kelpaavat hänelle isoisäksi.

Keskustelu tämän nuoren neuvostolaisen tiedenaisen kanssa oli sitäkin miellyttävämpää koska hän hallitsee hyvin englantia ja on lisäksi hauska puhekumppani.

Hänen erikoisalanaan teoreettisessa astrofysiikassa on tähtien sisäisen rakenteen, sekä niissä tapahtuvien ydinreaktioiden tutkiminen.

Ruskeasilmäinen puhekumppanini näytti eri maiden tiedemiehiltä saamiaan kirjeitä. Hän luki niitä yhtä elävällä mielenkiinnolla kuin kouluvuosinaan professori Perelmannin kirjeitä — siltä ainakin tuntui.

Tieteellisen työnsä ohella Alla Masevitsh osallistuu myös uuden astronomipolven kasvattamiseen. Osan ajastaan hän uhraa Astronomisen neuvoston työlle ja osan opetus- ja tutkimustyölle Moskovan yliopistossa. Hän kuuluu myös Kansainvälistä tähtitieteellistä kongressia valmistavaan komiteaan. Kongressi pidetään Moskovassa ja siihen odotetaan saapuvan tuhatkunta tähtitieteilijää eri puolilta maailmaa.

Tämä laajaulotteinen tieteellinen työ ei kuitenkaan ole riistänyt puhetoveriltamme naisellisuutta, suloutta eikä huumorintajua. Se ilmenee muunmuassa raikkaassa ilossa, jolla hän muistelee jotakin huvittavaa tapausta, ja punassa, joka nousee hänen poskilleen mielihyvästä; silloin ilmentyvät ennen kaikkea ne piirteet, jotka hän on perinyt gruusialaissyntyiseltä äidiltään.

Haastateltavamme avaa käsilaukkunsa sanoen haluavansa näyttää erästä valokuvaa. Arvelin sen kuvaavan sputnikia maailmanavaruudessa, mutta erehdyin. Se oli hänen nelivuotisen tyttärensä Natashan kuva, joka oli otettu tämän vieraillessa vaarinsa ja isoäitinsä kanssa Gagran kylpylässä Mustanmeren rannalla. Laskiessaan tekokuun kierroksia Alla oli samalla laskenut päiviä, jolloin Natasha palaisi Gagrasta Moskovaan.

Olen tavannut monia Allan kaltaisia tiedemiehiä ja insinöörejä Neuvostoliitossa. Ja heidän vaatimattomuutensa ja inhimillisyytensä on hämmästyttänyt minua yhtä paljon kuin heidän laajat tietonsakin.

Astronomi Masevitsh tietenkin tuntee ylpeyttä siitä, että hänen maansa ja tiedemiestoverinsa ovat saavuttaneet niin suurenmoisia tuloksia, mutta tuossa ylpeydentunnossa ei ole hitustakaan pöyhkeilyn tai kansalliskiihkoilun sivumakua. Keskustelumme aikana hän tuon tuosta korosti kansainvälisten tieteellisten yhteyksien merkitystä ihmisälyn saavutusten käyttämisessä rauhanomaisiin tarkoituksiin. Sanoin ulkomailla esitettävän ajatuksia, että neuvostotiedemiesten saavutuksilla ei olisi mitään tekemistä neuvostojärjestelmän kanssa, koska Venäjä on ollut aina tunnettu suurista oppineistaan, joten nämä saavutukset olisivat voineet olla mahdollisia täällä vallitsevasta yhteiskuntajärjestyksestä riippumatta.

Masevitsh naurahti ja sanoi:

— Sellaisten tieteellisten ongelmien ratkaiseminen kuin ne, joita me olemme ratkaisseet, vaati tavattoman laajaa ja kaikkikäsittävää suunnittelua. Suunnittelua ja koordinointia tarvitaan paitsi toisistaan riippuvilla tieteenaloilla, myös tieteen ja teollisuuden välillä — viimeksi mainittuhan varustaa meitä kaikilla välttämättömillä välineillä ja kojeilla. Ja tällainen suunnittelu on mahdollista vain sosialistisen järjestelmän vallitessa.

— Minun mielestäni USA:n pitkäaikainen epäonni pienen tekokuunsa lähettämisessä selittyy juuri sillä, että siellä ei ole kaikki tekijät huomioivaa koordinointia, jatkoi Masevitsh. Siitä johtuen monet amerikkalaiset tiedemiehet toistavat toisiaan. Lukuisat keskenään kilpailevat firmat vain lisäävät vaikeuksia...

Esimerkkinä suunnitelmallisuudesta omalla alallaan Alla kertoi Marsin tutkimisesta aikana, jolloin se oli lähinnä Maata. Astronomisen neuvoston myötävaikutuksella mobilisoitiin silloin kaikki teknilliset mahdollisuudet, jotta tälle alalle erikoistuneet tiedemiehet olisivat saaneet käyttöönsä kaikki välttämättömät välineet ja kojeet. Tämän ansiosta neuvostotiedemiehet keräsivät viikon kuluessa enemmän aineistoa kuin monet havainnontekijät useiden vuosien aikana. Aineistoa kertyi niin paljon, että sen muokkaaminen vaatii useita vuosia.

Tällainen tieteellisten tutkimusten suunnitelmallinen koordinointi mahdollisti mm. Maan ensimmäisten keinotekoisten satelliittien luomisen. Sellaiset neuvostovallan vuosina kasvaneet tieteenharjoittajat kuin Alla Masevitsh ja tuhannet muut toteuttivat tuon ihmeellisen asian. Ja he tulevat epäilemättä antamaan maailmalle vielä monia uusia keksintöjä, joista he saavat kiitosta maapallon kaikilta kansoilta.

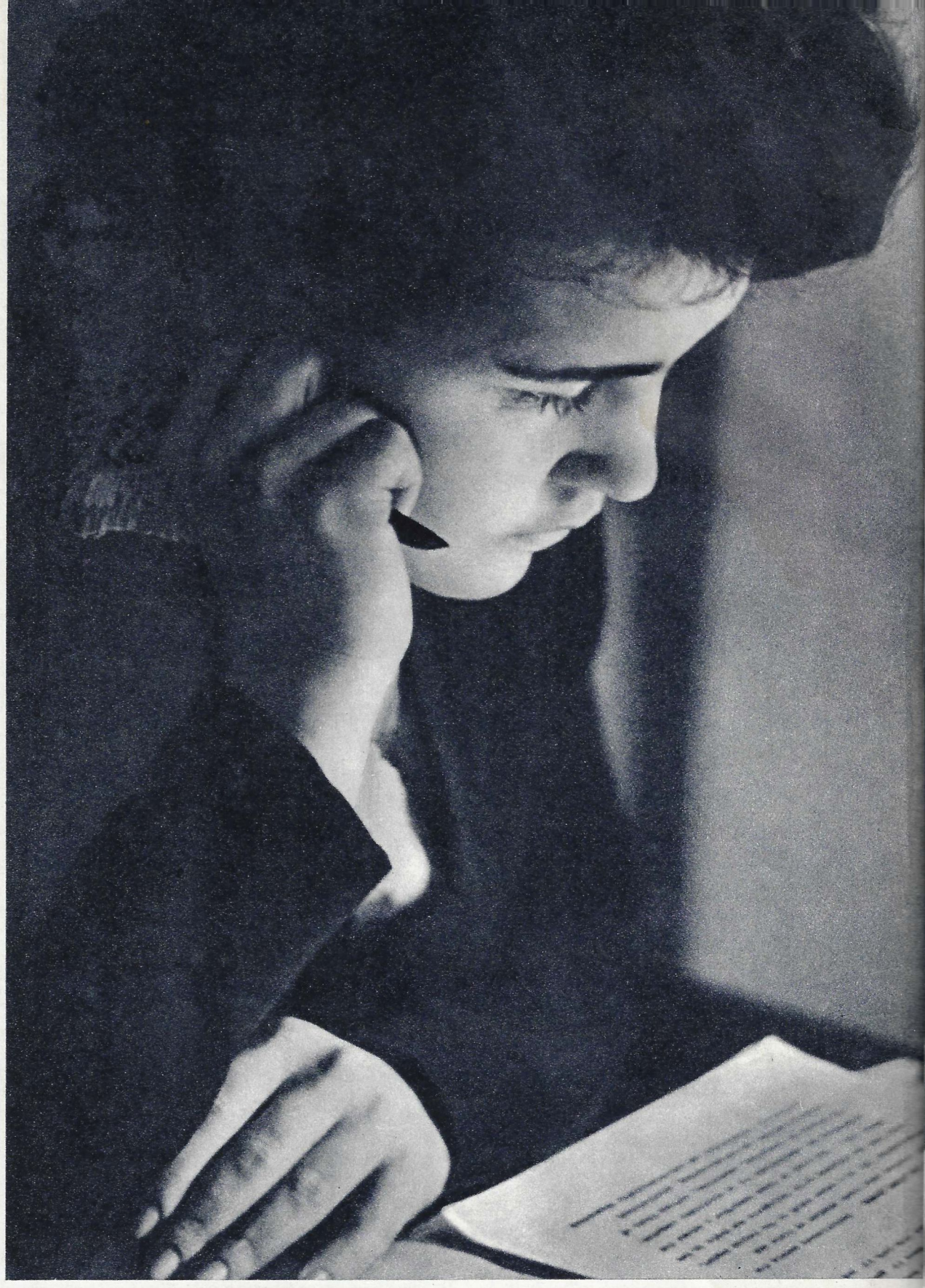

Maailmankaikkeudessa häntä kiinnostaa tähtien rakenne, mutta yksityiselämässä kaikki, mikä on ominaista nuorelle tarmokkaalle naiselle. Tieteellisen tutkielmansa parista Alla Masevitsh palaa äidin ja emännän velvollisuuksien pariin. Laittaessaan tytärtä nukkumaan hän tyynnyttelee riehaantunutta lasta: "Kun isä palaa matkoilta sanon hänelle, että olet ollut tottelematon, ja että hän ei ottaisi sinua kanssaan hiihtämään!" Prahan muotien esittely Moskovassa sai astronomin hetkiseksi irtautumaan ydinreaktioista ja ajattelemaan asua, jossa hän menee lauantai-iltana tiedemiesten talolle. Siellä nimittäin harrastetaan paitsi tieteellistä väittelyä, myös tanssia — ja siinä "pärjätäkseen" on oltava kuusalla muodeistakin. Maailmanmaineen saavuttanut tiedenainen Alla Masevitsh ei ole suinkaan tanssin vastustaja.

BRYSSELIIN

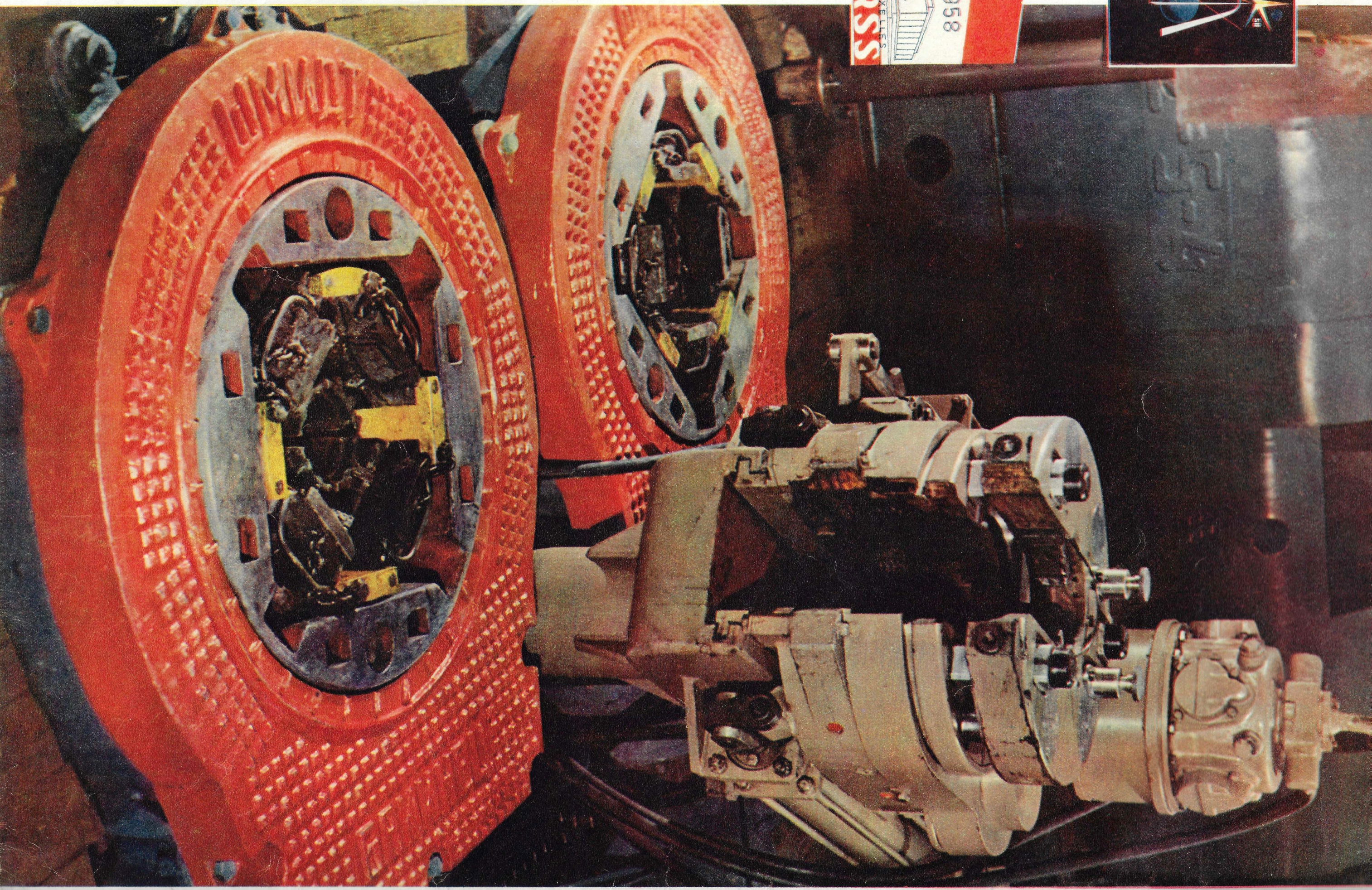

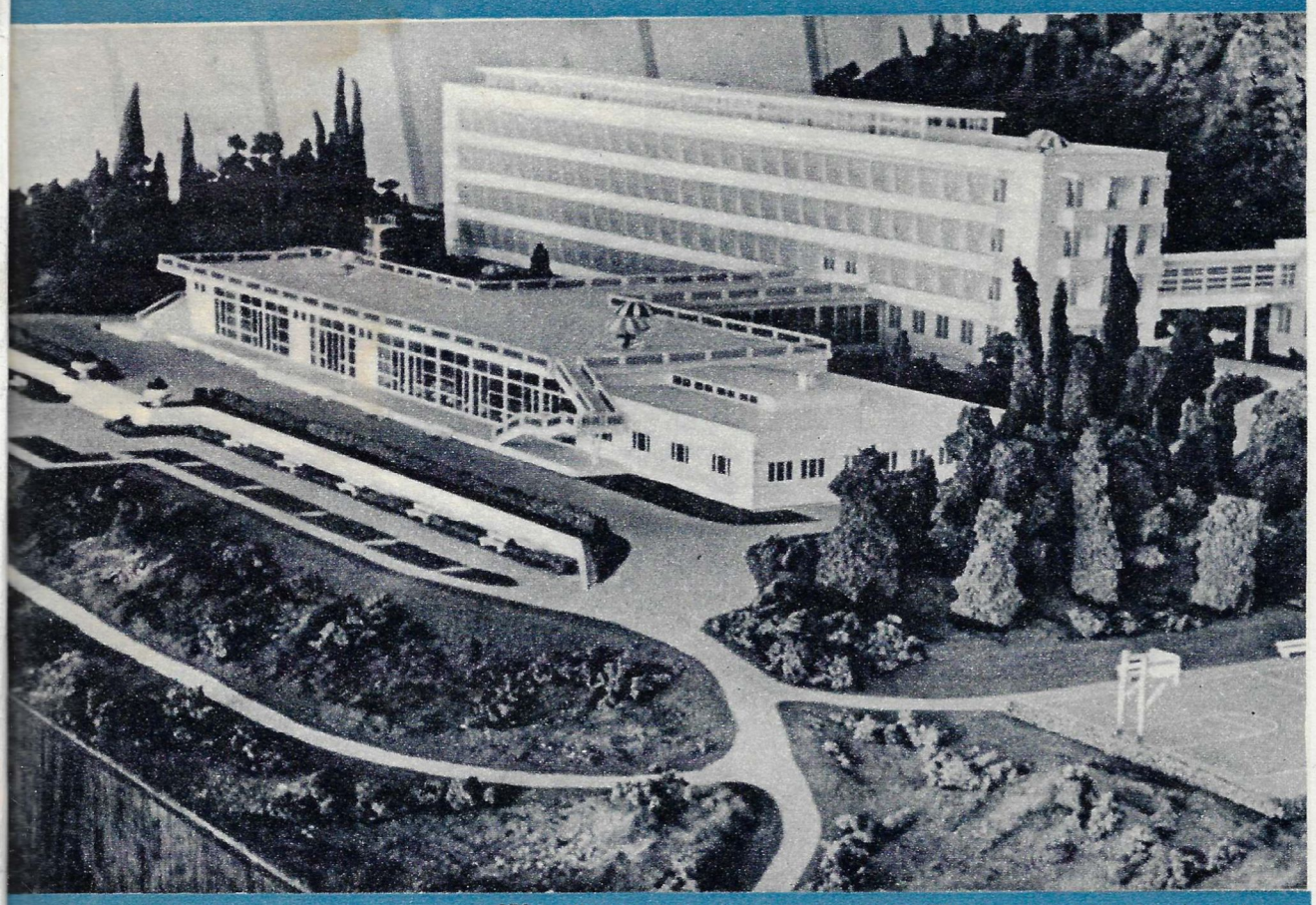

250 potilasta varten suunniteltu parantola. Tällainen sanatorio on rakenteilla Sotshin kylpylään ja se on tarkoitettu Pohjolan kaivostyöläisiä varten.

← Poraus käy paljon kannattavammaksi jos samasta tornista kairataan samanaikaisesti kaksi kaltevaa öljykaivoa. Kuvassamme Brysselin näyttelyyn vietyjä porauslaitteita. Valok. V. Jakovlev.

Näyttelyesine tämäkin: Zaporozhjen kaupunkiin rakennetun sillan pienoismalli

D. RYZHKOV, neuvostopaviljongin ylikomissaari, kertoo:

Belgia on useasti aikaisemminkin toiminut maailmannäyttelyjen vieraanvaraisena isäntämaana. Mutta ensimmäisen kerran sodan jälkeen ihmiskunnan valtaenemmistöä edustavat maat kokoontuvat vaihtamaan saavutuksia talouden, kulttuurin ja yhteiskunnallisen elämän kaikilla aloilla.

Aikaisemmat maailmannäyttelyt eivät ole vetäneet vertoja nykyiselle Brysselin näyttelylle edustettujen maiden lukumäärään eikä näyttelyaineiston monipuolisuuteen nähden. Messujen kansainvälinen merkitys ei kuitenkaan määräydy yksin sillä. Kuten neuvostohallituksen päämies N. A. Bulganin lausui kirjelmässään Belgian pääministerille A. van Ackerille, näyttely voi tuoda "tuntuvan lisän kansainvälisen tilanteen tervehdyttämiseen. Se voi osaltaan avata suuria mahdollisuuksia monenlaisten kohtaamistilaisuuksien järjestämiselle, mielipiteiden vaihtamiselle ja kosketusten laajentamiselle eri maiden edustajain kesken."

Näyttelyn tunnuksena on "Tiede, tekniikka ja kulttuuri ihmiskunnan palvelukseen" ja päämääränä on kansojen lähentäminen rauhan ja ystävyyden nimessä. Sen aikana Belgiassa pidetään erilaisia kansainvälisiä kongresseja ja festivaaleja, keskusteluja, kokouksia, konsertteja ja urheilukilpailuja. Belgialaiset odottavat että näyttelyssä tulee käymään kerrassaan 50 miljoonaa turistia.

Kansainväliset paviljongit "Tieteen palatsi" ja "Taiteiden palatsi" omistetaan, kuten nimetkin sanovat, edistykselle kahdella eri elämänalalla. Niiden lisäksi eri maat tulevat esittelemään saavutuksiaan omissa paviljongeissaan.

Neuvostoliitollakin, joka osallistuu mainittuihin kansainvälisiin esittelyihin, on näyttelyssä myös oma paviljonkinsa. Käydäkseen neuvostopaviljongin kaikissa osastoissa on kuljettava ainakin 5 kilometriä. Eikä sekään ole vielä kaikki, sillä paviljongin edessä ulkosalla on öljynporaustorni ja hiilikaivos. Viimemainittuun voivat laskeutua kaikki, jotka haluavat lähemmin tutustua kaivoskoneisiin ja kivihiilen tuotantoon.

Neuvostoliiton paviljongissa on noin 800 lajia luonnollista kokoa olevia näyte-esineitä. Siellä on mm. työstökoneita, jotka toimivat annetun ohjelman mukaan, henkilöautoja, kymmeniä uusimallisia radiovastaanottimia ja televisioita sekä paljon muita kojeita ja koneita, jotka helpottavat työtä taikka palvelevat kansalaisten kotitarpeita. Neuvostoliiton paviljongissa kävijät voivat saada käsityksen myös sosialistisesta maataloudesta, mm. siitä, miten neuvostokansa sai niin lyhyessä ajassa raivattua viljelykselle 36 000 000 ha uudismaita. Samoin siitä kuinka laajalti me käytämme atomivoimaa eri talousaloilla sekä siitä, millä tavalla Neuvostoliitossa koulutetaan tiedemiehiä ja insinöörejä. Kaavioesitykset, pienoismallit ja valokuvat auttavat ymmärtämään miten Neuvostoliitto on kehittynyt etummaiseksi kulttuurimaaksi ja kuinka se on ratkaissut esim. naisten tasaarvoisuutta koskevan ongelman.

On todennäköistä, että kaikkia näyttelyvieraita kiinnostavat Neuvostoliiton tekokuiden mallit. Ne ovat nähtävinä luonnollisessa koossaan paviljongin keskihallissa. Nähtäväksi pannaan myös suihkukone TU-104:n maketti ja raketti, jonka avulla ilmakehän yläkerroksiin lähetettiin ensimmäiset elävät avaruusmatkaajat ja monenlaiset kojeet.

Elokuun 11, 12 ja 13 päivät on määrätty niinsanotuiksi "Neuvostoliiton päiviksi", jolloin maamme elämään voidaan tutustua erikoisen laajasti. Tällaiset kansalliset päivät varataan kaikille näyttelyyn osallistuville maille.

Brysseliin matkustaa Neuvostoliiton Suuren teatterin baletti ja Igor Moisejevin kansantanssiyhtye, ryhmä sirkustaiteilijoita, huomattuja laulajia ja soittajia. Neuvostoliiton elokuvateatterissa on tilaisuus nähdä maamme parhaita taideelokuvia samoinkuin tieteellisiä, dokumentaarisia ja piirrosfilmejä — tavallisia, laajakankaisia ja ns. panoraamafilmejä.

Neuvostoliiton näyttelyssä on esillä myös mitaleja ja palkintoja, joita urheilijamme ovat saaneet kansainvälisissä kisoissa, sekä heidän urheiluvälineitään. Lisäksi urheilijat itse osallistuvat niihin kilpailuihin, joita näyttelyn aikana järjestetään Belgiassa.

Tällä tavalla Brysselin kansainvälinen näyttely auttaa kansoja perehtymään toisiinsa ja pääsemään parempaan yhteisymmärrykseen.

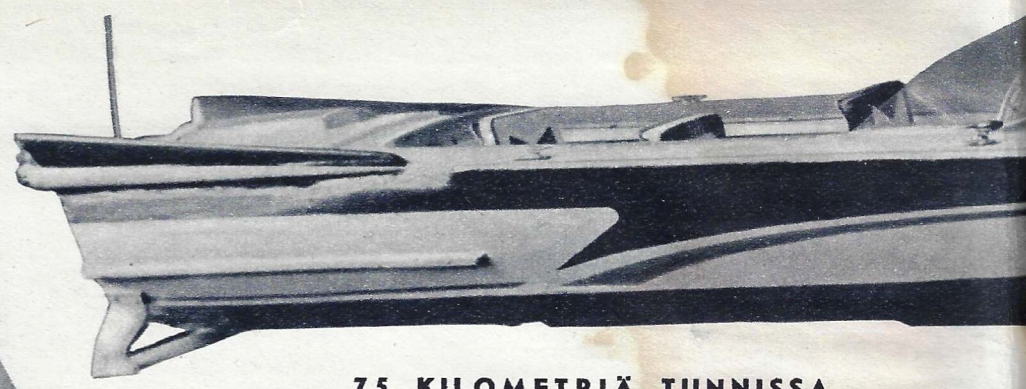

75 KILOMETRIÄ TUNNISSA

Näyttelyvieraat saavat nähdä ylläkuvatun moottoriveneen, jonka on valmistanut Volgan varrella sijaitseva "Krasnoje Sormovon" tehdas. Veneen pohjassa olevien "evien" ansiosta sen 70-hevosvoimainen moottori kehittää 75 kilometrin tuntinopeuden.

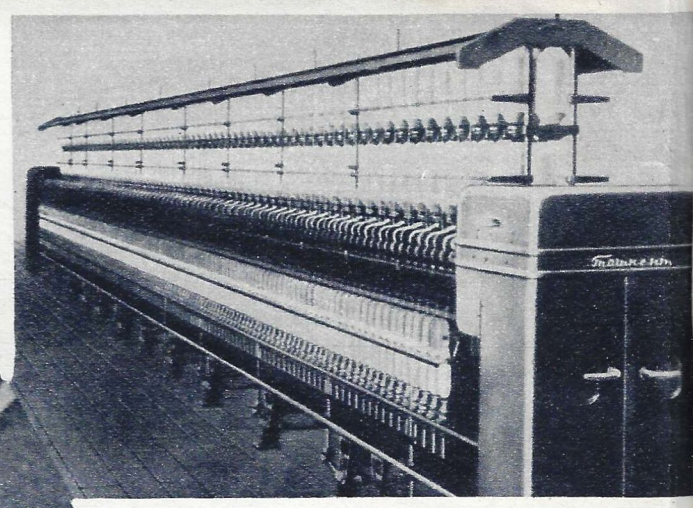

"TASHKENT"

"Tashkent"-nimisellä kehruukoneella on useita edullisia ominaisuuksia. Se on 20 prosenttia edeltäjiään pienempi, paljon nykyaikaisempi ja tehokkaampi. Tämä uzbekilainen kehruukone on ehtinyt saavuttaa tunnustusta monissa maissa, mm. Tshekkoslovakiassa, Japanissa ja Syyriassa.

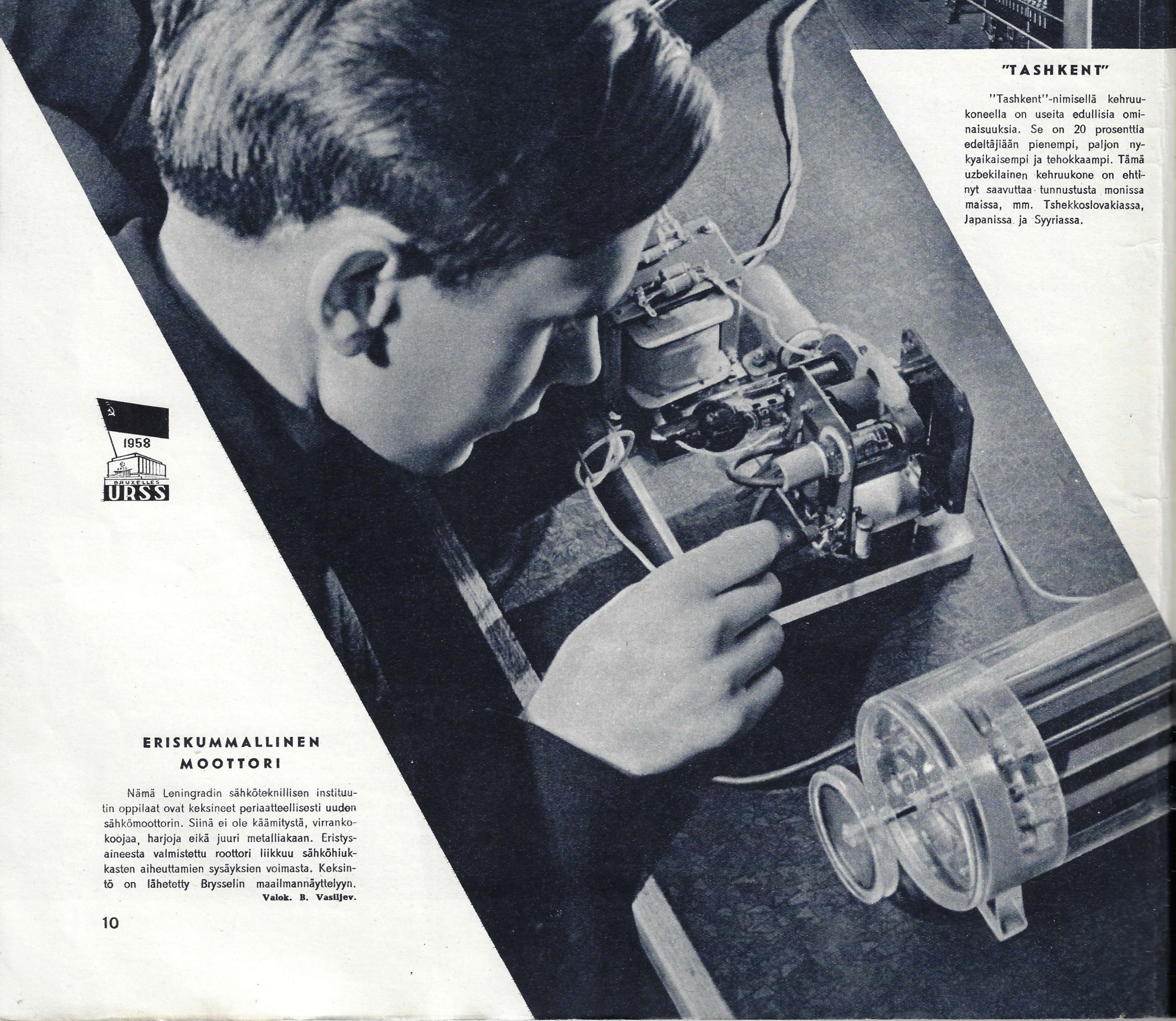

1958
BRUXELLES
URSS

ERISKUMMALLINEN MOOTTORI

Nämä Leningradin sähköteknillisen instituutin oppilaat ovat keksineet periaatteellisesti uuden sähkömoottorin. Siinä ei ole käämitystä, virrankokoojaa, harjoja eikä juuri metalliakaan. Eristysaineesta valmistettu roottori liikkuu sähköhiukkasten aiheuttamien sysäyksien voimasta. Keksintö on lähetetty Brysselin maailmannäyttelyyn.

Valok. B. Vasiljev.

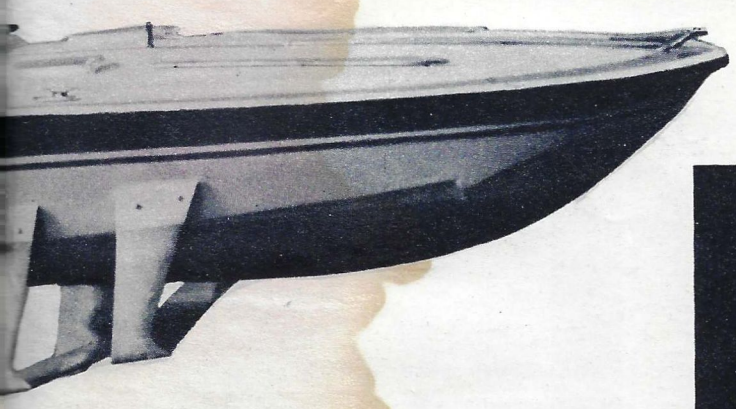

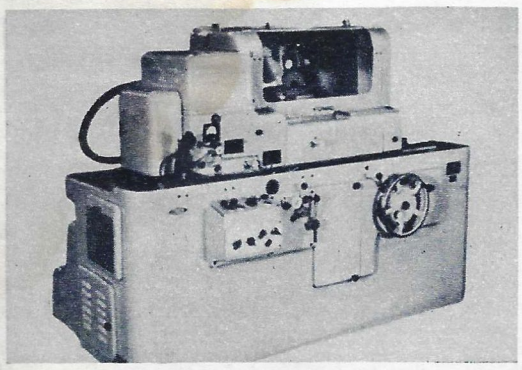

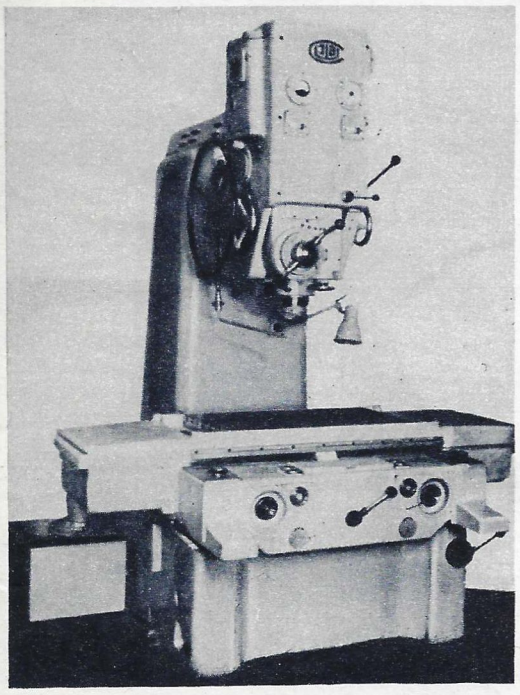

ANNETUN OHJELMAN MUKAAN

Metallintyöstökoneiden tuotanto on neuvostovallan vuosina kasvanut yli 80-kertaisesti. Kuvissamme on Brysseliin lähetettyjä tehokkaita automaattikoneita, jotka suorittavat työn tavattomalla tarkkuudella annetun ohjelman mukaisesti. Koneita käytetään kierteiden ja reikien työstössä.

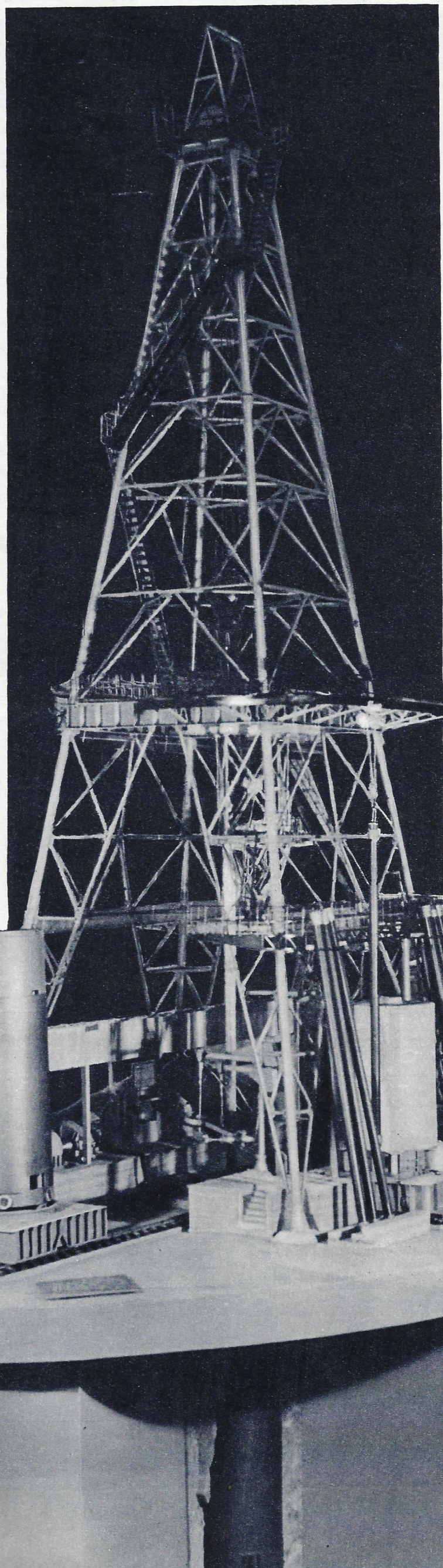

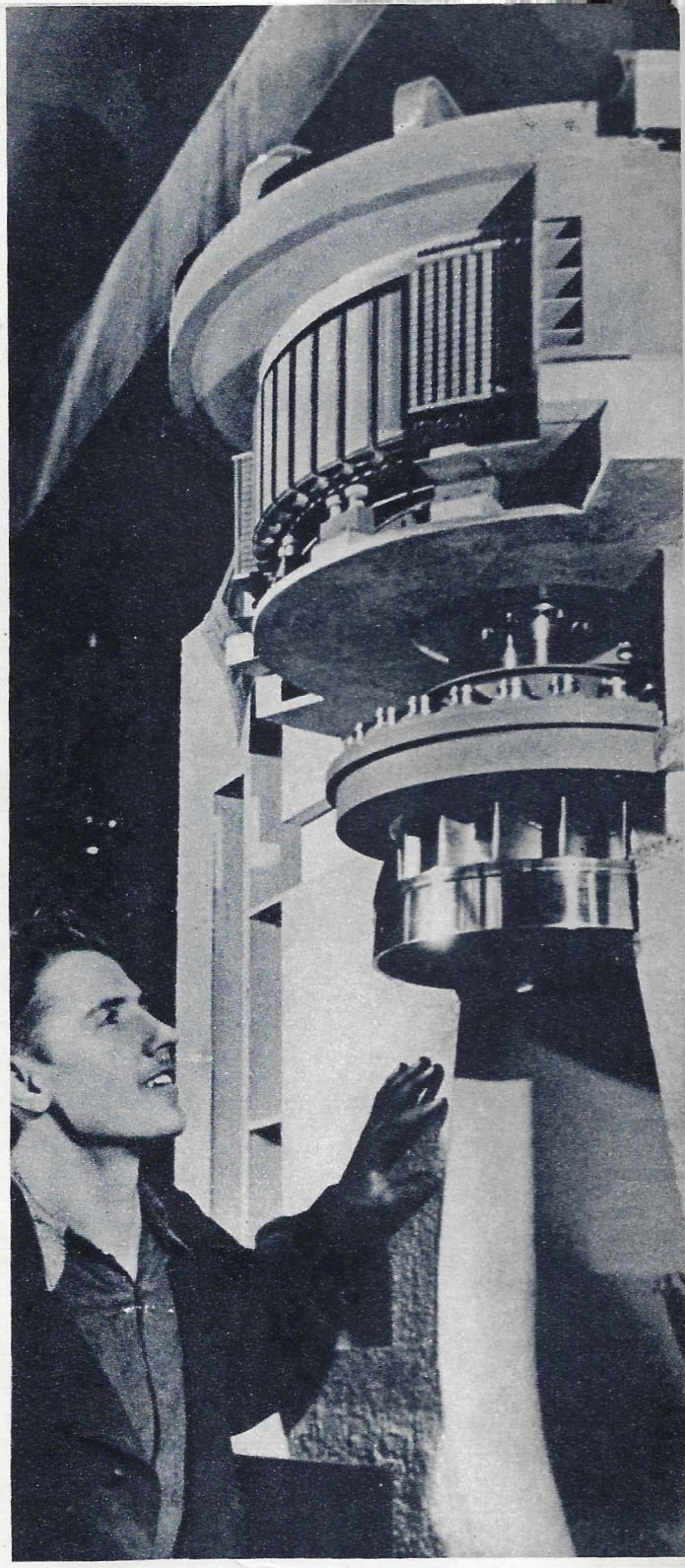

200 000 KILOWATTIA

Angaralle rakennettavan Bratskin vesivoimalaitoksen generaattorin ja turbiinin malli. Kuudellatoista tällaisella 200 000 kW koneistolla voimalaitos kehittää vuosittain 22 miljardia kWt sähköenergiaa.

KUUSI KERTAA NOPEAMMIN

Näyttely-yleisöllä on tilaisuus tutustua laitteeseen, jolla porataan pystysuoria kaivoskuiluja. Ylösalaisin käännetyn jättimäisen juomalasin kaltaisen poran läpimitta on yli 3,5 metriä. Tällainen "juomalasi" pureutuu reunoillaan maahan pohjaansa myöten. Sen jälkeen erikoinen laite leikkaa pötkön irti ja "lasi" sisältöineen nostetaan maanpinnalle. Kuilun seinien vahvistus rautabetonirenkailla tapahtuu automaattisesti. Kone kaivaa 300 m syvyisen kaivoskuilun 2 kuukaudessa; aikaisemmin siihen tarvittiin vuosi.

TAIDEVALANTAA

Uralilla sijaitseva Kaslinin tehdas on jo kolmattasataa vuotta ollut kuulu taidevalannastaan. Brysselin maailmannäyttelyyn tehdas on lähettänyt 80 cm korkuisen Mefistofeles-patsaan ja joukon muita valmisteita.

VENÄLÄISTÄ POSLIINIA

Neuvostoliiton posliinitehtaat ovat lähettäneet Brysselin messuille monenlaisia posliinitavaroita. Yllä pieni näyte Moskovan alueella sijaitsevan Dulevon posliinitehtaan tuotteista.

Neuvostokansalaiset ostavat yhä enemmän jääkaappeja, näköradioita, radiovastaanottimia, kameroita, kelloja ja soittovälineitä. Kuluttajien suosioon pääsee epäilemättä myös uusi jääkaappi "ZIL-Moskva". Sen hyötytilavuus on 2 200 cm³. Kysyntää herättänee myös uusi halpa 7-putkinen stereoääninen vastaanotin "Oktaavi". Jääkaappien, näköradioiden ja kameroiden hintoja on alennettu huomattavasti.

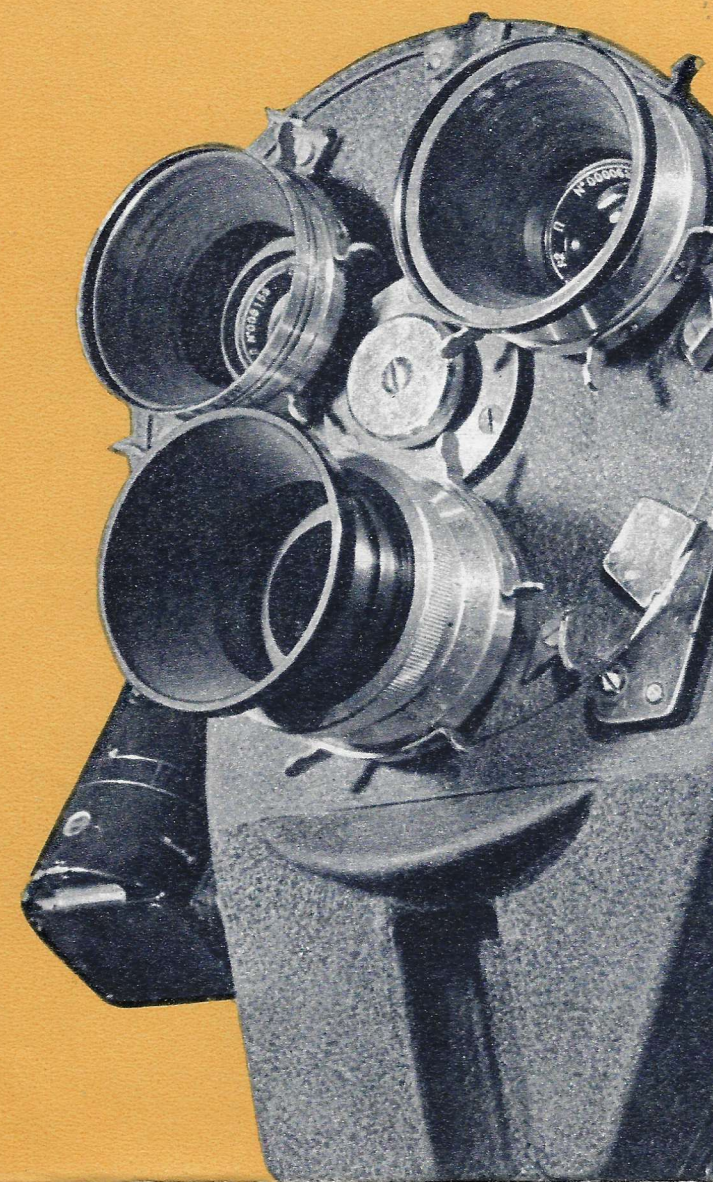

"Konvas"-niminen elokuvakamera on kevyt, helppo hoitaa ja luotettava. Se on saanut laajaa tunnustusta sekä kotimaassa että ulkomailla.

Projektiokone panoraamafilmien esittämistä varten. Sen laatuominaisuuksista voi antaa arvion käytyään Neuvostoliiton elokuvateatterissa Brysselissä.

Valok. N. Horunzhi.

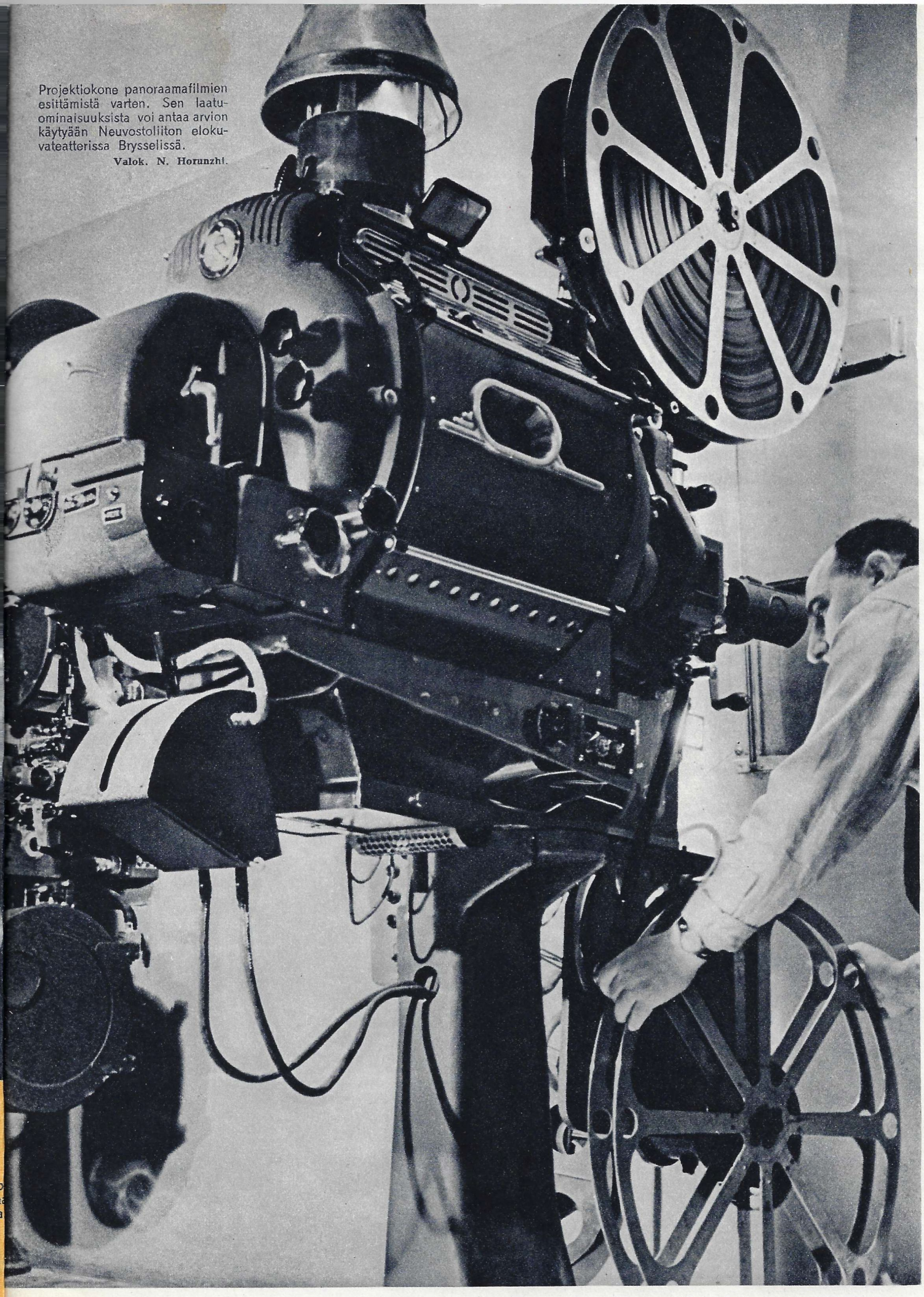

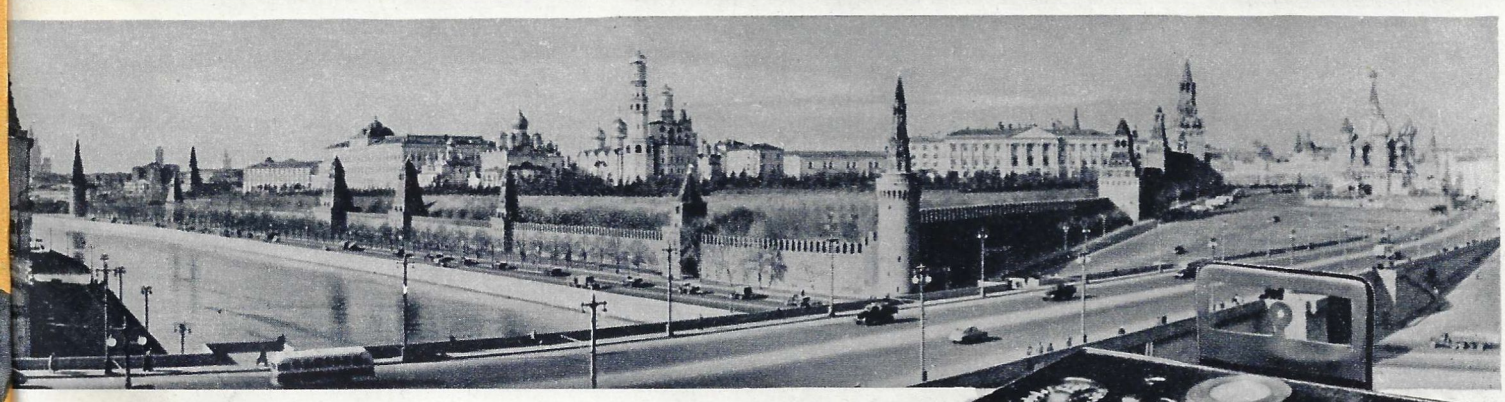

PANORAAMAKAMERA

Tässä nähdään yhdelle negatiiville otetty panoraamakuva Moskovan Kremlistä. K u v a on tehty neuvostolaisella FT-2 kameralla 35 mm filmille. Negatiivin koko on 24 × 110 mm. Nauha asetetaan puolikaareen objektiivin eteen ja objektiivi kääntyy valotuksen aikana pystysuoran akselin ympäri 120 astetta.

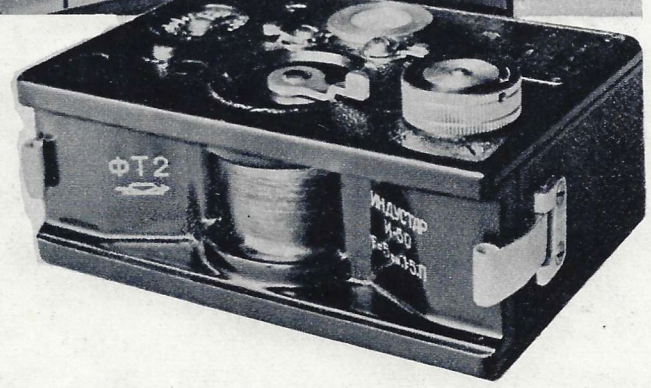

UUSIA KAMEROITA

Yllä nähdään uusia neuvostokameroita. Ylhäältä: 1. 6×6 cm kaksiobjektiivinen peilikamera "Neva". 2. Halpa harrastelukamera "Estafeta". 3. Peilikamera "Start". Tähystys tapahtuu sulkimen ollessa auki; laukaisunastaa painettaessa se automaattisesti supistuu haluttuun määrään. 4. "Leningrad". Siinä oleva jousilaite siirtää nauhan automaattisesti, virittää sulkimen ja kääntää etäisyysmittarin. Sillä voidaan ottaa 3—4 kuvaa sekunnissa. 5. "Junost", tarkoitettu laajoille harrastelijapiireille.

Hopeanaula

Puhelinlinjojen laittajille teki talvi suurta kiusaa. Johtoja täytyi toisinaan vetää kainaloa myöten lumessa.

Kirj. VI. ILLESH.

Valok. J. Korolev.

Traktorien telaketjut rämisevät, raivauskoneiden aurat kolisevat ja autot toitottavat. Pyryisessä yössä kuultaa savuavia nuotioita, vimmattu vihuri repii telttoja ja pimeydestä kantautuu kumeita räjähdyksiä... Vastikään kiskoitetuilla raiteilla seisoo paljon nähnyt salonkivaunu. Siinä sijaitsee rakennustyömaan päämaja. Sieltä kulkevat johtolangat konekolonniin, räjäytysporukoihin ja viestiryhmiin. Pöydällä on kartta, jolle on piirretty erivärisiä viivoja. Siihen on merkitty myös uuden rautatien linja.

...Länsi-Siperian eteläosassa sijaitsee Hakassien autonominen alue ja Shorian vuoristoseutu, jonka rikkauksista puhutaan nykyään paljon. Eikä suottal Onhan siellä paljon rautaa, kultaa, sinkkiä, boksiitteja ja hopeaa. Ja vuorijonon toisella puolella sijaitsee Kuznetskin laakio lukuisine hiilikaivoksineen, suurine metallinjalostamoineen ja satoine muine tuotantolaitoksineen, jotka kuuluvat Kemerovon talousalueeseen. Mainitut alueet ovat läheisiä naapureita, mutta niiden välimatka on silti pitkä, koska on tehtävä suuri kierros metsäisten vuorten ympäri. Siksi heräsikin kysymys että sitä matkaa, mikä Hakasian malmin oli kuljettava Kuznetskin sulattimoille, lyhennettäisiin tuhannella kilometrillä. Sitä varten oli rakennettava 376 km rautatietä. Se ei kuulosta kovinkaan suurelta urakalta, mutta...

Oikoradan rakentamista oli haudottu jo tsaarivallan aikana. Mutta asian tutkimista varten asetettu insinöörilautakunta laati silloin mietinnön, jossa sanottiin:

"Seudulla on sankka koskematon metsä, joka on täynnä tuulen kaatamia puita ja kasvaa miestä pitempää heinää, niin että kesällä ja syksyllä siellä ei pääse kirveettä kulkemaankaan. Siellä ei ole teitä eipä edes polkuja, jotta maastoa pääsisi lähemmin tutkimaan. Maankuoren liikunta on niin suurta ja kummallista, että **teknillisten sääntöjen mukaan radan rakentaminen on kerrassaan mahdotonta.**"

Neuvostoajan asiantuntijat sensijaan tulivat toiseen johtopäätökseen: **rata voidaan rakentaa!**

Kulkuvaikeudet seudulla ovat tosiaan suuret, sen saatoimme omakohtaisesti havaita. Toisella puolella mahtavien setrien reunustama vuorijono ja toisella kuohuva Tom-joki. Kallioita ja aina vain kallioita, läpipääsemätöntä metsää, vuolaita virtoja ja veteliä soita. Tällaista on koko ratareitti. Kesäisin on Tomin laaksossa paljon sateisia ja sumuisia päiviä, talvisin taas kovia lumipyryjä ja 2—2,5 metrin kinoksia. Kesällä kuumuutta 45 ja talvella pakkasta 50 astettal

Toisen maailmansodan aikana, jolloin Leningrad oli hitleriläisten sotajoukkojen saartorenkaassa, sankarikaupungin ainoa tie "muuhun maahan" kulki Laatokan jäätä pitkin. Tätä kokemusta ovat nyt käyttäneet hyväkseen siperialaiset radanrakentajat koneiden ja muiden laitteiden kuljettamiseksi rakennustyömaalle. Tomin rannalle (mainittakoon, että joki ei jäädy 50° pakkasillakaan) radan rakentajat laittoivat havutien ja pumppujen avulla valelivat sen vedellä, niin että siihen muodostui jäinen "kestopäällys", niin luja että se kantoi kuorma-autot, traktorit ja vieläpä traktorijunatkin. Joen mutkiin rakennettiin jääsillat. Tätä tietä rakennuspaikoille kuljetettiin koottavat puutalot, raivaustraktorit, kaivinkoneet, koulujen pulpetit, räjähdysaineet, autojen varaosat ym.

Karu seutu otti vieraat varsin kylmäkiskoisesti vastaan. Tom yltyi keväällä tulvimaan niin, että täytyi ryhtyä kiireesti rakentamaan suojapatoja kivestä ja maasta. Ne suojasivat radan ensimmäiset kilometrit veden vimmatulta painostukselta. Kesällä syttyi kauhea metsäpalo. 40 kilometrin levyinen tulirintama rynnisti ratatyöläisten asutusta kohti. Taistelu tulta vastaan vaati tavattomia ponnistuksia. Sen valta saatiin murretuksi vasta lentokoneiden avulla.

Vastoinkäymiset vaanivat rakentajia joka askeleella. Kerrankin työmaalle saapui uusia autoja. Enemmistö kuljettajista oli muualta tulleita — ja siperialaisistakin Tomin tie oli vaarallinen. Erikoisen paha mutka oli erään kallion luona, joka oli saanut joltakin nimen "Härän otsa". Mutkassa tie oli kovin kapea ja liukas. Aivan tien reunasta alkoi syvä kuilu. Päästyään tähän mutkaan, autot pysähtyivät. Kukaan kuljettajista ei uskaltanut lähteä kiertämään kalliota. Iltakin oli edessä, ja kuljettajat päättivät jäädä odottamaan aamua. Äkkiä mutkan takaa tuli vastaan vanha kippiauto. Parroittunut kuljettaja pysähdytti ajokkinsa ja saatuaan kuulla mistä oli kysymys, lupasi ajaa tulokkaiden autot mutkan taakse. Ensimmäisen kuormurin kuljettaja suostui vastahakoisesti ja toiset jäivät silmä kovana seuraamaan miten kävisi. Mies nousi koppiin, käynnisti moottorin ja ajoi auton mutkan toiselle puolen kadehdittavan taitavasti, vaikka pyörien ja kuilun reunan väliä ei ollut kuin kymmenisen senttiä. Samoin hän ajoi toisen ja kolmannen ja neljännen... sanalla sanoen kaikki muutkin autot. Kuljettajat aikoivat kiitellä miestä, mutta tämä vitsaili: — Ei minulla ole aikaa kuunnella jaarituksia, kerhotalolla on tänä iltana uusi elokuva...

Rautatie eteni etenemistään. Koitti sekin päivä, jolloin kiskot töksähtivät suoraan vuoren kupeeseen. Kiertää ei voitu, sillä edessä oli toisia vuoria, vielä suurempia. Ei auttanut muu kuin puhkaista 2,5 kilometrin pituinen tunneli. Tunnelin alkupään yläpuolelle ilmaantui moskovalaisille ja leningradilaisille tuttu merkki "M". Se merkitsi sitä, että tunnelia tekivät noiden kaupunkien metrojen rakentajat — ja he suoriutuivatkin siitä mainiosti. Siperialaiset laskettelevatkin: "Meilläkin on nyt taigassa metro."

Radan rakentaminen läheni loppuaan. Se ulottui jo Shora-joelle; sen yli rakennettiin silta, viimeinen silta.

Kaivinkoneet käärivät kokoon kurjenkaulansa. Työteliäät raivaustraktorit tyyntyivät. Autot järjestäytyivät riviin. Taigaan palasi hiljaisuus. Salonkivaunusta lähti sähke Moskovaan: Rata on valmis! Stalinskin—Abakanin radan rakennuksella tehtiin maatöitä 14 miljoonaa kuutiometriä. 376 kilometrin matkalla rakennettiin 300 siltaa.

Saatettanee kysyä:

— Mitä tekemistä tässä on "hopeanaulalla"?

Vastaamme:

— Kysymys on perinteistä. Kun laiva lasketaan vesille sen kylkeen rikotaan samppanjapullo. Kun lasketaan talon perusta siihen muurataan "onnen tuottajaksi" rahoja. Rautateiden rakentajilla on myös tapansa: viimeinen kiskonaula, joka lyödään viimeiseen ratapölkkyyn, eroaa kaikista osatovereistaan. Se siloitetaan ja kiilloitetaan hopeankirkkaaksi. Ja sitä sanotaankin hopeanaulaksi. Kunnian lyödä se ratapölkkyyn saa eniten ansioitunut työläinen.

"Hopeanaula" on lyöty. Junat kulkevat aikataulun mukaan.

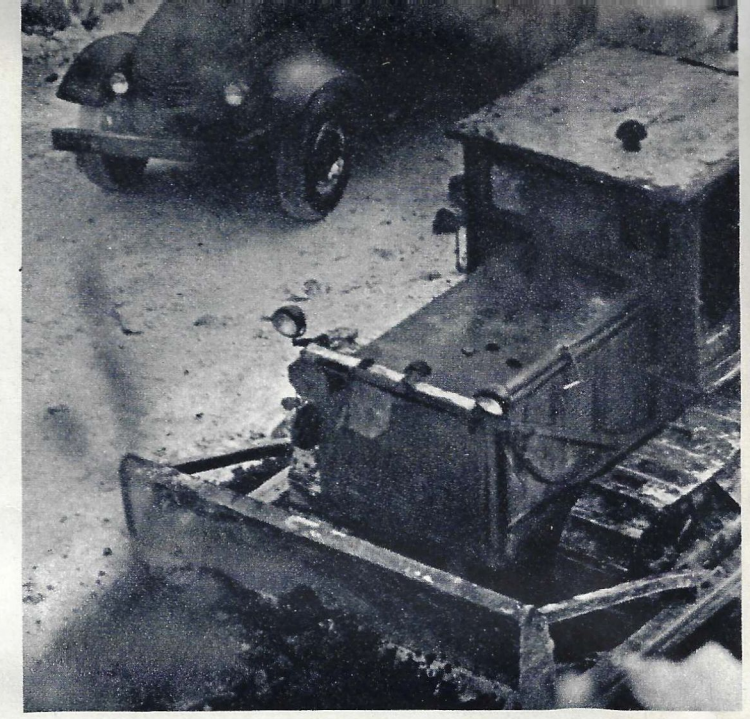

Koneet ovat rikkoneet taigan iänikuisen hiljaisuuden.

Asutus on vasta nousemassa, mutta koulu on jo auki. Kenties tämä radanrakentajan poika joutuu raivaamaan toisenlaisia teitä... maailmanavaruuteen.

Vielä on yksi kiskojakso laskematta. Ensi yönä rata saadaan valmiiksi.

← Itse luonto-äiti on lämmennyt kaunistamaan radanrakentajain asutusta.

Viimeiset tunnit ovat käsillä. Viimeinenkin silta on kohta valmis.

Valok. J. Korolev.

Kaukasialaista varraspaistia

Kaukasialaiset pitävät kirpeistä ruuista. Omaperäisyydestään huolimatta Kaukasian keittiöllä on kansainvälinen tunnustus. Tulipa ihminen sinne mistä tahansa hän miltei aina valitsee ensimmäiseksi ateriakseen varraspaistin, shashlikin. Lukuisista kaukasialaisista ruokalajeista se lieneekin kuuluisin.

Koettakaapas tehdä sitä itse! Leikatkaa pehmeä viipale lampaan lihaa ja pilkkokaa se sitten pieniksi palasiksi. Pankaa palaset vuokaan ja ripotelkaa niihin suolaa, hienoa pippuria ja pieneksi pilkottua sipulia. Lisätkää siihen vielä etikkaa tai sitruunamehua, ja pankaa kansi päälle. Senjälkeen valmisteen on annettava seistä kylmässä paikassa 2—3 tuntia. Sitten lihaviipaleet on pujotettava vartaaseen vuorotellen sipuliviipaleiden kanssa ja käristettävä 15—20 minuuttia tulisilla hiilillä ilman liekkiä. Varrasta on käänneltävä, jotta liha paistuisi tasaisesti.

Karselainen varraspaisti valmistetaan vielä suuremmista lihaviipaleista (250 gr) ja lampaan munuaisista. Lihaviipaleet ja munuaisen puolikkaat maustetaan samalla tavalla kuin edellä ja pistetään vartaaseen vuorotellen munuaisten kanssa. Paistaminen tapahtuu samalla tavalla.

Kummassakin tapauksessa varraspaisti tarjoillaan ruohosipulin, persiljan sekä tomaatti- ja sitruunaviipaleiden kera. Erikseen tarjotaan kirpeää kastiketta, granaattimehua tai berberisjauhetta.

Yläkuvassa tavallinen, alhaalla karselainen varraspaisti. Kahdessa pienemmässä kuvassa tavanmukaisia kaukasialaisia ruokia, kanapaisti "tabaka" ja papuruoka "lobio". Mutta niistä toisella kertaa.

"Yhdentoista yömaja". Korkeus 4 200 metriä. Täältä J. Dunsheath lähti neuvostoliittolaisten alppikiipeilijöiden seurassa Elbrusin itäiselle huipulle. Ja tässä on itse Dunsheathkin (vasemmalla) pitkän ja vaikean matkan jälkeen.

ENGLANNITAR ELBRUKSELLA

Kirj. J. HYPPENREUTER. Valok. A. Sidorenko.

Englantilainen alpinisti Joyce Dunsheath on kiertänyt monia vuoristoja. Hänen puumerkkejään saattaa tavata Sveitsin, Ranskan ja Uuden Seelannin alpeilla sekä Kanadan ja Himalajan kalliohuipuilla.

Jokin aika sitten J. Dunsheath kävi Kaukasiassa. Neuvostoliittolaisten alpinistien kanssa hän nousi Elbrusin itähuipulle (5 595 m) sekä kävi Ylä-Svanetiassa Mustanmeren rannikolla.

— Olen erittäin tyytyväinen Kaukasian-matkaani, kertoo J. Dunsheath. — Se on ihana paikka ja siellä on mainioita matkailumajoja. Niissä vallitseva järjestys takaa saapuville nuorille perusteellisen valmennuksen. Minä henkilökohtaisesti tunsin aina olevani ystävien parissa. Erikoisesti miellyin svanetilaisiin, noihin arvokkaisiin, vapauttarakastaviin ja vieraanvaraisiin vuoristolaisiin. He pyysivät kotiinsa ja olivat niin vieraanvaraisia ja ystävällisiä, etten lainkaan tuntenut itseäni ulkomaalaiseksi. Samoja asioita harrastavien ihmisten välille viriää hyvin helposti ystävyys. Juuri tähän suuntaan pitäisi mielestäni eri maiden kansojen ystävällisen kanssakäymisen laajentumisen ja kehittymisen kulkeakin. Lähtiessäni Neuvostoliitosta haluan sanoa: Kiitoksia kaikesta! Toivon alpinisteillenne uusia saavutuksia! Näkemiin!

J. Dunsheath on palannut kotiinsa mutta muistaa kaukasialaisia ystäviään. Jokin aika sitten yläsvanetilainen urheilumestari Josef Kahiani sai häneltä kirjeen, jossa sanotaan:

"Odotan kaikesta sydämestä päivää, jolloin saan taas tavata teitä kaikkia."

J. Dunsheath on mielissään nousun onnistumisesta.

AVAIMET

S. Kropivnitskin reportaashi.

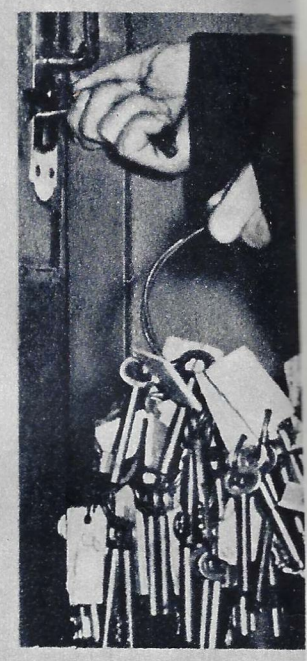

Asummeko kaikki hyvissä taloissa?
Emme.
Mutta...
Kerrottakoon kaikki järjestyksessä.

Neuvostoliiton euroopanpuoleisen osan kartalta saattaa löytää helpolla Okan ja Volgan yhtymäkohdan, jossa sijaitsee suuri teollisuuskaupunki, Gorki. Noin neljänkymmenenviiden kilometrin päässä Okaa ylöspäin sijaitsee pienempi kaupunki, Dzerzhinsk. Kartassa olevasta renkaasta päätellen siinä on noin 150 000 asukasta.

Ennen vallankumousta, ja ensimmäisinä vuosina sen jälkeenkin nykyisen kaupungin paikalla sijaitsi pieni rautatieasema Rastjapino. Talot olivat vanhoja ja ränsistyneitä, lauta-aidat retkottivat sinne tänne, kadut olivat päällystämättömiä. 30-luvulla, kun neuvostomaata ryhdyttiin teollistamaan, vanha Rastjapino sai väistyä uuden tieltä. Toinen toisensa jälkeen ilmaantui paikkakunnalle uusia katuja ja kohosi nopeasti tehdasrakennuksia. Se heijasti maan yleistä kehitysprosessia. Nykyään entisestä Rastjapinosta on jälellä vain muutamia siellä täällä säilyneitä pieniä puutaloja. Mutta niidenkin laulu on laulettu, sillä kaupunki kasvaa nopeasti, ja puutalojen asukkaat muuttavat kohta uusiin taloihin.

Kuvan alanurkassa näkyvässä mökissä asutaan vielä, mutta ei kauan. Tuhansia neuvostoihmisiä muuttaa joka päivä uusiin asuntoihin, ja tämän joukkoilmiön kuvaavimmaksi ilmaisuksi on tullut sanonta "saada avaimet".

Entä mikä on tämän vanhan puutalon kohtalo?

— Tällainen tulee tästä kaupunginosasta, selittää yliarkkitehti Aleksei Kusakin.

Talon omistaja, tehdasruokalan kirjanpitäjä Stepan Jershov kertoo:

— Saavuin paikkakunnalle yhdessä ensimmäisten rakennustyöläisten kanssa. Täällä kasvoi silloin metsää joka puolella, ja asemalle kulki ainoastaan kapea polku. Nyt mökkimme on jäänyt uusien isojen talojen keskelle ja uuden asemakaavoituksen mukaan jopa keskelle katua. Asuntoni ei ole tietenkään parhaimpia, mutta siihen liittyy paljon hyviä muistoja. Sen suojissa olemme eläneet ja kasvattaneet lapsemme. Kaksi tytärtä on lukenut insinööriksi ja kolmas päättää kohta rakennusopiston. Toinen poika on traktorinkuljettaja ja toinen käy vielä koulua... Pian muutamme tuohon taloon, jota juuri rakennetaan. Jos satutte lähiaikoina toistamiseen Dzerzhinskiin, niin tulkaa tupaantuliaisiin. Uuden asuntomme avaimia jo tehdään.

— "Tulkaa tupaantuliaisiin!"... Tällaisia kutsuja saattaa kuulla tavan takaa kaupungin eri puolilla, kertoo Dzerzhinskin yliarkkitehti Aleksei Kusakin. — Viime vuonna neuvostoihmiset saivat toistamiljoonaa uutta asuntoa, emmekä mekään täällä Dzerzhinskissä jää jälkeen yleisestä kehityksestä. Kysymys ei ole yksityisistä taloista, vaan arkkitehtejä askarruttavat kokonaiset korttelit ja kaupunginosat. Asemakylässä on eniten vanhalta Rastjapinolta perinnöksi saatuja puutaloja. Niiden kohtalo on jo ratkaistu laatimalla koko tämän kaupunginosan rakennussuunnitelma, muutaman vuoden kuluttua se muuttuu kokonaan toiseksi.

Arkkitehti näytti meille valokuvaa nykyisestä asemakylästä ja sitten uuden asema-asutuksen luonnosta.

Jershov on oikeassa: hän saa kohta avaimet uuteen asuntoonsa. Avaimista on Dzerzhinskissäkin tullut suosittu puheenaihe. Saatuaan talon valmiiksi rakentajat antavat ison avainkimpun talon isännöitsijälle, joka sitten jakelee ne asunnonsaajille ja toivottaa heille kaikkea onnea uusien seinien sisällä.

S. S. Jershov kertoo.

Tällainen on viimeisiä päiviään elävän vanhan puutalon historia ja kohtalo.

Nosturit kuuluvat eroittamattomasti katukuvaan.

Vanhaa Rastjapinoa muistuttaa eniten Dzerzhinskin se osa, joka on keskittynyt aseman ympärille. Mutta ei ole kaukana se aika, jolloin tämäkin kaupunginosa muuttuu kokonaan toisenlaiseksi. Verratkaapa valokuvaa ja sen vieressä olevaa luonnosta, niin havaitsette, millaisia muutoksia siinä tulee tapahtumaan.

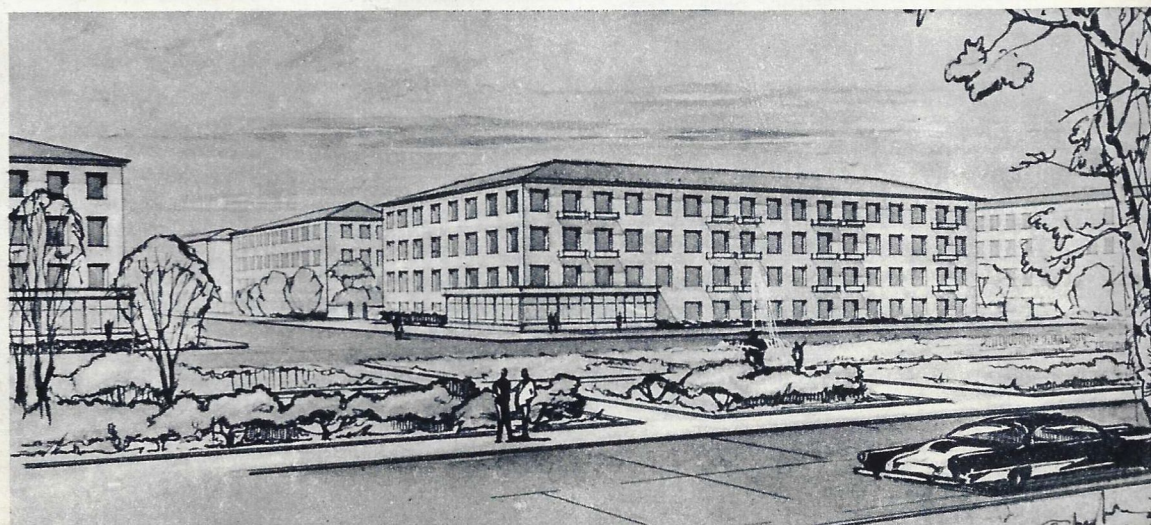

Oletteko keräilijä?

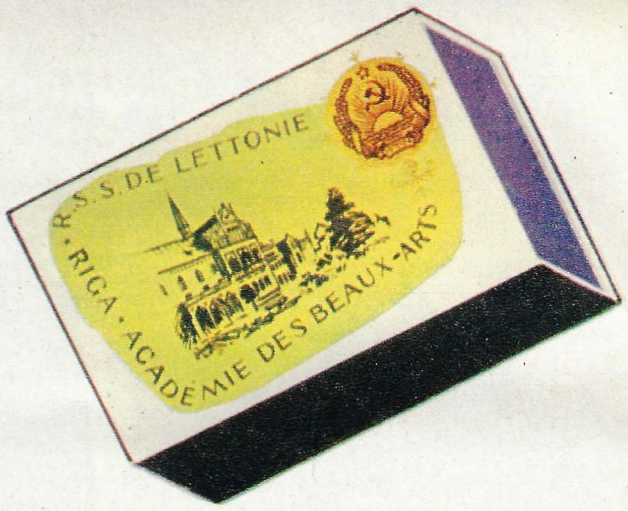

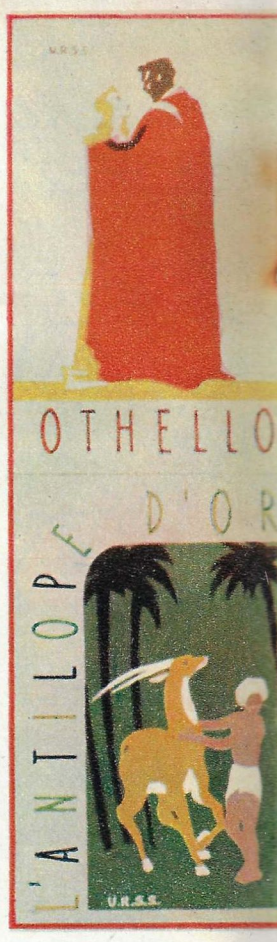

Ihmisillä on monenlaisia harrastuksia. Toiset keräilevät muistoesineitä, toiset laululintuja, toiset harrastavat kukkia ja toiset taas vertailevia tilastoja. Jokin aika sitten tutustuimme mieheen, joka oli — harrastusten harrastaja. Tulitikkuteollisuutta lähellä olevana hän keksiskelee uusia kuvia laatikoiden kansiin. Keräillyt hän on niitä kouluiästä asti. Hän ei kuitenkaan rajoitu yksinomaan etikettien keksimiseen ja keräilyyn, vaan tekee vielä mielenkiintoisia vertailuja.

— Voitteko kuvitella! — lausahti hän. — Neuvostoliitossa tuotetaan vuosittain tulitikkuja niin paljon, että niiden kuljettamiseen tarvittaisiin juna, joka ulottuisi Moskovasta Leningradiin taikka Pariisista Marseilleen. Entä tulitikkuja! Koettakaapa asettaa ne perätysten päiväntasaajaa pitkin...

— Se tuskin lienee mahdollista... — huomautimme arasti.

— Ikävä kyllä! Mutta jos maamme vuotuinen tulitikkujen tuotanto asetettaisiin tikku tikun perään jonoksi, niin sitä riittäisi 750 kertaa maapallon ympäri. Ja jos tämä jono suunnattaisiin Kuuta kohti... Kuu ei kelpaa. Jo kymmenesosa tästä tulitikkujonosta yltäisi Kuuhun. Jos siis haluaisimme tarkempia vertailuja, niin olisi katsottava kauemmas... maailmanavaruuteen.

Puhekumppanimme innostui innostumistaan eikä huomannut meidän katselevan kärsimättömänä kelloamme. Ei auttanut muu kuin ottaa vastaan yhä uusia hyödyllisiä tietoja. Niinpä saimme tietää, että se paperimäärä, mikä vuosittain Neuvostoliitossa käytetään tulitikkulaatikoiden kansikuviin, on pinta-alaltaan kymmenen kertaa suurempi Monacon ruhtinaskuntaa, että Neuvostoliiton ensimmäisen tulitikkulaatikkonäyttelyn järjestivät v. 1924 venäläiset näyttelijät Moskvin ja Katshalov, että k.o. kuvien aihepiiri on sanomattoman laaja ja heijastaa maamme elämän monia puolia...

Huomauttaen tulitikkulaatikkojen keräilyn saaneen heijastuksensa jopa Anatole Francen teoksissa, puhekumppanimme lähti kuvailemaan etikettejä, jotka on aikomus lähettää Brysselin maailmannäyttelyyn. Jos joku lukijoistamme sattuu käymään mainitussa näyttelyssä, niin monien muiden esineiden joukossa hän saattaa nähdä siellä myös monenlaisia neuvostoliittolaisia tulitikkupakkauksia. Kuhunkin pakkaukseen kuuluu 16 tavallista ja kaksi isompaa tulitikkulaatikkoa, jotka on kaikki sovitettu vielä suurempaan askiin. Erään sarjan kuvat on koottu elokuvamainoksista, jotka esittelevät näyttelyssä nähtäviä neuvostofilmejä. Toinen etikettisarja esittelee venäläisiä koruompelukuvioita. Eräiden aiheena ovat vjatkalaiset leikkikalut, Moskova ja Moskovan Kreml, Neuvostoliiton liittotasavaltojen pääkaupungit, eri urheilualat. Eräs sarja näyttää maamme matkailureittejä, ja sen nimenäkin on ''Käykää Neuvostoliitossa''.

On mahdoton luetella kaikkia sarjoja — niitä on niin paljon. Toivomme niiden miellyttävän filomenisteja, kuten tulitikkulaatikoiden keräilijät itseään nimittävät.

Sarjasta ''Moskovan Kreml''.

Sarjasta ''Vjatkalaisia leikkikaluja''.

Sarjasta ''Neuvostourheilu''.

ALLUMETTES · SAFETY MATCHES · STREICHHOLZER

Sarjasta "Neuvostofilmit Maailmannäyttelyssä".

Sarjasta "Käykää Neuvostoliitossa!"

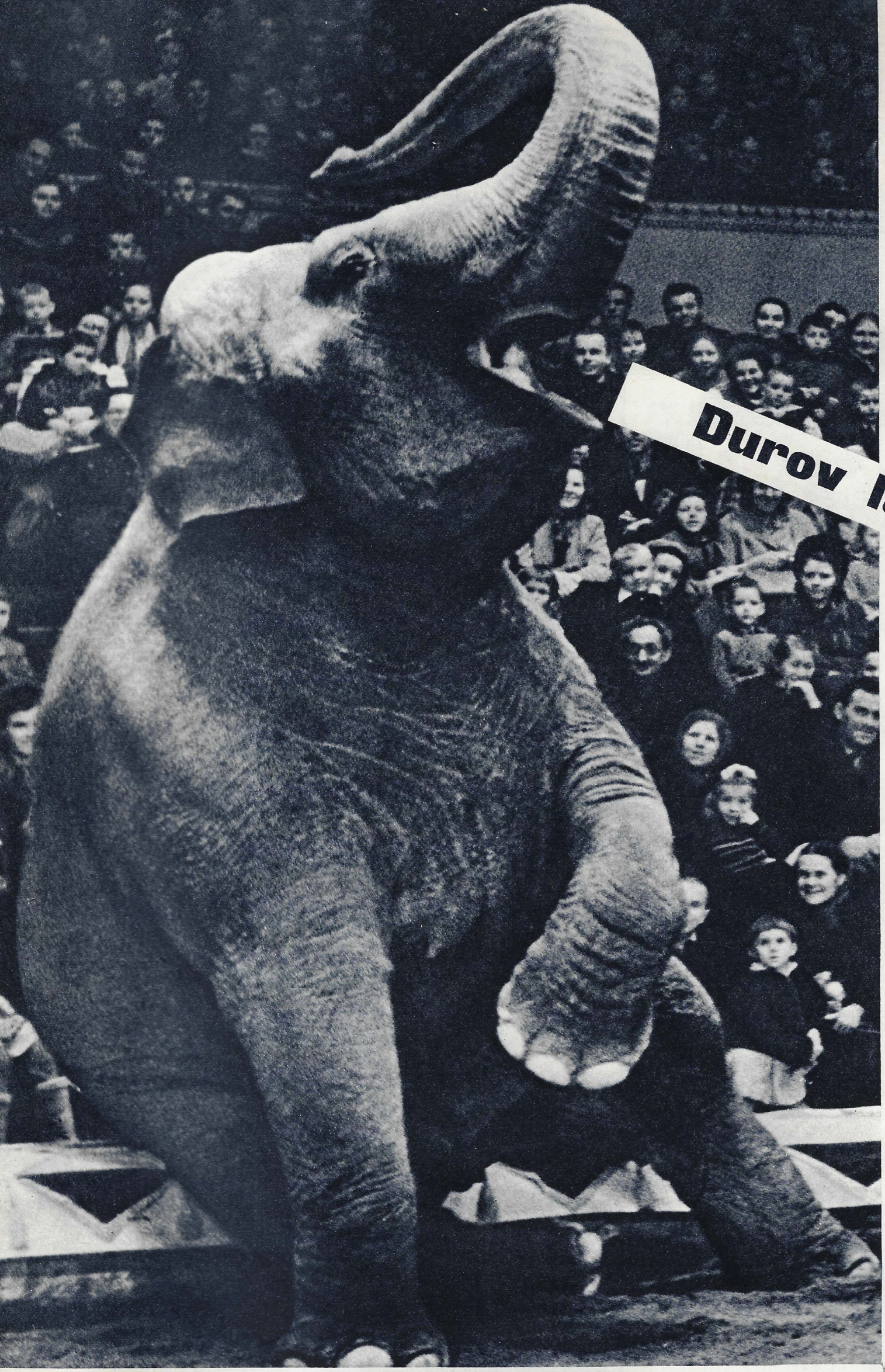

Durov lähtee Belgiaan

Esitykset päättyvät, valot sammuvat ja esittäjät menevät kotiinsa. Ainoastaan Vladimir Durovin pukuhuoneesta näkyy vielä valo, sillä hänen esityksensä oli viimeinen ja hän joutuu lähtemään sirkuksestakin viimeisenä.

Ennen lähtöään hän käy hyvästelemässä kasvattejaan. Ne tuntevat hänet jo kaukaa ja kukin ilmaisee omalla tavallaan ilonsa ystävänsä lähestymisestä. Norsu ''Resi'' puhaltaa voimakkaasti ilmaa kärsästään, nyökyttää päätään ja tömisyttää maata jalallaan. Resi on vielä hyvin nuori, vasta 21 vuoden vanha. Durovile se joutui kolmen vuoden ikäisenä. Hellä huolenpito ja hellittämätön opetus ovat tehneet vaikutuksensa. Ymmärtävästä Resistä on tullut hyvä ''näyttelijä''. Se osaa istuutua areenan suojareunalle, heiluttaa kärsäänsä soiton tahdissa ja esittää niin hullunkurisesti Raj Kapoorin laulua suositusta intialaisesta filmistä ''Kulkuri'', että yleisö nauraa vatsaansa pidellen. Musiikin tahdissa Resi availee suutaan, kääntelee päätään ja pyörittää kärsäänsä. Tänään se esiintyi mainiosti ja saa palkaksi muutamia kiloja omenia, jotka Durov pistää sen suuhun 6—8 kappaleen annoksina.

Durov jatkaa hyvästelykierrosta. Hän lähestyy vesiallasta, jossa kaukaisen Afrikan asukas — virtahepo ''Pienokainen'' viettää miltei koko vapaa-aikansa. Kuultuaan kasvattajansa äänen ovelta noin 50 metrin päästä virtahepo alkaa ilakoida altaassa.

— Tule nyt tänne! — kehoittaa Durov. Hänen äänensävynsä sykähdyttää niinkin paksunahkaisen olennon kuin virtahevon sydäntä. Afrikan poika nousee portaita myöten ylös vesialtaasta ja laskee päänsä aidan päälle. Onnellisena ''pienokainen'' aukaisee kammottavan kitansa, jossa törröttävät kahta puolta hirmuiset torahampaat, ja Durov heittelee sisään sokeria, omenia ja vihanneksia, kuin lämmittäjä halkoja tulipesään...

Toisessa vesialtaassa kisailevat ihmeelliset tasapainotaiteilijat — merileijonat ''Ljuba'' ja ''Sherry''. Vasta äsken ne pelasivat areenalla palloa ja vaativat palkkiota: Durovilta tuoretta kalaa

Resi iskelmälaulajana... ↑

Soiton tahdissa. ←→

Nouse harjoituksiin! — näillä sanoilla papukaija Jaco herättää Vladimir Durovin aamuisin. →

Suursyömäri kanttiinissa.

ja yleisöltä aploodeja. . . Ja nytkin, saatuaan mielipalansa, ne toistavat esityksensä omasta alotteestaan.

. . . Hyvästit on heitetty. Joka ilta Durov ruokkii itse kasvattejaan, tiedustelee apulaiseltaan niiden vointia, määrää ruokajärjestelmän taikka tarpeen vaatiessa kutsuu eläinlääkärin. . .

Yli 75 vuotta on nimi Durov esiintynyt sirkusmainoksissa. VSFNT:n kansantaiteilija Vladimir Durov edustaa tämän kuuluisan sirkussuvun kolmatta polvea. Hän on ollut areenalla kohta 30 vuotta jatkaen edeltäjiensä perinteitä. Hyvä kohtelu on Durovin eläinkäsittelyn rautainen laki. Ainoastaan hyväily ja palkitseminen, kärsivällisyys ja itsepintaisuus vastaavat tarkoitustaan. Siitä johtuen yleisö saakin joka esityksestä käsityksen, että kasvattajan ja hänen ''näyttelijöittensä'' välillä vallitsee täydellinen yhteisymmärrys. Eläimet ovat valmiit tekemään kaiken, mitä niille on opetettu, ja tottelevat kasvattajansa pienintäkin viitettä.

Durov järjestää allegorisia kulkueita eläinten ja lintujen osanotolla säestäen niitä hauskoilla sukkeluuksilla ja satiirisilla huomautuksilla. Durovin taiteilijaluonteen pehmeys, hänen hymynsä ja vitsinsä valloittavat yleisön.

Kun katselee miten helposti eläimet tottelevat kasvattajaansa, on vaikea kuvitellakaan sitä työtä, taitoa ja kärsivällisyyttä, jota se on vaatinut taiteilijalta.

Vladimir Durov aikoo lähteä kiertueelle Belgiaan. Se on aiheuttanut uuden huolen: Durov on alkanut opettaa kasvattejaan ymmärtämään komentonsa ranskaksi.

M. DOLGOPOLOV.

Valok. V. Shahovskoi.

Kukko ''saaliinsa'' kimpussa.

Lentäjä hoputtaa: ''Ottakaa paikkanne''.

Merileijona ranskankielen tunnilla.

Aleksander Ptushkon ohjatessa päivän kuvauksia Holger Harrivirta ja näyttelijätär Ada Voitsik harjoittelevat seuraavaa kohtausta.

Sampo

Valok. M. Trahman.

Eteemme avautuu jylhän kaunis, metsäisten kalliorantojen reunustama suvanto. Kauempana kohisee koski. Vesi rynnistää alas niin raivoisasti, että rantapaadet vapisevat. Vaarasta välittämättä viilettää koskenlaskija tukin selässä kuohuja kohti. Ne sulkevat hänet hetkiseksi syliinsä, mutta hellittävät sitten otteensa ja laskija lipuu tyveneen.

— Hyvä! — sanoo ohjaaja kääntäen katseensa pois valkokankaalta. — Kohtaus on valmis. Eikä siitä huomaa mitään.

Havaittuaan kirjeenvaihtajan kysyvän ilmeen Aleksander Ptushko selitti:

— Näitä kohtia filmattaessa Lemminkäisen osan esittäjän Oshinin asemesta näytteli suomalainen mestarilaskija Ikonen. Mutta hänkin on vain ihminen. Tällaisen kosken laskeminen kuin tämä, käy päinsä vain sadussa. Siksi siinä onkin hieman petkutusta, mikä on kylläkin elokuvataiteessa täysin luvallista: kovimmissa kuohuissa tukin selässä oli vain nukke, joka oli tehty vartaloltaan ja vaatteiltaan aivan sankarin näköiseksi.

Lukijamme varmaan jo arvaavat, että kysymys on Mosfilmin ja Suomi-Filmin ensimmäisestä yhteisvoimin valmistamasta elokuvasta "Sampo". Sen luomiseksi työskentelevät yhdessä ohjaaja Aleksander Ptushkon kanssa suomalainen ohjaaja Holger Harrivirta ja pukutaiteilija Ritva Karpio. Samoin osasuorituksista ja joukkokohtauksista vastaavat molempien maiden taiteilijat.

Suomessa suoritettujen filmausten jälkeen ryhmä siirtyi syksyllä Krimille. Siellä Mustanmeren rannalla on Gennadi Tsekavyin johdolla suoritettu ulkokuvauksia ja Jaltan elokuvastudiossa on samanaikaisesti ollut käynnissä kuva-aineiston leikkaus.

Kummankin maan elokuvataiteen edustajat koettavat tuoda mahdollisimman vakuuttavasti ilmi Kalevalan humaanisen sisällön ja antaa oikean käsityksen Karjalan ja Suomen kansan elämästä noina kauas menneisyyteen häipyneinä päivinä. Kalevalan sankarit nähdään käymässä taistelua pimeyden voimia vastaan, he joutuvat moniin ihmeellisiin seikkailuihin lähtiessään "saamaan Sampoa", ihmisille onnea ja hyvinvointia jauhavaa ihmemyllyä.

Yhteistyön tuloksena syntyy värillinen stereofoninen laajakangasfilmi, joka äänitetään suomen ja venäjän kielellä.

Kohtaus Sampo-filmistä: Lieto Lemminkäinen on tullut Pohjan akan, Louhen, valtakuntaan.

POSTIN TUOMAA

— Eräät lukijat ovat pistäneet mukaan pieniä muistoja. Näette mm. kotkaa esittävän piirroksen. Sen ja eräitä muitakin muistoja olemme saaneet kiinalaiselta taidemaalarilta Liang Pan-chulta. Hän kirjoittaa lapsesta pitäen harrastaneensa maalaustaidetta, mutta voineensa omistautua sille vasta kansanvallan voiton jälkeen Kiinassa.

Vanha kirjeystävämme tekstaaja Zakria Ahmed Ibrahim Kairosta on pannut kuoreen viereisen graafillisen esityksen, joka sisältää lauseen: "Suuri on Allah. Kunnia rauhanpuolustajille!"

Alla on vielä hyvin rauhanomainen kuva Intiasta. Sen on lähettänyt Madhukant Mehta Ahmedabadista.

والعـــزة لمحـــبى الســـلام

Availemme kirjekuoria, joita koristavat eri maiden merkit. Ne ovat lukijoittemme kirjeitä. Eräiden käsiala on tuttua: niiden lähettäjät ovat siis kirjoittaneet jo ennenkin.

Mitä kirjeet koskevat? Monia eri asioita.

"Me, arabit, tunnemme pian lopullisesti vapautuvamme imperialismista" — sanotaan libanonilaisen A. M. Husseinyn kirjeessä. "Rakastan kotimaatani, mutta eläisin mieluummin kauempana kaikista noista atomi- ja vetypommitehtailijoista" — kirjoittaa belgialainen työmies Detiffe Robert.

Uzbekistanin Tiedeakatemian varapresidentti Sabir Junusov. **Valok. V. Kivrin.**

Sabir Junusovin löydöt

KURARIININ SALAISUUS

Etelä-Amerikan intiaanit myrkyttivät muinoin nuolia satoja vuosia sitten keksimällään aineella nimeltä "kurare". Tällaisen nuolen tarvitsi vain hiukan naarmaista ihmistä, kun tämä jo kaatui maahan ja jäi tuntikausiksi halvaantuneeseen tilaan.

Fysiologit, jotka tutkivat kuraren vaikutusta eläimiin, totesivat sen halvaannuttavan ne hermot, jotka välittävät ärsytyksiä lihaksiin. Suuremmat kurare-annokset johtavat kuolemaan hengityslihasten halvaantumisen vuoksi.

Intiaanit pitivät myrkyn valmistusta visusti salassa. Vihdoin päästiin selville, että sitä saadaan etelä-amerikkalaiseen strychnos-lajiin kuuluvien kasvien juurista ja vesoista. Kuulu venäläinen fysiologi Ivan Pavlov, joka kokeissaan käytti kurarea suurella menestyksellä, piti välttämättömänä samantapaisen puhtaan preparaatin valmistamista meilläkin ja ennusti sille suurta tulevaisuutta.

Toisen maailmansodan aikana amerikkalaiset lääkärit käyttivät kuraresta saatua ainetta vaikeissa leikkauksissa lihasjännityksen vaimentajana. Yhdessä erilaisten eetteriannosten kanssa sen avulla voitiin tarkalleen määritellä narkoosin vaikutusaika ihmisen elimistössä.

Kurariini sai heti huomattavan sijan muiden alkaloidien joukossa.

ERISKUMMALLISIA AINEITA

Alkaloidit... Maallikolle tuo nimitys ei sano juuri mitään. Kyseisen käsitteen historia on kuitenkin varsin kiinnostava.

150 vuotta sitten oopiumista onnistuttiin saamaan kuului-saa puudutus- ja nukutusainetta morfiinia. Tapaus herätti suurta huomiota. Siihen asti kasvien oli luultu sisältävän joko happamia orgaanisia aineita, sellaisia kuin sitruuna-, omena- ja oksaalihappo — tahi neutraaleja, sellaisia kuin sokeri, tärkkelys ja selluloosa. Emäksisiä yhdistelmiä oli tavattu vain mineraaleissa, elottomassa luonnossa. Mutta morfiini oli ominaisuuksiltaan selvä emäksinen aines.

Tiedemiehet ryhtyivät tutkimaan esiintyykö luonnossa enemmänkin tuollaisia yhdistelmiä, ja jos esiintyy, niin ovatko nekin lääkeaineita? Tutkijat kiinnittivät huomionsa ennen kaikkea niihin kasveihin, jotka vanhastaan tunnettiin ominaisuuksiltaan parantaviksi tai päinvastoin myrkyllisiksi. Heidän vaistonsa ei pettänytkään: kasvien parantavien tai myrkyllisten ominaisuuksien havaittiin todellakin johtuvan sellaisista emäksisistä orgaanisista yhdistelmistä kuin kiniini, koffeiini, strykniini ja monet muut. Tälle uudelle kemialliselle aineryhmälle annettiin nimeksi alkaloidit, mikä merkitsee "lipeämäiset" (arabialaisesta sanasta alkali — lipeä).

Kaikilla alkaloideilla ei tietenkään ole lääketieteellistä merkitystä. Niiden joukosta on kuitenkin löydetty niin runsaasti arvokkaita aineita, että kautta maailman on käynnissä innokas työ uusien alkaloidien löytämiseksi ja niiden rakenteen selvittämiseksi.

UZBEKILAISEN TIEDEMIEHEN 65 ALKALOIDIA

Palatkaamme nyt jälleen kurariiniin. Amerikkalaiset tiedemiehet tekivät siitä salaisuuden. Muualla maailmassa ryhdyttiin etsimään uusia samantapaisia alkaloideja. Neuvostoliitossa saatiin kohta selville delsemiini, joka pystyy korvaamaan kurariinin, vieläpä monessa suhteessa voittamaankin sen.

Melkein kaikki alkaloidit muuttuvat suuremmissa määrin nautittuina myrkyiksi. Tämä koskee erityisesti kurariinia, jonka vaikutusraja on sananmukaisesti elämän ja kuoleman välimailla: yhden kymmenesosagramman virhe voi muodostua potilaalle kohtalokkaaksi. Delsemiini nostaa tuon rajan muutamiin grammoihin ja on leikkauksissa käytännöllisesti katsoen vaaraton.

Tämän uuden alkaloidin löysivät tunnettu neuvostolainen tiedemies, Uzbekistanin tiedeakatemian varapresidentti Sabir Junusov ja hänen laboratorionsa työntekijät.

Sabir Junusov on muurarin poika. Jäätyään jo pienenä orvoksi hänet otettiin ensimmäiseen lastenkotiin mikä neuvostovallan aikana perustettiin Uzbekistaniin. Sitten hän työskenteli peltiseppänä ja kävi iltaisin yleissivistäviä kursseja. Metallityöväen liiton toimitsijat havaitsivat pojan erittäin kyvykkääksi ja lähettivät hänet pedagogiseen opistoon (vastaa Suomen seminaaria). Sieltä Junusov siirtyi Keski-Aasian yliopistoon, ryhtyen lukemaan kemiaa. Harjoitteluaikanaan hän työskenteli Moskovassa kuulun venäläisen kemistin akateemikko A. P. Orehovin ohjauksella. Täällä sattuikin tapaus, mikä lopullisesti määritteli Junusovin tieteellisen työn suunnan. Akateemikon laboratoriossa nuorimies näki runsaan kokoelman Keski-Aasian kasveja. Ne toivat mieleen kuvia hämärästä lapsuudesta. Ennen vallankumousta uzbekit olivat käyttäneet monia noista kasveista lääkeaineina. Nuori kemisti päätti ryhtyä tarkastamaan niiden parannustehoa ja tieteellisesti perustelemaan sitä. Akateemikko Orehov, joka oli omistanut koko elämänsä kasveissa piilevien lääkeaineiden tutkimiselle, ymmärsi ja kannatti Junusovin pyrkimystä. Lahjakas uzbekilaispoika oli tervetullut hänen laboratorioonsa.

Alkaloidien rakenteen selvittäminen ei ole mitään helppoa. Eri maiden tiedemiehet hikoilivat toista sataa vuotta morfiinin ja kiniinin salaisuuden selvillesaamiseksi. Vuosisatamme viisikymmenluvun alkuun mennessä oli täydellisesti selvitetty vasta parisataa alkaloidia, vaikka niitä tunnettiin jo noin kahdeksisen sataa. Akateemikko Orehovin laboratoriolla oli suuri osuus näiden aineiden ominaisuuksien määrittelyssä. Mainitussa laboratoriossa työskennellessään Junusov kirjoitti väitöskirjan, jossa teki selkoa villinä kasvavista unikoista löytämistään alkaloideista. Keväällä 1941 nuori kemian kandidaatti Junusov lähti tieteellisen retkikunnan etunenässä Keski-Aasiaan tutkimaan sikäläisiä lääkekasveja. Sota kuitenkin keskeytti retkikunnan työn. Tiedemiehestä tuli Moskovan puolustaja. Hän haavoittui vaikeasti ja joutui pitkäksi aikaa vuoteen omaksi. Vasta 1943 hän saattoi jatkaa tieteellistä toimintaansa. Hän perusti Tashkentiin alkaloidikemian laboratorion, joka tuli kohta maailmankuuluksi. Junusov on apulaisineen tutkinut tuhansia Keski-Aasian kasveja ja löytänyt 65 uutta alkaloidia, joista 25 on perinpohjin selvitetty.

Varhaiskeväällä Uzbekistanin kedot ovat punaisina kukista, joita uzbekit sanovat neidontulppaaneiksi. Kansan keskuudessa niitä on ammoisista ajoista käytetty lääkkeenä auringonpistosta, hengenahdistusta ja useita muita tauteja vastaan. Neidontulppaanista on nyt saatu alkaloidi nimeltä remeriini, joka on tosiaankin hyvä lääke noita tauteja vastaan. Erinomaisen vaikuttavaksi on myös osoittautunut Junusovin laboratoriossa hiljattain kehitetty aine, joka alentaa nopeasti verenpaineen hypertoniaa sairastavilta. Alkaloidit suojelevat ihmisiä monilta muiltakin taudeilta.

MYRKKY JA ELÄMÄ

Keski-Aasiassa sattui ennen usein salaperäisiä kotieläinten myrkyttymistapauksia. Nyt on saatu selville, että niiden aiheuttajia ovat olleet rikkaruohojen siementen sisältämät myrkylliset alkaloidit. Uzbekistanin kemistit ovat löytäneet nelisenkymmentä tuollaista kasvia ja osoittaneet milloin ja millaisessa maaperässä ne ovat vaarallisimpia karjalle. Nyt paimenet tietävät miten karja on suojeltava noilta vaaroilta.

Asia näyttäisikin olevan sitä myöten selvä. Tiedemiehet päättivät kuitenkin mennä tutkimuksissaan vielä pitemmälle. He järkeilivät seuraavaan tapaan: kun siemeniin kasvukauden loppuun mennessä koostuu vissejä alkaloideja, niin kyseiset aineet ovat ilmeisesti tarpeen siementen itämiselle. Olettamuksensa vahvistukseksi he suorittivat seuraavan kokeen: otettuaan rikkaruohon siemenistä jo tuntemaansa alkaloidia, zitisiiniä, he käsittelivät sillä puuvillansiemeniä. Jokaisesta 25 siemenestä iti silloin 24, kun tavallisesti iti vain noin 17—18. Sitäpaitsi taimet kehittyivät paljon intensiivisemmin. Myrkky siis lisäsi kasvin elinkykyisyyttä.

Näin alkaloidien käyttöpiiri avartui. Ja ihmisjärki jatkaa ponnistelujaan tunkeutuakseen vielä syvemmälle niiden salaisuuksiin.

J. MAJOROV.

Naisille

1958

BRUXELLES URSS

Kirj. **Vera ARALOVA,**
Neuvostoliiton Muotitalon taiteilija.

Esittelykorokkeelle astuu neitonen arvokkaan yksinkertaisessa soukassa leningissä. Kangas kiiltelee kuin helmiäisaine ja vaikuttaa hyvin kalliilta. Itse asiassa se on tavallista puuvillasatiinia. . . Korokkeella käy mannekiini toisensa jälkeen. Tuossa esitellään valkoista silkkipukua, joka on koristeltu ukrainalaisella koruompelulla. Seuraavana on villakankainen työpuku. Jos sille valitaan valkoiset kengät, hansikkaat ja hattu, niin se kelpaa keväällä kävelypuvuksikin.

Näitä ja monia muita pukuja esiteltiin Neuvostoliiton muotikilpailussa, missä valittiin pukumallit Brysselin maailmannäyttelyä varten. Moskovan, Leningradin, Riian, Tallinnan, Lvovin, Minskin, Kievin, Novosibirskin, Rostovin, Sverdlovskin, Gorkin, Alma-Atan ym. kaupunkien muotitaiteilijat olivat tuoneet näytteille useita aistikkaita ja mukavia asusteita kaikkia tarkoituksia varten.

Kilpailuun lähetettyjä vaatteita sävyttivät ennen kaikkea vaaleat pastellivärit: hiekankeltainen, punasinervä, puolukanpunainen ja vaaleansininen. Poikkeuksen muodostivat kirkkaista puuvilla- ja sillakankaista ommellut kesäiset ulkoilupuvut.

Monet päällystakit ja villaleningit oli valmistettu pehmeistä nukkakankaista, jotka pysyvät muodissa tämänkin sesongin ajan.

Näillä sivuilla nähdään muutamia kilpailussa palkittuja pukuja.

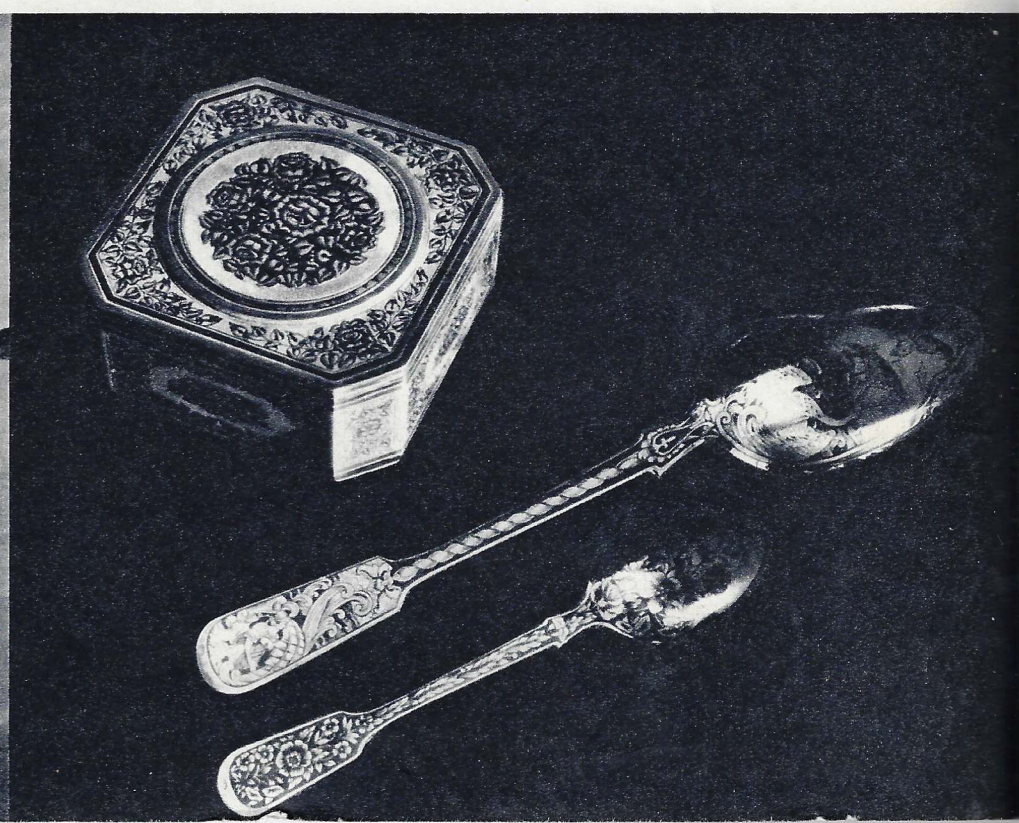

Valok. M. Gankin.

KUVIOITUA HOPEAA

Vasemmalla yleiskuva pienestä Veliki Ustjugin kaupungista, joka tuli jo 1700-luvulla tunnetuksi taiteellisesta hopeakoristelusta. Paikkakunnan mestarit vaalivat vielä tänäänkin ammattinsa salaisuuksia ja valmistavat ihmeellisen ihania taide-esineitä. He koristavat hienonhienolla kuviopitsillä hopeaisia lasinalustoja, erilaisia rasioita ja savukekoteloita, lusikoita, astiastoja sekä juomakalustoja.

Monien kuvioiden idea on lähtöisin alan vanhimmalta veteraanilta J. P. Shilkovskilta. Hän on luonut neljättäsataa omaperäistä pienoiskuviota, joita on monistettu yli 100 000 esineessä. Monia niistä saadaan nähdä Brysselin messuilla.

Valok. N. Shilov.

Neuvostoliiton täysivaltainen erikoislähettiläs A. S. Anikin onnittelemassa Bakun jalkapalloilijoita menestyksellisestä suorituksesta Kambodzhan pääkaupungissa.

Mestarien jäljillä

Kirj. J. RUBIN.

Moskovan Dynamon stadionin luona olevalla isolla taululla nähdään kaksitoista jalkapalloilijaa A-luokan joukkueiden puvuissa. Jokaisen sarjaottelun jälkeen kuvioiden paikat vaihtuvat, toiset nousevat ylemmäksi, toiset laskeutuvat alemmaksi, aina sen mukaan miten pelionni määrää. Taulun luona tunkeilee aina väkeä, joka muodostaa jonkinlaisen jännääjien kerhon. Kerhossa ei peritä mitään jäsenmaksuja eikä sen kokouksista tehdä pöytäkirjoja, vaikka "äänestys" onkin toisinaan niin ankaraa, että monet poistuvat paikalta kurkut käheinä. Mistä sitten kiistellään? Kaikesta, mikä vähänkin sivuaa urheilua. Siinä vertaillaan tuloksia, tekniikkaa ja tyyliä, siinä vilisee kuuluja nimiä, joiden omistajat ovat useinkin jo kauan sitten jättäneet kilpakentät. Nuoremmat kuuntelevat korvat höröllä vanhojen "asiantuntijoiden" juttuja, ottaen toisinaan täydestä hyvästikin höystetyt tarinat, joita kiertelee muinaisten mestarimiesten mainetöistä.

Missä ovat nuo mestarimiehet nyt? Mitä he hommailevat?

Pavel Kanunnikov oli aikoinaan Moskovan, Venäjän federation ja lopulta Neuvostoliitonkin jalkapallojoukkueen kuulu vasen välihyökkääjä. Palloiltuaan 17 vuotta hän jätti kentän nuoremmille, jaksamatta kuitenkaan pysytellä kovin kaukana urheilusta. Hän on nykyään Moskovassa erään urheilukaupan apulaisjohtajana. Myymälä on alkavien urheilijoiden ja jännääjien erikoisessa suosiossa; he tulevat sinne paitsi asialle, myös katsomaan "itseään" Kanunnikovia, josta kiertelee monenmoisia kaskuja.

Jokainen, ken muistaa tämän mainion välihyökkääjän, muistaa myös Nikolai Sokolovin, joka vuosikausia vartioi loistavasti Neuvostoliiton maajoukkueen maalia. Molempien pelitaidolle taputettiin paitsi kotimaan myös Suomen, Ruotsin, Norjan, Saksan, Itävallan ja Turkin stadioneilla. Sokolov käy vielä nytkin ahkerasti Leningradin urheilukentillä — tosin katsojana. Hän on ammatiltaan metsänhoitaja ja hänen vastuullaan on suuri metsäalue Karjalan kannaksella.

Lähellä kyseistä metsänhoitoaluetta palveli ennen vallankumousta verontarkastajana Nikolai Kolomenkin. Vaikka Venäjän urheiluhistoria ei tunnekaan Kolomenkinin nimeä, hän oli kuitenkin olympialaisvoittaja. Virkamiehen viehättyminen sellaisiin kevytmielisiin asioihin kuin kaunoluistelu ja ammunta ei ollut suosittua tsaristisella Venäjällä: päällystö ei pitänyt sellaisesta. Siksi Kolomenkin osallistui vuoden 1908 Lontoon olympialaiskisoihin valenimellä N. Panin. Hän toi kotiin kultaa, mutta senkin jälkeen hänen täytyi pitää urheiluharrastuksensa visusti salassa esimiehiltään.

Panin-Kolomenkinin oppilas Pjotr Tshernyshev voitti aikoinaan neljästi Neuvostoliiton kaunoluistelumestaruuden. Hänen urheiluuransa alkoi kuitenkin jo neuvostovallan aikana, joten hänen ei tarvinnut salata nimeään. Hän on nykyisin yli-insinöörinä Leningradin metallitehtaalla, jossa hänet tunnetaan vielä hanakkana penkkiurheilijana.

Volgan varrella sijaitsevasta Gorkin kaupungista on lähtenyt useita kuuluja luistelijoita. Heidän joukossaan on ollut myös Serafima Paromova, joka voitti naisten yleismestaruuden 1936. Hänkin on nyt insinööri ja toimii opettajana tierakennusopistossa. Paromovakaan ei ole jättänyt urheilua, vaan uskoen lujasti perinnöllisyyden voimaan opettaa innokkaasti luistelutaitoa tyttärelleen Marinalle.

Toinen tunnettu naisurheilijamme, Klavdia Toptshijeva, piti pari vuotta sitten suurella mielenkiinnolla kuullun esitelmän Philadelphian kansainvälisessä kemistikongressissa. Hän on professori, Moskovan yliopiston kemian tiedekunnan dekaani, eräs takavuosien parhaita lentopalloilijoita, jonka lujat laukaukset olivat osaltaan rakentamassa Moskovan naisjoukkueen voittamattomuuden mainetta. Kemia on muutoin koko Toptshijevien perheen "heikkous". Klavdian veli, tiedeakatemian pääsihteeri akateemikko A. V. Toptshijev on tiedemiesmaailmassa laajasti tunnettu kemisti.

Urheiluseura Lokomotivin lentopallojoukkueen kunniaa puolusti

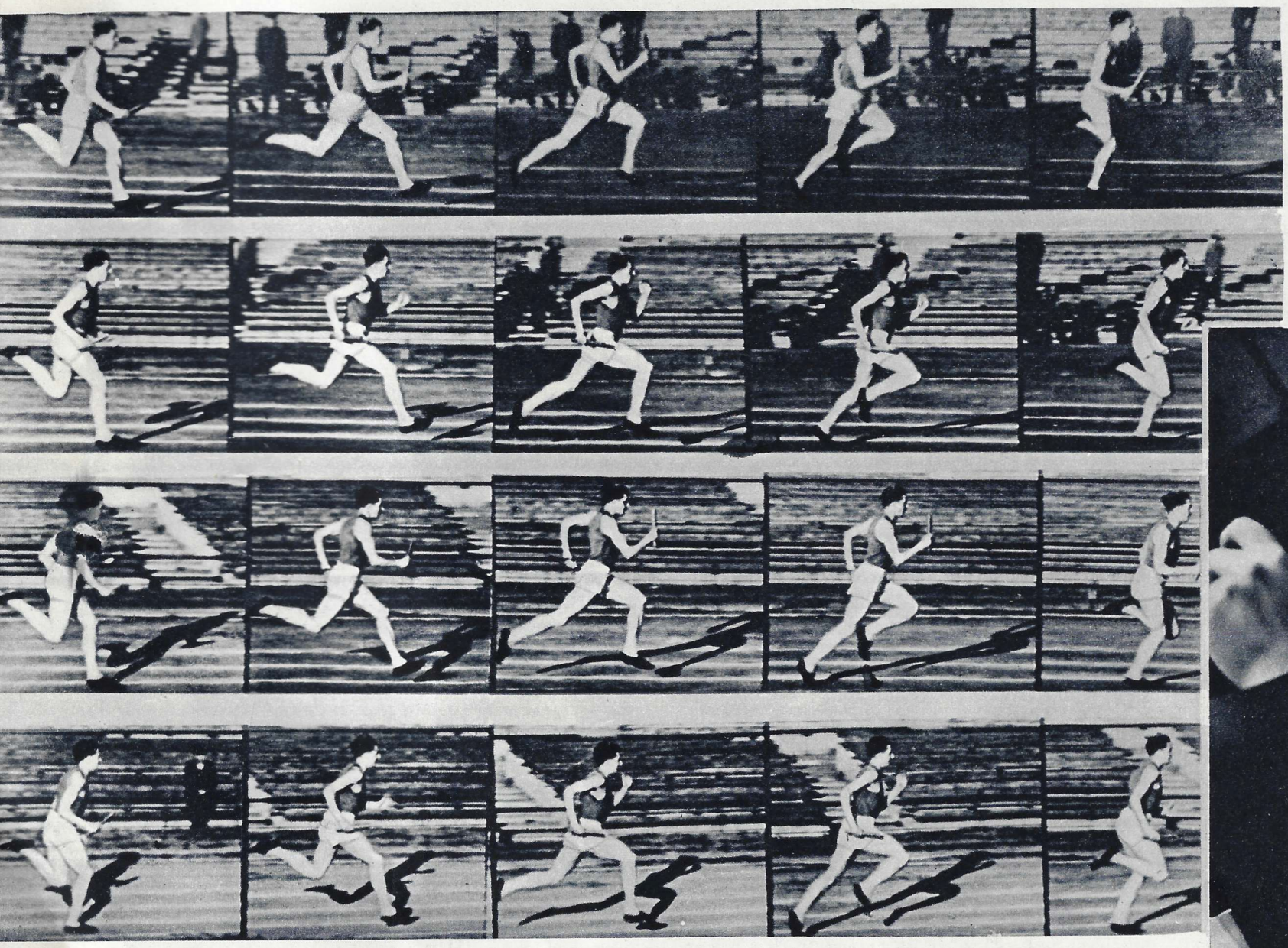

Eestiläinen Heino Potter tunnettiin takavuosina hyvänä pikajuoksijana, mm. 4 x 100 metrin NM-joukkueen jäsenenä. Potterin tekniikasta otettiin oppia. Vieressä pätkiä 1949 otetusta filmistä.

Tämä kuva on näpätty 1958. Heino Potteria kiinnostavat nyt pitemmät matkat, joista lyhin on Maasta sputnikiin. Pikamatkojen juoksijasta on tullut tähtitieteilijä.

Valok. V. Rulkovitsh ja B. Vasiljev.

aikoinaan Ivan Petrov-niminen nuorukainen. Hänen nimensä oli silloin usein kilpailuohjelmissa, mutta nyt sen näkee usein teatteriohjelmissa, sillä hänestä on tullut Moskovan Suuren teatterin kuulu solisti. VSFNT:n kansantaiteilijan Ivan Petrovin komea basso on kumissut ja nostattanut suosionosoituksia myös Pariisin Suuressa oopperassa samoin kuin Helsingin, Belgradin, Berliinin ja Kööpenhaminan sekä monien muiden kaupunkien konserttisaleissa.

Pelatessaan Moskovan Lokomotiivissa Petrov joutui monta kertaa syöttämään pallon Aleksander Anikinin laukaistavaksi. Jokin aika sitten Anikinin nimi mainittiin taasen urheilulehtien palstoilla, uutisessa, joka koski Bakun naftatyöläisten jalkapallojoukkueen saapumista Kambodzhaan, jossa Anikin on Neuvostoliiton suurlähettiläänä. Vielä 1949 nykyinen suurlähettiläs valmensi naistemme lentopallojoukkuetta, joka voitti Euroopan mestaruuden.

Ensimmäisiä sputnikeja tähyilleiden ihmisten joukossa on tietysti ollut paljon myös urheilijoita. Mutta tuskin kukaan heistä on viettänyt satelliittien vuoksi niin monta unetonta yötä kuin fysiikan ja matematiikan kandidaatti Heino Potter. Kahdeksan vuotta sitten hän oli voittamassa Neuvostoliiton mestaruutta 4x100 metrin viestinjuoksussa. Hän olisi ehkä saavuttanut vielä parempia tuloksia hiilimurskalla, jollei olisi tuntenut niin vastustamatonta vetovoimaa kosmillisiin nopeuksiin ja matkoihin. Siksi hänestä tuli tähtitieteilijä, joka nykyisin uurastaa Pulkovan observatoriossa lähellä Leningradia.

. . . Olemme edellä kertoneet eräistä entisistä mestariurheilijoista. Insinööri, metsänhoitaja, lähettiläs, professori, liiketyöntekijä, astronomi. . . He eivät ole unohtaneet nuoruuden harrastustaan, ovat edelleenkin mukana, joskaan ei aikaisemmassa määrässä ja entisin voimin, niin ainakin innokkain mielin. Ja kulkiessaan Dynamon stadionin ohi hekin ehkä pysähtyvät jalkapalloilijakuvioiden eteen ja osallistuvat "äänestykseen" edeltäjiensä ja seuraajiensa tekemisistä ja tekemättä jättämisistä.

Ivan Petrov ei niitä enää mainetta lentopallokentillä, vaan Bolshoin palkeilla. Kuvassamme VSFNT:n kansantaiteilija I. Petrov (vasemmalla) Bestuzhevin osassa Shaporinin oopperassa "Dekabristit".

Sevil ja hänen äitinsä.

ÄITIMME

ÄITIMME

Kirj. J. IVANOV.

Valok. J. Bagrjanski.

Työpäivän päätyttyä. Välähdys Bakun uimahallista.

Tutustuimme Rantabulevardilla. Tyttönen istui kanssani samalla penkillä ja silmäili sivuilleen kärsimättömästi. Aurinko paistoi keväisen lämpimästi, ja oli vaikea uskoa, että kahdeksan tuntia sitten olin 20 asteen pakkasessa noussut Moskovasta Bakuun lähtevään lentokoneeseen. Hänellä oli ihanat silmät, kuin kypsät mustat kirsikat, ja elämisen ilo aivan säihkyi niistä. En malttanut olla kysymättä:

— Mikä on nimesi?

— Sevil. . .

— Kenen kanssa olet ulkona?

— Mummon.

— Entä missä on äiti?

— Työssä.

— Mitä hän tekee?

— Hän on insinööri. Entä mikä on sinun nimesi?

Aioin esittäytyä, mutta kolmivuotias keskustelukumppanini ponnahti pois penkiltä, ja virkkaen riemukkaasti "Äiti!" lähti lähestyvää naista vastaan. Haluamatta häiritä heitä nousin ja lähdin toiseen suuntaan.

Muutamaa päivää myöhemmin satuin käymään öljypuhdistamossa. Eräällä osastolla tapasin naisen, jonka kasvonpiirteet tuntuivat tutuilta. Tunsin hänet Sevilin äidiksi. Puhuttelin häntä. Insinööri Suria Mahmut-zade kertoi paljon mielenkiintoista laitoksestaan, joka lähettää päivittäin maailmalle naftajalosteita tuhansia tonneja. Keskustelu siirtyi naisten osuuteen tuotannossa.

— Oo, siinä suhteessa meillä on mitä kertoa, sanoi Mahmut-zade. Laitoksessamme on työssä noin yhdeksänkymmentä naisinsinööriä ja melkein saman verran naisteknikkoja. . .

Tällaiset numerot eivät voi jättää välinpitämättömäksi ketään, joka vähänkään tietää millaista oli azerbaidzhanilaisten naisten elämä ennen vallankumousta. Huntu, joka ennen vanhaan ripustettiin 12—13 vuotta täyttäneiden tyttöjen kasvoille, painoi heidät paitsi fyysilliseen myös henkiseen pimeyteen. Naista vastaan olivat kaikki — valtio lakeineen, perhe perinteineen ja feodaaliset tavat tottumuksineen. Hän oli tahdoton vanki, miehensä orja, joka ei osannut lukea eikä kirjoittaa — sellainen oli azerbaidzhanilainen nainen vielä neljäkymmentä vuotta sitten. Varhaisessa iässä tapahtuneet pakolliset avioliitot runtelivat hänet moraalisesti ja fyysillisesti; eikä naisia kai mennyt missään niin paljon ennenaikaiseen hautaan kuin täällä.

Riisuttuaan hunnun ja heitettyään harteiltaan menneisyyden raskaan taakan azerbaidzhanilainen nainen alkoi pyrkiä tiedon lähteille, kulttuurin kukkuloille ja yhteiskunnallisen elämän vainiolle. Hänen eteensä avautuivat rajoittamattomat mahdollisuudet. Tuhansista naisista on tullut opettajia ja lääkäreitä, insinöörejä ja agronomeja ja noin viisisataa azerbaidzhanilaista naista on antautunut tieteelliseen tutkimustyöhön. Azerbaidzhanin opetusministeriöstä sain tietää, että kun tasavallan alkeiskouluissa opiskeli 1919 vajaat puolitoistatuhatta tyttölasta, niin nyt kouluissa on yli 180 000 naisoppilasta.

Azerbaidzhanin naisten tietoisuudessa ja elämässä tapahtunut käänne on meistä aivan tavallinen ja luonnostaan lankeava ilmiö. Toisin suhtautuvat asiaan monet Bakussa vierailevat ulkomaalaiset. He kiertelevät ja katselevat, keskustelevat ja ihmettelevät.

Joitakin aikoja sitten Azerbaidzhanin neuvostotasavallan pääkaupungissa kävi ranskalaisten parlamenttimiesten valtuuskunta. Sekin kierteli kaupunkia — katseli ja kyseli. Se tutustui mm. tasavallan korkeimman neuvoston jäseneen, öljypuhdistamon energeetikkoon, insinööri Aziza Aidamirovaan, ja suorastaan hukutti hänet kysymystulvaan. Vieraiden matkavaikutelmista ja siitä, mitä he saivat kuulla tältä kansanedustajalta, voidaan päätellä valtuuskunnan johtajan senaattori Jack Debu-Bridelin kirjeestä, joka vieressä julkaistaan.

Entä sinä, tummasilmäinen Sevil! Kuka tietääkään mille uralle elämäsi lähtee? Ehkä sinusta tulee vanhempiesi esimerkin mukaan insinööri, ehkä taidemaalari tai näyttelijä. Joka tapauksessa on selvää: tie on edessäsi leveänä ja valoisana. Kaikki riippuu sinusta itsestäsi, vain sinusta!

AZERBAIDZHANIN NAISISTA

SENAATTORI J. DEBU-BRIDEL KIRJOITTAA:

Ensi vaikutelmani: Azerbaidzhaniin ei ole jäänyt jälkeäkään naisten riippumattomuuden ja vapauden rajoituksista. Nainen on täällä täysin nykyaikainen ja kehittynyt.

Toinen vaikutelmani. Naiset ovat tulleet mukaan yhteiskunnalliseen, poliittiseen ja taloudelliseen elämään. Azerbaidzhanilaisten kollegojen — viehättävien naiskansanedustajien — seurassa kävimme tapaamassa koulujen johtajina, insinööreinä ym. toimivia nuoria naisia. Voin sanoa varmuudella, että tällä alalla Neuvostoliitto on saavuttanut erinomaisia tuloksia. Naisen vapauttaminen ja hänen poliittisen, sosiaalisen ja taloudellisen tasa-arvoisuutensa turvaaminen ei ole vain oikeudenmukaisuus, vaan se on myös edistyksen edellytys.

J. Debu-Bridel

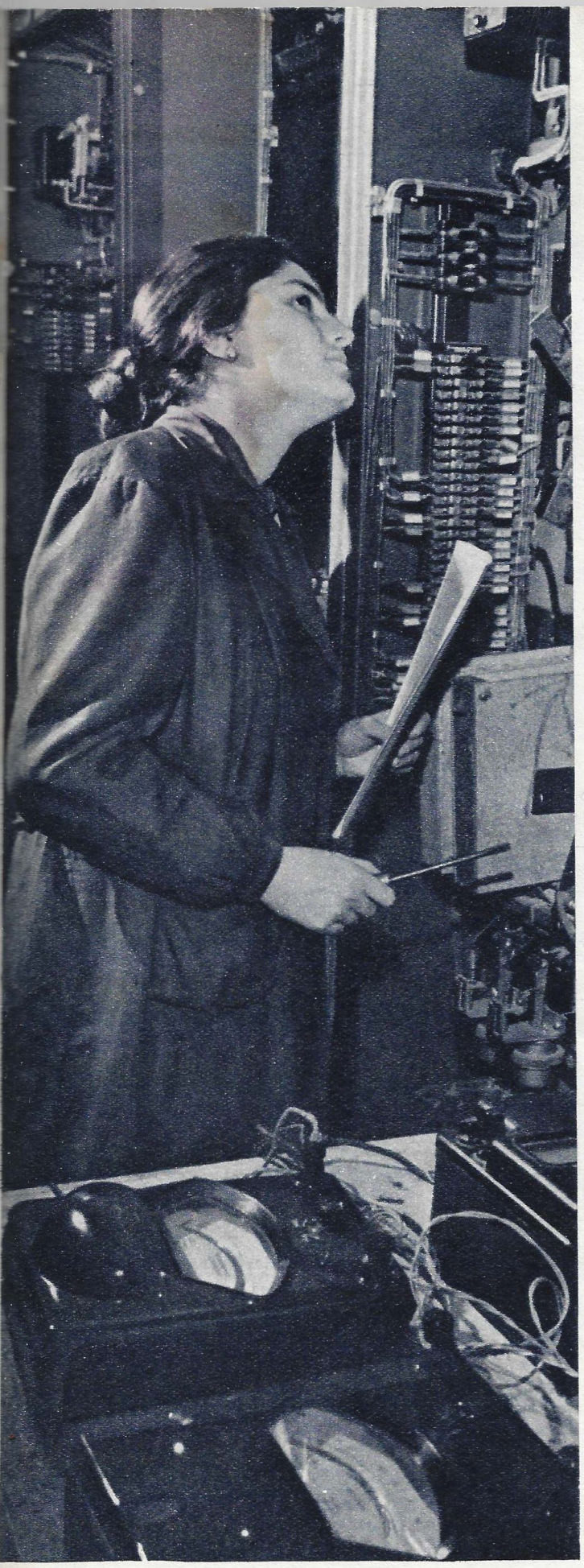

Aziza Aidamirova, öljypuhdistamon sähköosaston päällikkö.

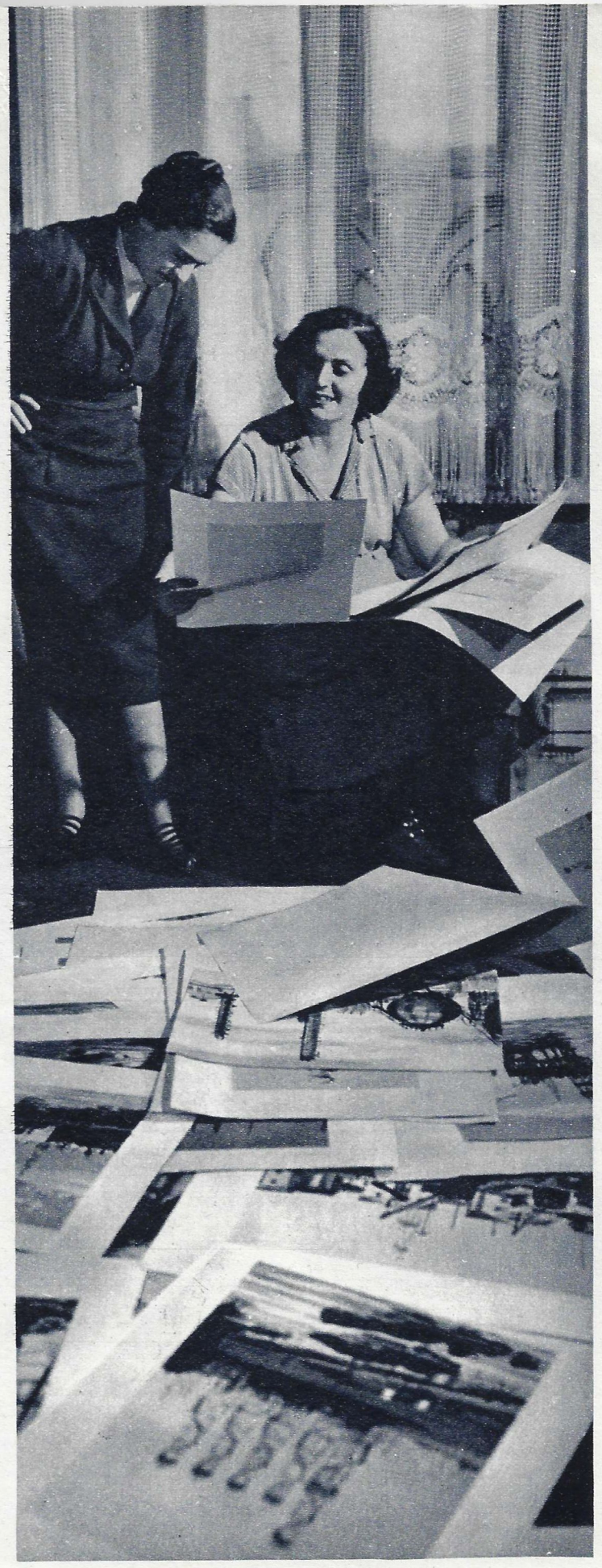

Ystävyksiä. Taiteilija Maral Rahman-zade esittelemässä uusia töitään öljyinsinööri Jagut Begljarovalle.

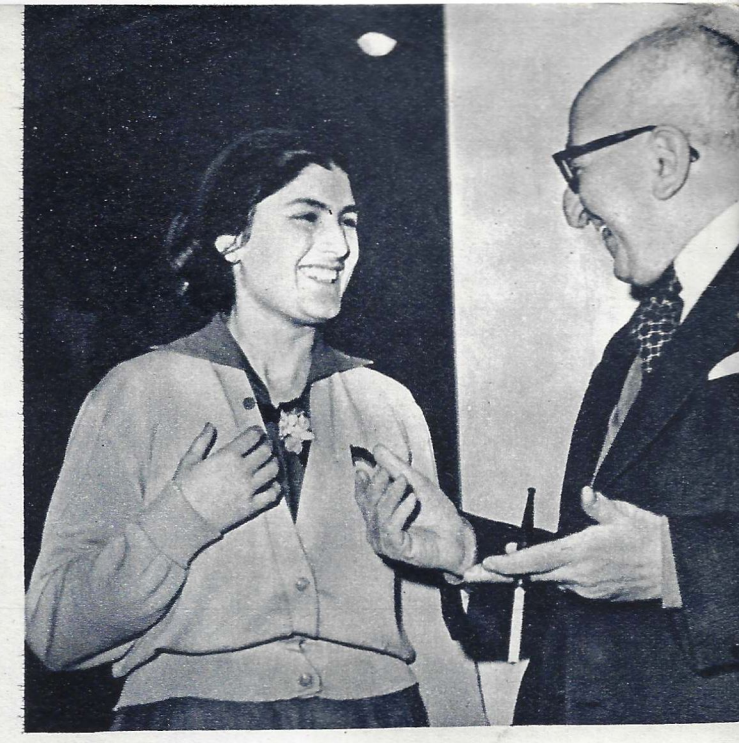

Kansanedustajat keskustelemassa. Azerbaidzhanin korkeimman neuvoston jäsen Aziza Aidamirova ja ranskalainen senaattori Chérif Benhabylès.

Ne sopivat sinulle! Öljyinsinööri Sona Mursalova (oikealla) ja hänen sisarensa ylioppilas Reena jalokivikaupassa.

Saksilla ja liimalla

Näihin kuviin ei ole koskenut veistäjän taltta eikä muovaajan käsi. Taiteilija Lydia Tshaga on tehnyt ne paperista saksien ja liiman avulla. Eräitä hänen töitään kuvasarjasta ''Moskovan eläintarhassa'' on ollut esillä Neuvostoliiton suuressa taidenäyttelyssä.

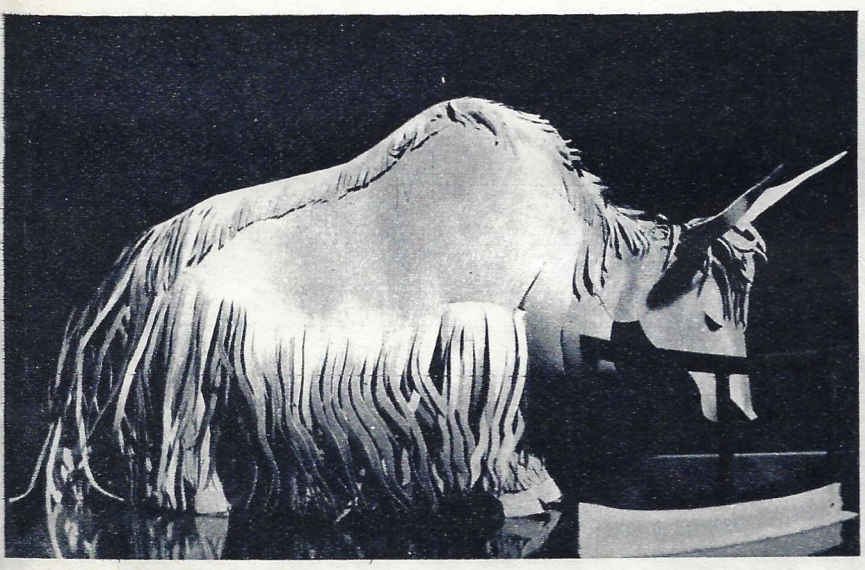

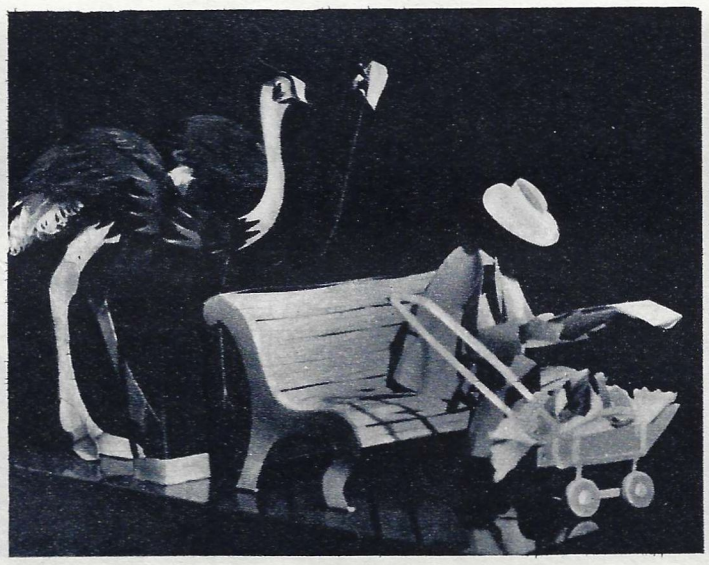

Kohtaus baletista "Othello". Othellona V. Tshabukiani, Desdemonana V. Tsignadze.

GRUUSIALAISET TAITEILIJAT TULOSSA

Taidemaalari K. Maharadzen tapasimme maalaamassa historiallisaiheista taulua "Aspindzin voitto".

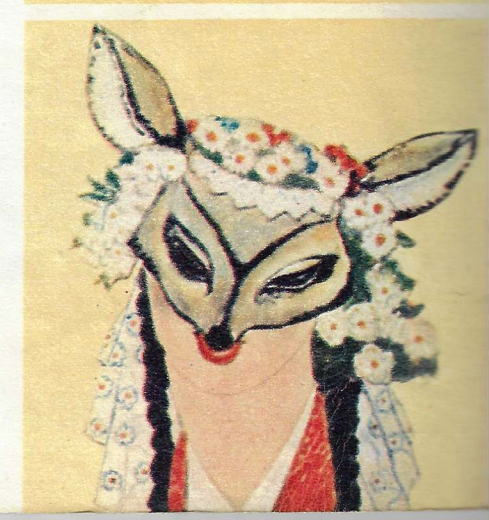

Kirj. **E. KIPIANI.**

Valok. J. Halip.

Gruusialaisilla on seuraava ikivanha tapa: Kun jonkun kylän asukkaat lähtevät vieraisille toiseen kylään, he ottavat mukaansa hauskimmat velikullat sekä parhaat laulajat, tanssijat ja soittajat. Kun Gruusia valmistautui kirjallisuus- ja taidepäivilleen Moskovaan, sai tämä vanha tapa aivan erikoisen merkityksen: Neuvostoliiton pääkaupunkiin hankkiutui yli puolitoista tuhatta henkeä. Kotitasavaltaa edustamaan pääsi suuri joukko näyttelijöitä, kirjailijoita, kuvaamataiteilijoita, säveltäjiä ja parhaita amatöörejä.

Valmistautuminen kuluvan vuoden maaliskuun taidepäiville alkoi jo ajat sitten ja jatkui lähtöpäiviin asti. Tbilisin kirjapainoissa pyöritettiin kokonaisia kasoja teatteri-ilmoituksia, elokuvamainoksia ja esittelykirjasia sekä suunnattomat määrät gruusialaista kaunokirjallisuutta.

Kirjallisuudella on huomattava sijansa tämän kulttuuriparaatin ohjelmassa. Gruusian kirjallisuushan on satoja vuosia vanhaa; varsinaisen kukoistuksensa se on kuitenkin saavuttanut vasta neuvostoaikana, jolloin se on tullut tunnetuksi kaukana tasavallan ulkopuolellakin. Mainittakoon, että Leo Kiatshelin teoksia on painettu Tbilisissä 230 000 kappaletta ja käännöksinä muissa neuvostotasavalloissa noin kolmeneljännesmiljoonaa kappaletta. Georgi Leonidzen teosten vastaavat painosmäärät ovat 120 000 ja 900 000 ja Shalva Dadianin 108 000 ja 450 000. Satoihin tuhansiin nousevat myös Simon Tshikovanin ja Josef Grishashvilin sekä gruusialaisten klassikkojen Aleksander Kazbegin, Ilja Tshavtshavadzen, Akaki Tseretelin ja monien muiden teosten painosmäärät.

Moskovassa gruusialaiset kirjailijat kohtaavat venäläisiä ammattitovereitaan ja selostavat toimintaansa laajalle lukijakunnalle.

Ammattiyhdistysten laulu- ja tanssiyhtye, johon kuuluu kolmesataa työläistä, virkailijaa ja opiskelijaa, on Moskovaan lähdön merkeissä harjoitellut melkein joka päivä. Näiden rivien kirjoittajakin kävi eräässä harjoitustilaisuudessa ja seurasi silkkikutomon työntekijän Noora Amashukelin ja sähköasentaja Zaur Ahvledianin temperamenttista tanssiesitystä.

Tbilisin konservatorion salissa taas saimme kuulla vanhoja gruusialaisia sävelmiä tasavallan kansalliskuoron erinomaisesti esittämänä.

— Musiikki tulee seuraamaan kaikkia esityksiämme — näytelmiä, sirkusesityksiä ja kansantansseja, — kertoi Othello-aiheisen baletin säveltäjä Aleksi Matshavariani. Kun Moskovassa 21 vuotta sitten pidettiin Gruusian ensimmäiset taide- ja kirjallisuuspäivät, esitimme siellä vain ooppera- ja kansanmusiikkia. Sen jälkeen säveltäjämme ovat luoneet huomattavia sinfonioita, parikymmentä oopperaa ja useita baletteja. Gruusian säveltäjät ammentavat innostusta maansa rikkaista kansanlauluista ja -melodioista. Ja mitä laajemmin he käyttävät hyväkseen tätä kansallista perintöä, sitä syvemmin heidän musiikkinsa valloittaa sydämet.

Gruusiasta on tulossa neljä teatteria täydessä kokoonpanossaan. Nekin ovat har-

MOSKOVAAN

Gruusian valtion tanssiyhtyeen balettimestari ja solisti N Ramishvili.

Kuvanveistäjä Z. Maisuradze on loihtinut keramiikkaan vanhan naamiaisjuhlan — Berikaoban — tyyppejä.

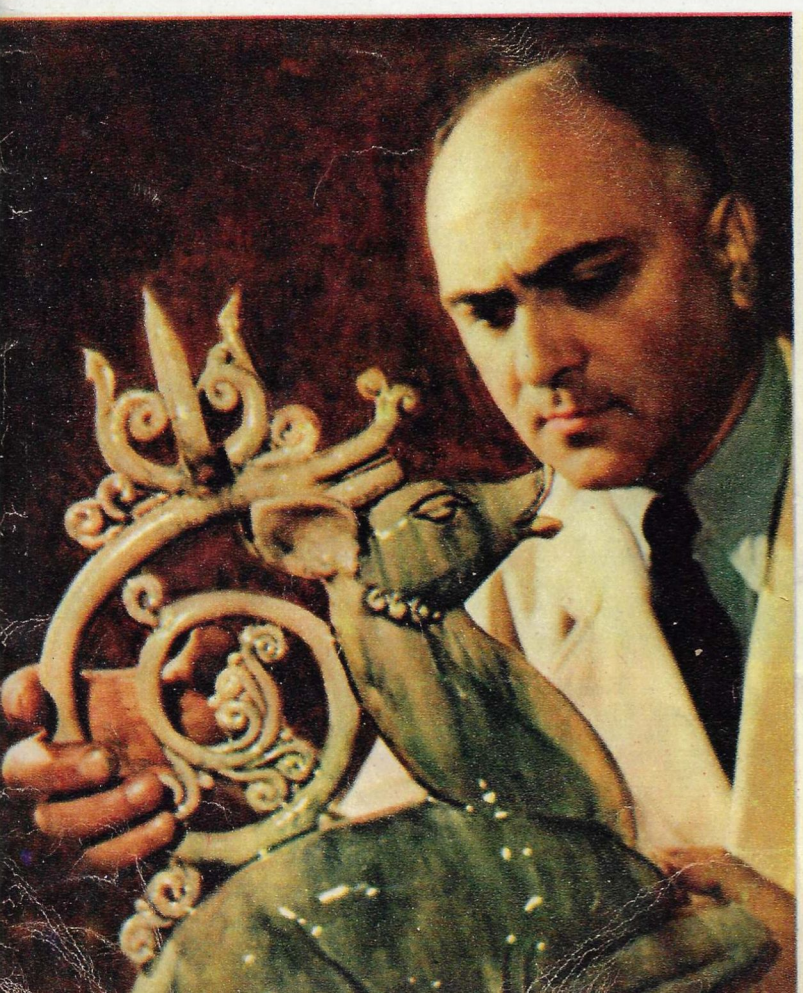

Tbilisin Paliashvili-oopperan salista löytää tuskin koskaan vapaata paikkaa.

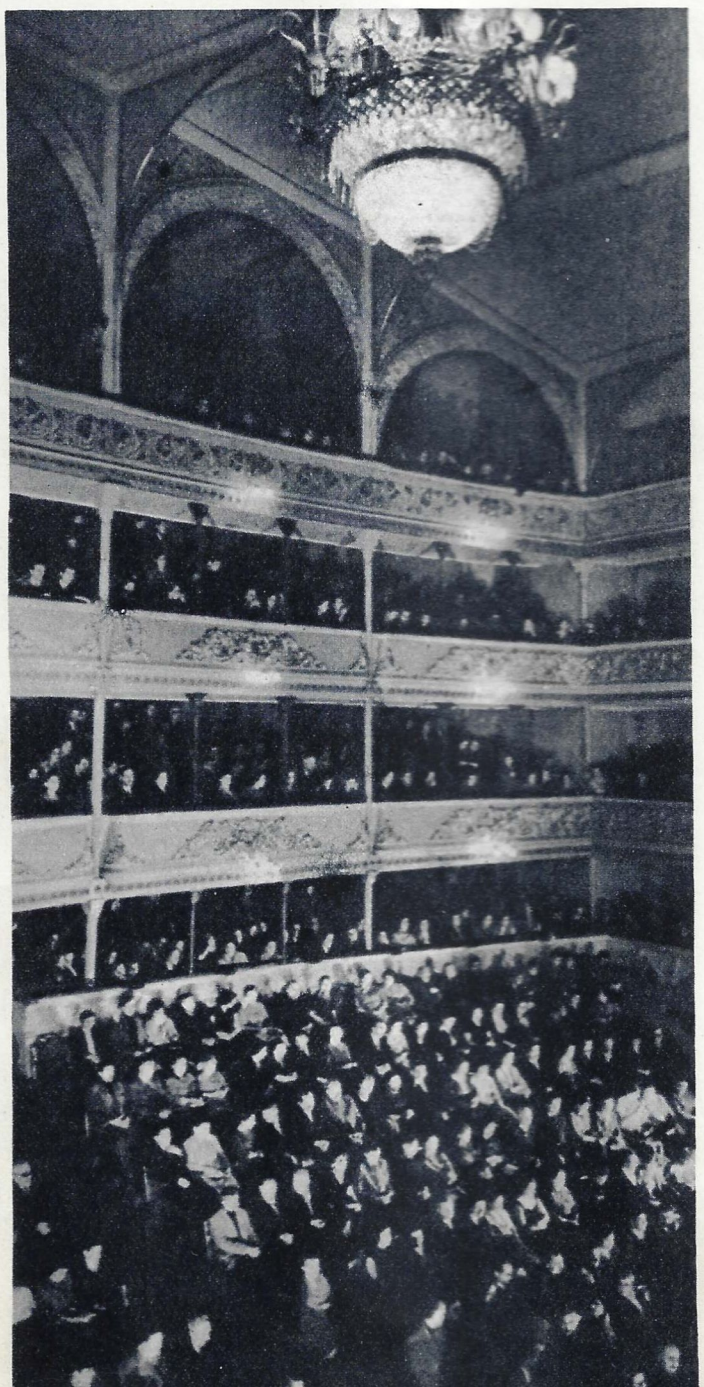

Koululaiset Lali Kavtaradze ja Gogi Tvalavadze ovat harjoitelleet Moskovassa esitettäväksi tulisen adzharialaistanssin ''Gandagan''.

Rustaveli-teatteri on asettanut gruusiankielellä näyttömölle muinaiskreikkalaisen runoilijan Sofokleen tragedian ''Kuningas Oidipus''.

joitelleet ahkerasti ja valmistaneet suuren joukon uusia kulisseja sekä eri kansoja ja aikakausia edustavia pukuja. Niiden vierailuohjelmassa on suuren englantilaisen dramaturgin W. Shakespearen, venäläisklassikon N. Leskovin, gruusialaisten A. Kazbegin ja V. Daraselin sekä muiden neuvostotasavaltojen kirjailijoiden V. Vishnevskin ja A. Korneitshukin näytelmiä.

— Kaikkia meitä askarruttaa nyt ajatus tuoda tasavaltamme saavutukset ilmi mahdollisimman hyvin tässä kulttuurimme katselmuksessa, — sanoi kuulu näyttelijätär Veriko Andzhaparidze.

Kulttuuripäivien valmistelukautena on ollut vaikea tavoittaa haastateltavaksi Vahtang Tshabukiania, joka esittää nimiosaa baletissa ''Othello''.

— Hän on harjoituksissa, — vastasi aina teatterin päivystäjä.

— Anteeksi, hän on levolla ennen esiintymistä, vastattiin Tshabukianin kotona.

Lopulta kohtalo kuitenkin hymyili haastattelijalle: puhelimeen tuli Vahtang Tshabukiani itse.

— Huomenna tanssin ''Othellossa''. Tavataan teatterissa näytännön jälkeen, hän vastasi.

On tietysti helppo sanoa — ''tavataan teatterissa''. Tuollaisena päivänä Tbilisin oopperaan on vaikea päästä lähellekään! Meitä kuitenkin luonnisti. Pääsimme täpötäyteen saliin, joka henkeään pidätellen seurasi Othellon plastillisia monologeja.

Niin kummalliselta kuin kuulostaneekin, emme menneet kulissien taakse Tshabukianin puheille. Emme nimittäin pitäneet sopivana vaivata häntä sellaisen voimiavaativan suorituksen ja järkyttävän kuolemakohtauksen jälkeen. Antaa Vahtang Tshabukianin levätä ja kerätä voimia, voidakseen joka ilta yhtä dramaattisesti ja vakuuttavasti ''kuolla''! . .

Kuvataiteilijoilla on myös ollut paljon huolta: he ovat valmistaneet Moskovaan taidenäyttelyn, joka käsittää tuhatkunta maalausta, veistosta, graafillista teosta ja taidekäsityötä. Taidepäivien ohjelmaan kuuluu myös gruusialainen filmifestivaali, kirjanäyttely sekä vanhan ja nykygruusialaisen rakennustaiteen esittely.

Emme ehtineet katsoa kaikkea, mitä kulttuuripäivien aikana esitetään, emmekä usko, että tiedonhaluisinkaan moskovalainen ehtii kymmenessä päivässä tutustua kaikkeen siihen, mitä Gruusian taide- ja kirjallisuuspäivien aikana tarjoutuu nähtäväksi.

Tunnettu gruusialainen näyttelijä, Neuvostoliiton kansantaiteilija Akaki Horava on Gruusian rauhankomitean puheenjohtaja. Tässä näemme hänet Tbilisissä puhuttelemassa Aasian ja Afrikan maiden solidaarisuuskongressista (Kairosta) palaavaa Intian edustajaa Tirlok Singhiä.

Tältä päivältä saa riittää. Kuvanveistäjä V. Topuridze voi pistää tupakaksi.

Tbilisin venäläinen Gribojedov-teatteri on ottanut ohjelmistoonsa gruusialaisen näytelmäkirjailijan V. Daraselin näytelmän ''Kikvidze'', joka kuvaa kansalaissodan vuosia. Kikvidzen osassa I. Rusinov ja Sitnikovin osassa K. Myfke.

Silkkikutomon vuoromestari I. Kokojev käy vapaa-aikoinaan ammattiliittojen kansantanssikerhossa. Moskovan taidepäiville hän on harjoitellut vinhan hevsurilaistanssin. Gruusiassa on yli 1800 kerhotaloa, joiden piirissä harrastellaan vilkkaasti monenlaisia taiteita.

Pariisissa

Gruusialaisen kansantanssiyhtyeen vierailessa Pariisissa sikäläiset sanomalehdet kirjoittivat:

LIBÉRATION: ''Siitä hetkestä alkaen, kun esirippu nousi, ja aivan siihen asti, kun se laski alas viimeisen kerran, edessämme oli terveen voiman, hämmästyttävän taidon ja mestaruuden, sanalla sanoen, kansan henkistä puhtautta kuvastavan ylimateriaalisen sulouden verraton näky. . .''

l'HUMANITÉ: ''Gruusialaiset tanssit eroavat täydellisesti niistä kansallisista baleteista, joita olemme viime vuosina ihailleet ja nähneet. Kauneus ja aito itämainen viehkeys yhtyvät niissä sellaisella voimalla ja hillittömällä dynaamisuudella, että se ylittää kaiken tähän asti näkemämme.''

PARIS JOURNAL: ''Kaukasialaisen neuvostobaletin ensiesitys sai monilukuiselta pariisilaisyleisöltä triumfaalisen vastaanoton. . .''

Oikealla pariisilaisia seuraamassa gruusialaista tanhua ''Perhuli''.

Taiteilija F. Reshetnikovin

näkemys abstraktisen maalaustaiteen

eräiden edustajien kehityksestä.

VÄLÄHDYKSIÄ

ENNEN JA NYT

Aikakauslehti "Perheenemäntä" kirjoitti vuotta ennen vallankumousta:

"Moskovan yliopistoon on hyväksytty 7 naisoppilasta."

"Pietarin yliopiston konsistorion viimeisessä kokouksessa historiallis-kielitieteelliseen tiedekuntaan hyväksyttiin kolme naista."

"Kievin yliopiston konsistorion äänestäessä naisten päästämisestä yliopistoon äänet jakautuivat kahtia. Rehtori Tsitovitshin ääni ratkaisi asian kielteisesti."

Nyt lainaamme eräitä naisten korkeakoulusivistystä koskevia tietoja kokoelmateoksesta "Numeroita neuvostovallan saavutuksista neljänkymmenen vuoden aikana"

Akateemisen sivistyksen saaneista henkilöistä on Neuvostoliitossa 53 prosenttia naisia. Niinpä heitä on opettajina, kirjastonhoitajina ja muina valistustyöntekijöinä 737 000, lääkäreinä 247 000 ja insinööreinä 205 000. Korkeakoulujen oppilaista on naisia enemmän kuin puolet.

Edellä esitetyt lainaukset eivät nähdäksemme kaipaa lisäselityksiä!

"FAUSTIN KAMMIO"

Tässä huoneessa kaikki henkii keskiaikaa — katsokaa maalauksin koristettua holvikattoa, värilasisia kaari-ikkunoita ja ketjuilla telineisiin kiinnitettyjä foliantteja...

Leningradin Saltykov-Shtshedrinin kirjastossa on jo sata vuotta ollut niinsanottu "Faustin kammio", joka jäljittelee keskiajan länsieurooppalaista kirjastoa. Siihen on koottu vanhoja harvinaisia painotuotteita. Niistä mainittakoon kuulut inkunaabelit, itsensä Gutenbergin tekemät vedokset sekä ensimmäiset painokset Danten, Boccaccion ja Petrarcan teoksista... Kokoelma käsittää useita tuhansia niteitä.

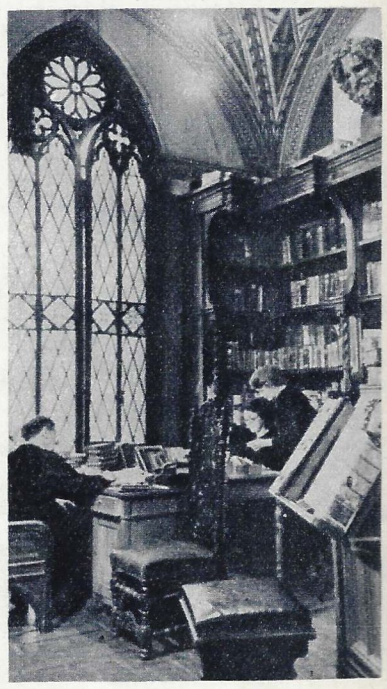

Valok. M. Botashev.

NOPEISTA NOPEIMPIA

Gontsharenko — jääratojen Kuts

K. KUDRJAVTSEV, luisteluvalmentaja.

Harvan urheilijan osalle on tullut sellainen menestys kuin Oleg Gontsharenkon, joka on kolme kertaa voittanut pikaluistelun maailmanmestaruuden. Siksi kuuleekin sanottavan, että Gontsharenko on jääratojen Kuts.

Tässä Gontsharenkon sijoittumiset MM-kisoissa:

V.	1953 Helsingissä	I paikka
”	1954 Sapporossa	II ”
”	1955 Moskovassa	II ”
”	1956 Oslossa	I ”
”	1957 Östersundissa	IV ”
”	1958 Helsingissä	I ”

Gontsharenkon äiti oli Ukrainan mestari pyöräilyssä ja luistelussa. Joku onkin sanonut, että pienen Olegin toinen sana ”äidin” jälkeen oli ”luistimet”.

Poikasena hän ihaili innostuksella palokuntalaisten harjoituksia ja mieli itsekin tulla palokuntalaiseksi. Tämä viehätys päätyi siihen, että keskikoulun oppikurssin suorittamisen jälkeen Gontsharenko meni Harkovin palokouluun ja sen päästötodistuksen saatuaan joutui työhön Moskovaan tälle ammattialalle.

Urheiluspesialistien huomiota Gontsharenko herätti ensi kerran Dynamon kilpailuissa 1950. Kahden vuoden kuluttua näiden rivien kirjoittajasta tuli hänen valmentajansa. Nuori luistelija osoitti pian omistavansa erään erinomaisen avun: hän pyrki päämääräänsä tavattomalla tarmolla eikä lamaantunut vastoinkäymisistä, vaan vielä sisukkaammin valmistautui uusiin otteluihin, kunnes pääsi voittajaksi.

Urheilu-uransa alkuvaiheessa Gontsharenko harjoitti kesäkausina paljon pyöräilyä ja osallistui kilpailuihin, mikä auttoikin häntä kestävyyden hankkimisessa. Mutta pelkällä kestävyydellä ”ei pitkälle potkita”. Tulevalla maailmanmestarilla ei riittänyt hengitystä. Siksi otimme kesä- ja syysharjoituksien ohjelmaan murtomaajuoksun, hypyt, soudun ja luistelua muistuttavat erikoisliikkeet, ja myöhemmin rullaluistelun.

Gontsharenko on tunnustettu pitkänmatkan pinkoja. 1 500 ja varsinkin 500 metriä ei häneltä luontunut pitkään aikaan. Kahden viime vuoden aikana olemme harjoitelleet paljon lyhyitä ja keskimatkoja. Oppilaani valtavan harjoittelun tulokset ovat näkyneet erikoisesti tänä vuonna — hän on esiintynyt yhtä varmasti sekä pitkillä että lyhyillä matkoilla.

Oleg Gontsharenko on 26-vuotias. Hän on parhaassa kukoistuksessaan eikä mielestäni ole vielä sanonut viimeistä sanaansa kilparadalla.

Valok. J. Tshernyshev.

Hiukan itsestäni

Inga ARTAMONOVA, naisten pikaluistelun maailmanmestari v. 1958.

Olen syntynyt ja kasvanut isossa moskovalaistalossa Petrovka 26. Tämän osoitteen tietävät lukuisat moskovalaiset, sillä talomme pihalla on jo monta talvea ollut Dynamon luistinrata.

Luistinrata on juuri ikkunoittemme alla. Pienenä kipusin usein ikkunalaudalle ja ihaillen seurasin kuinka kevyesti ja kauniisti ihmiset liukuivat peilikirkkaalla jäällä. Minua halutti päästä mukaan kiitämään huimaa vauhtia eteenpäin. Mutta äitini oli vastaan. Hän piti kaikkia luistinradalla kävijöitä tyhjäntoimittajina. Lopulta sain kuitenkin luistimet, tosin hyvin vanhat ja kuluneet. Sidottuani ne narulla huovikkaiden päälle pujahdin salavihkaa radalle ja aloin hurmaantuneena opetella luistelemaan. En osannut aavistaakaan, että siitä alkoi tieni suurille kilparadoille.

Vakavampi urheiluharrastukseni alkoi muutoin soudusta. Ehkä kysytte, miksei luistimista? Pelkän sattuman vuoksi. Luistellessani eräänä iltana samaisella Dynamon radalla kaikessa rauhassa havaitsin tuntemattoman miehen kutsuvan minua. Luulin häntä lippujen tarkastajaksi, sillä olin tullut radalle omia teitäni. Mutta kysymys olikin muusta. Mies osoittautui soutuvalmentaja P. Saniniksi. Hänen tarkka silmänsä oli huomaavinaan minussa luontaisia urheilutaipumuksia ja hän kehoitti minua tulemaan keväällä Dynamon vesiasemalle.

— Jos haluat, pääset kesäksi urheiluleirille, sanoi hän lähtiessään.

Houkuttelevimmalta tarjouksessa tuntui mahdollisuus päästä kesäleirille. Annoin Saninille lupaukseni, ja kohta soutelin kevyellä kakkosella ja sitten kahdeksikolla. Kahdeksikkomme osallistuikin onnistuneesti moniin kilpailuihin.

Himkin vesiaseman jäädyttyä minua veti jälleen luistinradalle. Dynamolta sain uudet veitsenterävät pikaluistimet, lujasti kiinnitettyine kevyine kenkineen. Luistelu niillä tuntui kyllä alussa paljon hankalammalta kuin vanhoilla leveäteräisillä remmiluistimilla, mutta nyt sain käyttää Dynamon stadionin ”oikeaa” 400 metrin pituista rataa.

Äitini oli yhä luistelua vastaan eikä antanut bussirahaa stadionilla käynteihin. Jouduin kävelemään sinne ja takaisin. Matkaa kertyi runsaasti kymmenen kilometriä. Lohdutuksena oli, että tällainen kävelykin oli hyvää harjoittelua.

Alkoi vuosi 1955. Silloin osallistuin ensi kerran Dynamon edustusjoukkueessa Irkutskissa pidettyihin NM-kilpailuihin. Dynamo pääsi ensimmäiselle sijalle, mutta minun täytyi tyytyä 21. paikkaan. ”Tulikaste” ei ollut siis kovinkaan rohkaiseva.

Keväällä tartuin taasen airoihin, mutta en osallistuakseni soutukilpailuihin, vaan valmistautuakseni talven varalle. Harjoittelin paitsi soutua, myös yleisurheilua, lentopalloa, voimistelua ja vieläpä ... painonnostoakin. Tämä auttoi minua pääsemään seuraavana talvena Moskovan mestariksi ja saamaan urheilumestarin nimen. Sitten seurasivat kilpailut Sverdlovskissa ja Neuvostoliiton mestarin nimi. Vuoden 1957 MM-kilpailuissa sain maailman mestarin kultamitalin, mutta tätä iloani laimensi häviöni Neuvostoliiton mestaruuskilpailuissa.

Kuluva vuosi alkoi minulle onnellisesti: pääsin jälleen maailmanmestariksi ja voitin myös Neuvostoliiton mestaruuden.

Taideteosten käsittelytilaisuus Keskusnäyttelysalissa.

Vanhat ystävät löytävät aina puheenaihetta.

— Minua miellyttää! Entä teitä?

MIELIPITEITÄ

Valok. V. Shahovskoi.

Kuukausikaupalla on Moskovan kymmenen taidenäyttelysalia ollut aamusta iltaan täynnä yleisöä. Kävijöitä on ollut peräti toistamiljoonaa henkeä.

Yleisliittolaiseen taidenäyttelyyn ovat tuoneet töitään Moskovan ja Leningradin sekä kaikkien tasavaltojen taiteilijat, monilta sellaisiltakin syrjäseuduilta, missä ei 40 vuotta sitten tiedetty kuvataiteista juuri mitään. Lokakuun vallankumouksen 40-vuotispäivälle omistetussa taidenäyttelyssä ovat olleet mukana neuvostotaiteen kaikkien sukupolvien edustajat, alkaen 95-vuotiaasta V. Bakshejevista ja päätyen kaikista nuorimpiin, jotka hekin ovat antaneet näytteitä mielenkiintoisista aihe- ja sommitelmaratkaisuista, värien ja näkemyksen tuoreudesta sekä kyvystä suoriutua suuristakin taiteellisista tehtävistä.

Näyttelyn vernissaus on ollut jo aikoja sitten, mutta mielenkiinto näyttelyyn ja väittely sen tiimoilla jatkuu edelleen. Jokin aika sitten taidemaalareilla, kuvanveistäjillä ja taidearvostelijoilla oli kolme päivää kestänyt keskustelukokous, jossa käsiteltiin näyttelyteoksia ja vaihdettiin mielipiteitä monista aikamme kuvaamataiteen kysymyksistä.

Jonkinlaisen käsityksen mainitusta tilaisuudesta antavat lukijoillemme oheiset kuvat selostuksineen.

B. JOHANSON: Ainoastaan ajan koetuksen kestänyt realistinen muoto kykenee ilmaisemaan syvän sisällön. Se on neuvostotaiteilijoille aksiooma. Mutta me kiistelemme ja tulemme kiistelemään realistisen muodon rajoista, kompositiosta, ilmaisukeinoista, värien käytöstä.

K. JUON: Sosialistisen taiteen keskeisimpänä kohteena on aina ihminen. Juuri siksi on perin tärkeätä puhua siitä, miten voisimme mahdollisimman täydellisesti ja syvällisesti ilmaista teostemme sankareiden psykologisen tilan, luonteen ja pyrkimykset.

A. NIMENKO: Näytteillä on erittäin omaperäisiä mestaritöitä kaikista liittotasavalloista. Mutta meillä on täällä vähän puhuttu taiteen kansallisista erikoisuuksista vaikka ilman niitä taideteoksissa ei voi olla syvällistä elämäntotuutta.

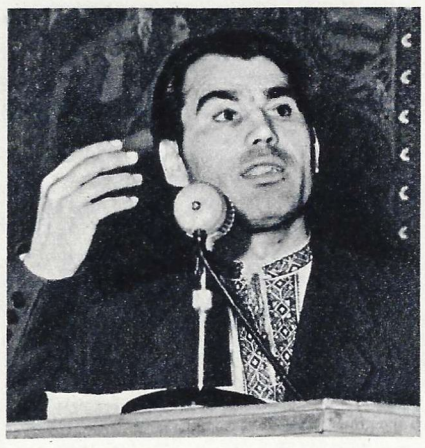

L. BRODSKAJA: Me emme tee työtä toisiamme varten, vaan ennen kaikkea kansaa varten. Teoksiamme on käsiteltävä yhdessä katsojien kanssa, sillä heidän mielipiteensä on meille kaikkein kallein!

B. BUDNIK-SEVERSKI: Kansantaide on valitettavasti heikosti edustettuna näyttelyssä, vaikka meillä on niin paljon kansallisia perinteitä ilmentäviä käsityötaiteen aloja.

I. FRIH-HAR: On kiinnitettävä enemmän huomiota käytännölliseen taiteeseen — pieniin koristeveistoksiin, kauniisiin ja mukaviin huonekaluihin, kankaisiin, mattoihin, astioihin, sanalla sanoen kaikkeen, mikä kaunistaa ihmisen elämää!

B. JEFIMOV: Huvittavat ja hauskat kuvat ovat tietenkin hyvä asia. Mutta naurulla on erilainen voima, ja se on valtava silloin kun lataamme naurulla niinkuin ruudilla satiirisen aseen. Leppoisat pilakuvat eivät korvaa purevaa poliittista satiiria.

Taiteen teitä ajateltaessa.

— Et ole sittenkään oikeassa!

Yleisö yhtyy puhujan mielipiteeseen.

— Väitellään asia nyt loppuun asti!

Pitäisiköhän minunkin pyytää puheenvuoro?. .

NÄYTTELYSTÄ

A. FEODOROV-DAVYDOV: Näyttelyssä on paljon sekä vanhojen että nuorten maalareiden maisemia. Mutta uuden kaupunkimaiseman luominen on vielä ratkaisematon tehtävä.

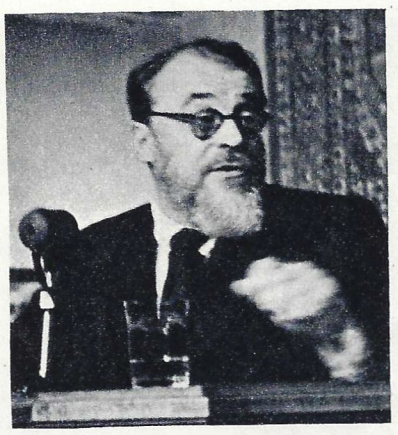

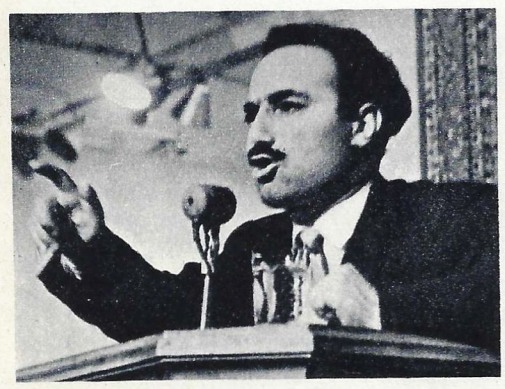

E. KALANDADZE: Nuoret ottavat oppia vanhoilta tekijöiltä, mutta tunnustettujenkaan maalareiden kaikissa teoksissa emme näe heidän mestaruutensa rajoja. Ottakaamme esimerkiksi B. Johansonin taulu "Sosialistinen vallankumous on tapahtunut". Noin velvoittavasta nimestä huolimatta taulusta puuttuu komposition kokonaisuus ja taiteellinen yleistämys.

A. LEBEDEV: Kansa, historian luoja, on tullut pääaiheeksi teoksissamme. Neuvostotaiteesta ovat kadonneet ulkonaisesti loisteliaat, mutta tunnekköyhät asetelmat, jotka olivat vallitsevina aikaisemmissa näyttelyissä. Taiteilijat ovat löytäneet arkisen elämän todellisen runouden, uuden itujen myrskyisän kasvun. . .

N. TOMSKI: Dekadenttinen kuvanveisto on syössyt ihmishahmon alas siltä korokkeelta, jolle vanha klassillinen taide sen kohotti, se on vääristellyt ja alentanut tuon hahmon ja loppujen lopuksi heittänyt sen pois luotaan. Neuvostoliiton veistotaide on kuluneen neljän vuosikymmenen aikana nostanut ihmishahmon ennenkuulumattomaan korkeuteen ja tehnyt tavallisesta uurastajasta kuvauksensa pääsankarin.

D. TSAPLIN: Vanhan kuvanveistäjän A. Matvejevin omamuotokuva on suuri taideteos. Se ei ole hiljan tehty, mutta me näemme sen vasta nyt ensimmäisen kerran. Miksi? Ovathan näyttelyjen järjestäjät esitelleet eräiden taiteilijain veistoksia monta kertaa!

J. NIKOLAJEV: Näyttelyssä on vielä heikkojakin puolia, mutta voidaanko kieltää, että on tapahtunut suurta edistystä ja että taiteilijat ovat alkaneet suhtautua vaativaisemmin luovaan työhönsä!

Ennen keskustelua on hyvä käydä näyttely vielä kerran lävitse.

Väittely jatkui vielä pukuhuoneessakin.

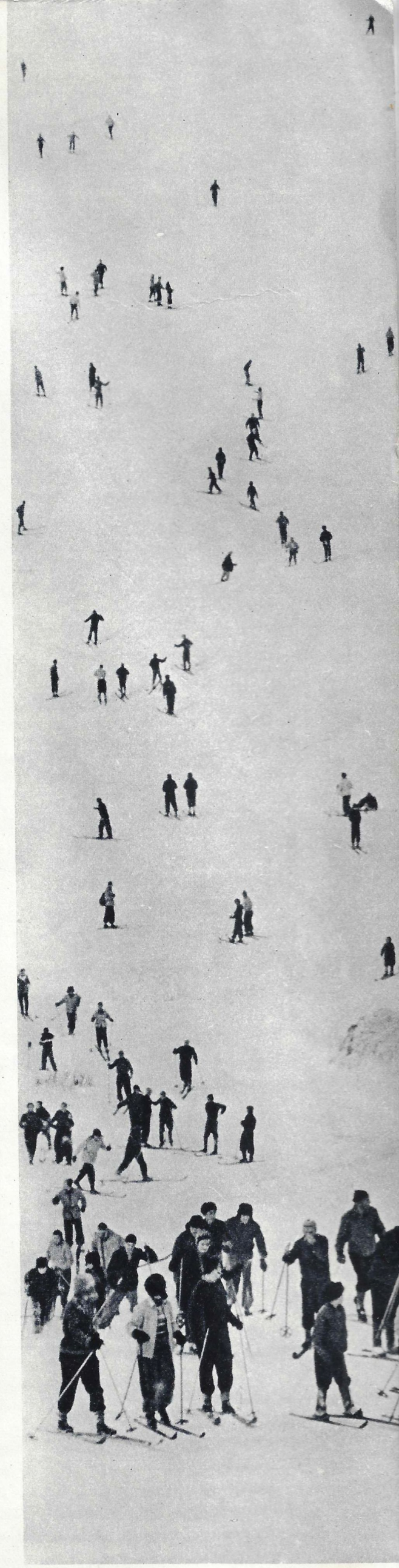

Sunnuntaina. Valok V. Shahovskoi.

TAASKIN TAL

Valok. G. Tsygulev.

Riika oli keskellä talvea kokonaisen kuukauden kuumeessa — shakkikuumeessa. Tämän ajan Latvian pääkaupunki, jossa shakin NM-turnaus tänä vuonna pelattiin, oli tärkeä "välipysäkki" matkalla Jugoslaviaan, jossa, Portorožin kylpylässä, pidetään kesällä vyöhykkeiden välinen turnaus.

Riiassa riitti jännitystä ja innostusta viime hetkeen asti. Alussa loisti Geller. Keskivaiheilla saattoi ajatella Spasskin jo voivan tilata lipun Portorožiin. Kaksi viimeisen edellistä kierrosta kilpailun johdossa oli Petrosjan. Mutta, kuten sanotaan, se parhaiten nauraa, joka viimeksi nauraa... Kysymys kullasta ratkaistiin kilpailun loppupelissä, joka pelattiin kahden nuorimman suurmestarin kesken. Boris Spasski puristi Mihail Talin pihteihin ja näytti siltä... Näyttipä miltä näytti, mutta onni oli myötäinen Talille. Kieltäytyen monta kertaa tarjotusta tasapelistä Spasski intoutui liikaa ja päätyi... häviöön, mikä tavattomasti harmitti Petrosjania, joka oli pitänyt kultamitalia jo melkein käsissään. Dramaattinen loppu!

Tal tuli toisen kerran Neuvostoliiton mestariksi. Riikalainen ylioppilas, joka on täyttänyt vasta 21 vuotta, saavutti loistavan voiton. Tähän asti ovat Neuvostoliiton mestaruuden voittaneet kahdesti perätysten ainoastaan M. Botvinnik ja P. Keres.

Portorožiin lähtevät paitsi Tal myös T. Petrosjan, D. Bronstein ja J. Auerbach.

Suurmestari S. FLOR.

AMERIKKALAISIA MOSKOVASSA

— Olen päättänyt katsoa kaiken omin silmin ja kirjoittaa sitten kirjan ja kertoa kaiken näkemäni, sanoi Moskovaan saapunut nuori amerikkalainen matkailija Robert Condon. Kuvissa (ylhäältä) R. Condon ylioppilasasuntolassa, lasten musiikkikoulussa ja kuuluisan kuvanveistäjän N. Tomskin mallina — Condon harrastaa itsekin kuvanveistoa.

Valok. D. Sorokin.

— Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton kesken tänä vuonna tehdyn sopimuksen kulttuurivaihdosta tulee edistää kansojemme lähentymistä, sanoi amerikkalainen elokuvateollisuudenharjoittaja Michael Todd, joka puolisonsa, kuuluisan elokuvanäyttelijättären Elizabeth Taylorin kanssa vieraili Neuvostoliitossa turistina, tutustuen Moskovan ja Leningradin taide-elämään ja taiteilijoihin. Kuvassa E. Taylor ja M. Todd Neuvostoliiton kulttuuriministerin M. Mihailovin (oikealla) puheilla.

Valok. V. Savostjanov.

Amerikkalainen elokuvaohjaaja S. Spiegel Moskovassa. Ulkomaisia kulttuuriyhteyksiä hoitava liitto järjesti jokin aika sitten hänen elokuvansa "Kwai-joen silta" esityksen.

Valok. A. Konkov.

KESÄKAUDEN KYNNYKSELLÄ

Lehtemme on pyytänyt kolmea tunnettua valmentajaa kertomaan lyhyesti kesäkauden tärkeimmistä kilpailuista, joihin neuvostourheilijat valmistautuvat.

ALEKSEI SOKOLOV, jalkapallovalmentajain neuvottelukunnan puheenjohtaja:

— V. 1958 tulee kuluneeksi 60 vuotta kun Venäjällä pidettiin ensimmäinen virallinen jalkapallo-ottelu. Tämä vuosipäivä sattuu yhteen jalkapalloilun MM-kisojen kanssa, joihin Neuvostoliiton jalkapalloilijat osallistuvat ensimmäistä kertaa. Arpa on johtanut yhteen Brasilian, Englannin, Itävallan ja Neuvostoliiton joukkueet. Ensimmäisessä ottelussa joukkueemme kohtaa Englannin.

GAVRIIL KOROBKOV, Neuvostoliiton yleisurheilumaajoukkueen valmentaja:

— Heinäkuussa moskovalaiset saavat nähdä yleisurheilumaaottelun Neuvostoliitto—Yhdysvallat. Tämän ottelun merkitys ulottuu kauaksi tavallisten urheilukilpailujen puitteiden ulkopuolelle, sillä kysymys on maailman vahvimpien joukkueiden yhteenotosta. En lähde ennustamaan maaottelun lopputulosta, mutta toivon, että Neuvostoliiton ja Yhdysvaltojen yleisurheilijain kohtaamiset muodostuisivat perinteellisiksi ja kehittyisivät jatkuvaksi ystävälliseksi kilvoitteluksi kahden suuren urheilumaan kesken.

SERGEI SHEREMETJEV, valtakunnan soutuvalmentaja:

— Tämänvuotisten Kansainvälisten soutukilpailujen joukossa tärkeimmällä sijalla ovat Henleyn Regatta Thames'illa ja EM-soudut puolalaisessa Poznanin kaupungissa. Viime vuonna soutajamme eivät menestyneet kansainvälisissä kilpailuissa niin hyvin kuin olisi haluttanut. Toivomme ensi kesän muodostuvan suotuisammaksi. Voitto ei tietenkään tule itsestään, se on valmistettava. Tässä tarkoituksessa ovatkin soutajamme harjoitelleet tarmokkaasti talvella kesän varalta.

Nämä kuvat on näpätty samana päivänä. Vasemmalla Mustanmeren rannikkokaupunki Batumi, jossa harvinainen lumisade on peittänyt valkoiseen vaippaansa subtroopillisen kasvullisuuden. Oikealla leningradilaisia avantouimareita: autonkuljettaja A. Nikulin ja hänen poikansa Aleksei, jotka ottavat säännöllisesti kylmiä kylpyjä.

Valok. V. Babajan ja N. Naumenkov.

Jäljentäminen viittaamatta Neuvostoliitto-lehteen kielletty.

Toimituksen osoite: Moskova, K—9, Moskvininkatu 8.

Päätoimittaja N. GRIBATSHEV.

Pravdan kirjapaino, Moskova, Pravdankatu 24.

Vähän ennen jääkiekkoilun MM-kisoja Neuvostoliiton joukkue osallistui Bratislavassa pidettyyn kansainväliseen turnaukseen ja kohtasi Moskovassa Puolan joukkueen. Molemmissa kilpailuissa Neuvostoliiton joukkue suoriutui voittajaksi. Kuva puolalaisten maalin edustalta.

Valok. A. Ptitsyn.

TAKASIVULLA: Udmurtian autonomisen neuvostotasavallan laulu- ja tanssiyhtyeen solisti Elsa Kozhevnikova esittämässä intialaista kansantanssia.

Valok. L. Ustinov.

91

NEUVOSTOLIITTO

N:o 15

1958